

SZÉCHENYI 2020

Szarvasi Helyi Közösség

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

2017. október

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
1.1 A Szarvasi Helyi Közösség megalakulása	5
1.2 A tervezési folyamat átláthatósága	6
1.3 Részvételi alapú tervezési folyamat	6
1.4 A tervezési folyamatban résztvevő szereplők és hozzájárulásuk a stratégiakészítéshez.....	8
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	9
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	11
3.1 Helyzetfeltárás.....	11
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	18
3.3 SWOT elemzés.....	21
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása	24
4. A stratégia jövőképe.....	25
5. A stratégia célhierarchiája.....	26
5.1 Átfogó célok.....	26
5.2 Specifikus célok	26
5.3 Indikátorok	27
5.4 A HKFS célrendszerének összefoglalása	28
6. Cselekvési terv.....	29
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	29
6.2 Együttműködések.....	43
6.3 A HKFS megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	43
6.4 Kommunikációs terv.....	55
6.5 Monitoring és értékelési terv	61
6.6 Horizontális célok	64
6.7 A HKFS innovatív elemeinek bemutatása.....	66
6.8 Kockázatok elemzése.....	67
7. Indikatív pénzügyi terv	69
7.1 A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft).....	69
7.2 A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (Ft).....	70

Vezetői összefoglaló

A Szarvasi Helyi Közösség (SZHK), mint városi helyi akciócsoporthoz (HACS) hivatalos létrehozására 2016. május 23-án került sor: Szarvas Város Önkormányzata nyílt meghívásának jelentős számú helyi szervezet tett eleget, a konzorciumot létrehozó 21 tagszervezet között 42,86%-ban a civil szféra, 28,57%-ban a közszféra, 28,57%-ban az üzleti szféra jelent meg, jól reprezentálva a helyi társadalom sokféleségét. A támogató nyilatkozat kézhezvételét követően a HACS felkérte a Szarvasi Polgármesteri Hivatalt, hogy lépjen be a konzorciumba. A felkérést a Szarvasi Polgármesteri Hivatal elfogadta. A HACS ugyanakkor döntött arról is, hogy a munkaszervezeti feladatokat a Szarvasi Polgármesteri Hivatal látja el. A konzorcium összetétele továbbra is kiegyensúlyozott, ugyanakkor sokszínű, 9 civil szférát (40,9%), 7 közszférát (31,8%) és 6 üzleti szférát (27,27%) képviselő szervezet alkotja a HACS tagságát.

Az SZHK működésének akcióterületeként Szarvas város teljes belterületét jelölte ki: a belterületi lehatárolás földrajzi szempontból összefüggő akcióterületi egységet hoz létre, biztosítja a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület, mint LEADER HACS akcióterületével az átfedés mentességét. Az **akcióterület lakónépessége a 2014. évi KSH adatok alapján 15.060 fő.** Az akcióterület elég nagy ahhoz, hogy kritikus tömeget biztosítson emberi, gazdasági erőforrások tekintetében a stratégia megalkotásához és megvalósításához; ugyanakkor elég kicsi is ahhoz, hogy támogassa az emberi, szakmai kapcsolatokra alapozott, és közösségbe ágyazott fejlesztési elképzelések megvalósítását, az összetartás és közös városi identitás érvényesülését.

A megalakulás óta eltelt időszak alatt több ülés, valamint nyilvánossági aktivitás szolgálta a helyi érdekeknek megfelelő, valós igényekre építő, széles körű társadalmi elfogadottságot biztosító Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia (HKFS) kidolgozását. A tagszervezetek révén, a tervezési folyamatba bevonásra került a helyi érintettek széles köre, köztük a nemzetiségek, a fiatalok, a hátrányos helyzetű lakosok is, új szempontokkal és ötletekkel gazdagítva a stratégiát, egyúttal biztosítva annak társadalmi beágyazottságát.

E fórumokon körvonalazódott a helyi kulturális, közösségépítési fejlesztés fő témája, azaz a nemzetiségi kultúra, a nemzetiségi együttélés kérdéseinek kezelése. A gazdag történelmi múlttal és kulturális értékekkel rendelkező Szarvason ugyanis magas a nemzetiségek aránya, a lakosság közel 14%-a szlovák, 9%-a roma nemzetiségű a becslések szerint. A város gazdag nemzetiségi öröksége mégsem tölti be maradéktalanul kulturális és közösségépítő funkcióját, a nemzetiségek együttélésének konfliktusai megjelennek. Éppen ezért, a HACS első döntései között szerepelt az, hogy a készülő HKFS fókuszába a nemzetiségi örökség felélesztését, társadalmi-gazdasági lehetőségeinek kiaknázását, valamint egymás megismerésének és elfogadásának előremozdítását helyezte.

E tematikus fókusz relevanciáját a helyzetfeltárás is alátámasztotta: a helyzetelemzés Szarvasról egy jól működő, szolgáltatásokban gazdag, gazdaságilag stabil, dinamikus fejlődő, járásközponti szerepű város képét adja, mely erősségek megfelelő alapot teremtenek a kulturális, közösségalapú városfejlesztéshez. **A globális kihívások kezelésében egyre nagyobb szerepet kapnak a helyi erőforrások: Szarvason a gazdag nemzetiségi, kulturális és szellemi örökség olyan értéket jelent, amely egyedisége révén is hozzáadott értéket képviselhet a társadalmi, gazdasági fejlődésben.**

A kulturális értékek tőkésítéséhez azonban számos feladatot kell még megvalósítani a városnak a helyi értékek és hagyományok feltárása és bemutathatóvá tétele, a megfelelő infrastrukturális terek és programok kialakítása kapcsán. A városi közösségépítés, az identitástudat erősítése nem nélkülözheti a közösségek önszerveződő erejének növelését, a városi humán kapacitások és a civil társadalom fejlesztését. Olyan programokra, szolgáltatásokra van szükség, amelyek a tudásátadás, a szemléletformálás, a társadalmi innováció révén hozzájárulnak a kulturális alapú kompetenciák erősítéséhez, az értékek tudatosításához, az egyes közösségek együttgondolkodásában, együttműködésében, a társadalmi szerepvállalásban rejlő hozzáadott érték kiaknázásához. A helyi gyökerek megerősítésén és a támogató helyi közösség kialakításának keresztül a fiatalok megtartása is elősegíthető, amely szintén kiemelt fejlesztési szükségletet jelent Szarvas számára. A közösségépítés

kiemelten fontos feladatát kell, hogy jelentse egymás elfogadásának, a társadalmi párbeszéd kialakulásának támogatása. Az ehhez szükséges terek és programok megteremtésével a szolidaritás erősítésére, az egyes közösségek közötti együttműködés aktivizálására nyílnak módok, amely alapvető bázisát jelenti a város- és közösségépítésnek.

Mindezek alapján került kidolgozásra a HKFS cél- és feladatrendszere, amely nem kevesebbre vállalkozik, minthogy 8 beavatkozáson keresztül a Szarvas egész városát felölelő közösségének kulturális sokszínűségére épített egymásra találását támogassa, annak érdekében, hogy

Szarvas városa nyitott, befogadó, kulturális örökségét, az élő nemzetiségi értékeket és tradíciókat a közös városi identitástudat részeként hasznosító sokszínű és együttműködő közösség legyen 2030-ra.

Ezt a jövőképet az SZHK HACS két átfogó cél, és az ezekhez rendelt specifikus célok és műveletek mentén kívánja elérni:

Átfogó cél: A kulturális örökség, a nemzetiségi értékek és tradíciók megőrzése
Specifikus cél: A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, fenntartható fejlesztése
Műveletek: <ul style="list-style-type: none"> – Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények, közösségi terek megújítása – Kulturális, nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele
Specifikus cél: A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba
Műveletek: <ul style="list-style-type: none"> – A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése – A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése
Átfogó cél: Befogadó, megújulni képes, együttműködő helyi közösség kialakítása
Specifikus cél: Városi és nemzetiségi identitástudat erősítése
Műveletek: <ul style="list-style-type: none"> – Városi /nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése
Specifikus cél: Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés
Műveletek: <ul style="list-style-type: none"> – Közösségi terek megújítása – Közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezése, a civil társadalom építése
Specifikus cél: Hátrányos helyzetű lakosok integrációjának támogatása
Műveletek: <ul style="list-style-type: none"> – Hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci esélyeinek javítása és társadalmi integrációjának elősegítése

A HKFS megvalósítására létrejött SZHK önálló jogi személyiséggel nem rendelkező, konzorciumi formában működő szervezet. Az SZHK HACS szervezetét a Konzorcium (tagság) alkotja. A Konzorciumon belül működik:

- A Munkaszervezet (MSZ), amely az SZHK HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete;
- A Vezetőség, amely a Konzorcium képviselői és operatív testülete;
- A Helyi Bíráló Bizottság (HBB), amely a HACS által közzétett felhívásokra benyújtott Támogatási Kérelmek kiválasztási folyamatában döntéshozó tevékenységet lát el;
- A Konzorcium tagságából alkotott tematikus munkacsoportok, amelyek a jelen HKFS tervezésében vettek részt, illetve a működés során az Vezetőség, a HBB számára szakmai tanácsadást végeznek.
- A Felhívás Előkészítő Munkacsoport (FEMCS), amely a HACS által a helyi felhívás sablon alapján előkészített felhívások megvitatásáért felel, üléseire az adott felhívás területéhez kötődő szakemberek bevonásra kerülnek

A HKFS megvalósításának kezdő lépéseként, legkésőbb a támogatási szerződés megkötését követő 3. hónap végéig – a rendelkezésre álló adminisztrációs és menedzsment költségek terhére – a tagok **Szervezeti és Működési Szabályzatot** dolgoznak ki, amely tartalmazza a működés részletes szabályozását, eljárásrendjét, az egyes szervezeti egységek feladatait és felelősségi körét, munkaügyi szabályozásokat.

Mivel a HKFS nem tartalmaz kulcsprojekteket, ezért a helyi felhívásokra érkező projektek esetében a pályázatadás folyamatos, szakaszos értékeléssel, azaz a HACS által megjelentetett Felhívást követően folyamatosan be lehet nyújtani a pályázatokat a HACS MSZ-hez. A HACS MSZ a szükséges humán és technikai kapacitásokat, a projektgeneráláshoz, városi animációhoz és kommunikációhoz szükséges kompetenciákat biztosítja. A HBB összetétele és működése biztosítja a pártatlan, diszkriminációmentes elbírálási folyamatot, az összeférhetlenség kizárásával.

A HKFS megvalósítását az SZHK széles körű nyilvánosság mellett, az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontjainak maximális figyelembevételével kívánja biztosítani.

Az SZHK HACS összesen **166 666 667 Ft ERFA** és **83 333 333 Ft ESZA** támogatást igényel a fenti műveletekre. A HACS MSZ-ét **összesen 37 500 000 Ft-ból működteti** a projekt futamidejének végéig.

A projekt megvalósításának tervezett futamideje: 2017.11.01 – 2020.12.31.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

1.1 A Szarvasi Helyi Közösség megalakulása

A gazdasági válság felhívta a figyelmet arra, hogy a helyi közösségeknek fel kell ismerniük helyi értékeiket, erőforrásaikat és azokra tudatosan építve, a helyi közösség tagjaival összefogva szükséges megtervezniük és végrehajtaniuk a települési, térségi fejlesztéseket. **A területfejlesztésben a helyi önkormányzatok** (mint a települési szintű stratégiai tervezés korábbi szinte kizárólagos letéteményesei) **mellett ezért egyre nagyobb szerep jut a helyi közösségeknek**, figyelembe véve, hogy Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény jelentősen csökkentette az önkormányzatok által kötelezően ellátandó feladatok körét. Ezáltal **kiemelten fontos azoknak a működési mechanizmusoknak a létrehozása, amelyek képesek becsatornázni a döntési folyamatokba a helyi szereplők – lakosok, civil szervezetek, vállalkozások, közintézmények – érdekeit, véleményét, elképzeléseit is.** Ezzel nemcsak a törvényi kötelezésnek tesz eleget egy település, de biztosíthatja az egyik legfontosabb helyi erőforrás, a helyi közösségek elköteleződését, a helyi célok érdekében mozgósítható helyi csoportok és vállalkozások támogatását.

A fentiekből következően **Szarvas városa folyamatos, részvételi alapú tervezést valósított meg az elmúlt években és folytat jelenleg is.** 2015 második felében, széles körű társadalmisítási, nyilvánossági tevékenység biztosításával elkészült Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS): az ITS társadalmisításához kapcsolódó Partnerségi Terv alapján a város a szakmai véleményezési folyamatba bevonta a helyi önkormányzati vezetők, képviselők, a polgármesteri hivatal különböző ügyosztályai mellett a gazdasági szektor képviselőit, a társadalmi szervezeteket, az intézményeket és a helyi lakosokat is. Az így létrehozott ún. helyi egyeztető munkacsoport biztosította az alulról jövő tervezéshez szükséges kapcsolati háló és együttműködési csatornák kialakítását. A 2004-ben megalakult LEADER szervezet (Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület) – amelyhez Szarvas Város Önkormányzata 2007-ben csatlakozott – programjai pedig a vidékfejlesztés térségi együttműködéseinek aktivizálásában játszottak kiemelt szerepet.

Mindez nagyban elősegítette jelen CLLD pályázat előkészítését is, hiszen meglévő kapcsolatokra, kipróbált partnerségi intézkedésekre és közös projekttapasztalatokra alapozhatta a város a HACS felállítását.

Az SZHK, mint városi HACS hivatalos létrehozására, nagy érdeklődés mellett, 2016. május 23-án került sor: Szarvas Város Önkormányzata nyílt meghívásának jelentős számú helyi szervezet tett eleget, így az SZHK 21 fős tagsággal alakult meg, jól reprezentálva a helyi társadalom sokféleségét. A Szarvasi Polgármesteri Hivatal bevonásával az SZHK 22 tagúra bővült. Egyhangú döntés alapján a Munkaszervezet feladatait a Szarvasi Polgármesteri Hivatal látja el.

A megalakulás óta eltelt időszak alatt több ülés, valamint nyilvánossági aktivitás szolgálta a helyi érdekeknek megfelelő, valós igényekre építő, széles körű társadalmi elfogadottságot biztosító HKFS kidolgozását.

1.2 A tervezési folyamat átláthatósága

Az SZHK a HKFS tervezésekor a tervezési folyamat átláthatóságát, a nyilvánosságot és a részvétel lehetőségét minden érdeklődő számára biztosította. A helyi közösség megalakítása a helyi ügyekben aktív szervezetek meghívásával valósult meg, bevonva a közszféra, a civil szektor szereplőit és a helyi vállalkozásokat is.

A tervezési folyamat átláthatóságát széles körű nyilvánossági tevékenység szolgálták:

- Szarvas Város Önkormányzata, mint az SZHK egyik alapító tagja saját információs web felületén külön aloldalt (<http://www.szarvas.hu/content/blogcategory/118/207/>) hozott létre a HACS és a HKFS kidolgozása kapcsán a városi lakosság, a vállalkozások és a civil szervezetek tájékoztatására: információkat nyújtott a Konzorcium megalakításáról, a HKFS tervezés menetéről, a stratégiakészítéshez való csatlakozás módjáról, lehetőségeiről. A tervezési munka menetéről több alkalommal sajtóközleményeket adott ki.
- Az SZHK a helyi médiumok útján (a helyi újságok, a Körös Televízió, a Szarvas Rádió) is rendszeres tájékoztatást nyújtott a szarvasi érintettek számára (HACS ülései, tervezési munka lépései, eredményei).
- Szarvas Város polgármestere részvételével rendszeresen közölt televíziós adásba a hallgatók betelefonálhattak és kérdezhették a városvezetőt a HKFS tervezés előrehaladásáról.
- A helyi szereplők az SZHK által létrehozott clld@szarvas.eu email címre küldhették be a projektötleteiket, javaslatukat.

A HKFS munkaanyagának társadalmasítására is sor került, a helyi szereplők véleményei, észrevételei beépültek a végső dokumentumba.

1.3 Részvételi alapú tervezési folyamat

Az SZHK HACS-ot alkotó tagok a munkacsoportüléseken ötleteikkel, elképzeléseikkel aktívan hozzájárultak a HKFS tervezéséhez. Erre a HACS tagság ülései és a tematikus munkacsoportok találkozási adtak lehetőséget.

A HKFS tervezés koordinációs feladatait Szarvas Város Önkormányzata projektekért felelős irodája látta el. A tervezés megkezdésekor egy, az infrastrukturális kérdésekért felelős, valamint egy, a programokért felelős (emberi erőforrással, kulturális kérdésekkel foglalkozó) tematikus munkacsoport alakult. A munkacsoportok két-két ülést tartottak, ezek az ülések minden konzorciumi tag számára nyitottak voltak.

A munkacsoporti tagság önkéntes alapon szerveződött, de a munkacsoportok a tervezés során szabadon átjárhatók voltak, így bármely munkacsoporti tag hozzájárulhatott a másik tematikus munkacsoport munkájához is. Az SZHK HACS munkacsoportjai közötti átjárhatóság biztosította az ágazatköziség elvének érvényesülését is, hiszen mindkét csoportban képviseltette magát a köz-, a magán- és a civil szféra is.

Esemény megnevezése	Esemény helyszíne, időpontja	Eseményen résztvevők létszáma	Esemény összefoglalása
A szarvasi városi civil szervezetek, vállalkozók és az önkormányzat találkozója a CLLD lehetősége és a Helyi Közösség alakítása érdekében	Szarvas, 2016. május 18.	40 fő	SZHK alakuló ülése előtti első találkozója
SZHK alakuló HACS ülés, együttműködési nyilatkozat aláírása	Szarvas, 2016. május 23.	26 fő	SZHK megalakulása
Tájékoztató fórum és HACS ülés	Szarvas, 2016. június 1.	17 fő	Bemutatásra került a CLLD módszertan és a HKFS tervezés struktúrája. A tagság jóváhagyta a HKFS készítés idő- és munkatervét, feladatait
Infrastruktúra tematikus munkacsoport ülés (nyílt)	Szarvas, 2016. június 6.	13 fő	Helyzetelemzés és SWOT alkotás az infrastrukturális jellegű közösségi fejlesztések szempontjából
Kultúra és közösség tematikus munkacsoport ülés (nyílt)	Szarvas, 2016. június 6.	19 fő	Helyzetelemzés és SWOT alkotás a helyi kulturális és közösségépítési célok és fejlesztések szempontjából
Infrastruktúra tematikus munkacsoport ülés (nyílt)	Szarvas, 2016. június 7.	14 fő	Célhierarchia alkotás az infrastrukturális jellegű közösségi fejlesztések szempontjából
Kultúra és közösség tematikus munkacsoport ülés (nyílt)	Szarvas, 2016. június 7.	14 fő	Célhierarchia alkotás az a kulturális és nemzetiségi programok, közösségépítési projektek szempontjából
HACS ülés a HKFS első 6 fejezetének megtárgyalása és annak társadalmasításra bocsátása érdekében	Szarvas, 2016. június 24.	15 fő	HKFS célrendszerének, beavatkozásainak véglegesítése, szervezeti és eljárásrendi keretek, a költségvetés pontosítása, valamint döntés a társadalmasításra bocsátásáról.
Lakossági fórum a HKFS első 6 fejezetének megismerése és annak társadalmasítása érdekében	Szarvas, 2016. június 27.	30 fő	HKFS célrendszerének, tervezett beavatkozásainak bemutatása.
Nyílt HACS ülés a sajtó helyi tudósítása mellett a teljes HKFS megtárgyalása és annak társadalmasításra bocsátása érdekében	Szarvas, 2016. június 30.	32 fő	Az elkészült HKFS megvitatása és döntés a társadalmasításra bocsátásáról.
HACS ülés a támogatói döntés megvitatásáról, a Szarvasi Polgármesteri Hivatal tagok közé való felvételéről, a HKFS támogatói döntésnek való megfelelést biztosító átdolgozott változatának elfogadásáról.	Szarvas, 2017. szeptember 27.	17 fő	A HACS tagsága tagjai közé választotta a Polgármesteri Hivatalt, felkérte munkaszervezetének, amelyet a Szarvasi Polgármesteri Hivatal elfogadott. A HACS elfogadta a HKFS támogatói döntésnek való átalakítását, a HKFS átdolgozott változatát.

A személyes találkozók mellett, a tagság részvétele a tervezésben írásbeli kommunikáció segítségével is megvalósult: a tagok megküldhették javaslataikat, véleményezhették a HKFS munkaverzióit.

1.4 A tervezési folyamatban résztvevő szereplők és hozzájárulásuk a stratégiakészítéshez

A Szarvasi Helyi Közösséget létrehozó szervezetek között 40,9%-ban a civil szféra, 31,8%-ban a közszféra, 27,27%-ban az üzleti szféra jelenik meg:

- A civil szektor az Aquarius67 Alapítvány, a Babilon Táncsport Közhasznú Egyesület, az Emberöltő Alapítvány, a Körös-menti Turisztikai és Kulturális Egyesület, a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület, a Körös-szögi Civil Fórum Egyesület, a Kultúrny Spolok Sarvaškých Slovákov "Vernost" Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre, a Szarvas Város Barátainak Köre és a SZARVASÉRT Alapítvány által képviselt.
- Az üzleti szférát az INTEGRÁL Építő Zrt., a Műhelyfilm Kft., a Xeropress Bt., a SZARVASI MEDICAGO Kutatási és Vetőmagtermeltető Kft., a Szarvasi Rendezvényszervező és Vendéglátó Kft., és a Turul Bt. képviseli a helyi közösségben.
- A közszférához Szarvas Város Önkormányzata, Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata, a Szarvasi Polgármesteri Hivatal, a Szarvasi Hagyományörző Közalapítvány, a Szarvasi Történelmi Emlékút Közalapítvány, és a Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom, Városi Könyvtár tartozik.

Már az első HACS ülésen körvonalazódott a helyi kulturális, közösségépítési fejlesztés fő témája, azaz a nemzetiségi kultúra, a nemzetiségi együttélés kérdéseinek kezelése. A gazdag történelmi múlttal és kulturális értékekkel rendelkező Szarvason ugyanis magas a nemzetiségek aránya. A város gazdag nemzetiségi öröksége mégsem tölti be maradéktalanul kulturális és közösségépítő funkcióját, a nemzetiségek együttélésének konfliktusai megjelennek. Éppen ezért, a HACS első döntései között szerepelt az, hogy a készülő HKFS fókuszába a nemzetiségi örökség felélesztését, társadalmi-gazdasági lehetőségeinek kiaknázását, valamint egymás megismerésének és elfogadásának előremozdítását helyezte. E célok a helyi gyökerek megerősítésén keresztül a fiatalok megtartásához is nagyban hozzájárulhatnak, mely törekvés szintén kihívást jelent az idősödő népesség és az elvándorlás demográfiai problémáival sújtott városban.

A fenti céloknak megfelelően, a HACS összetétele a társadalom etnikai sokszínűségét jól reprezentálja: a roma nemzetiséget, egyúttal a hátrányos helyzetű lakosságot Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata képviseli; a szlovák nemzetiségnek pedig mind kulturális, mind pedig önkormányzati képviselete biztosított a Kultúrny Spolok Sarvaškých Slovákov "Vernost" Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre, valamint Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata által. A fiatalokat részben a szlovák és roma nemzetiségi önkormányzatok (elsősorban kulturális szervezeteiken és intézményeiken keresztül), részben a fiatalok körében egyre népszerűbb civil szervezet, a Babilon Táncsoport képviseli a szervezetben. A kulturális, közművelődési feladatok megvalósíthatóságát nagyban támogatja a város kiemelt közművelődési intézményeinek, kulturális szervezeteinek (pl. Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom, Városi Könyvtár; Szarvasi Hagyományörző Közalapítvány; Szarvasi Történelmi Emlékút Közalapítvány; Cervinus Teátrum Művészeti Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.) részvétele. A bevont civil szervezetek igen fontos szerepet töltenek be a város életében, elsősorban oktatási, kulturális, közösségépítési területeken aktívak, a városi lakosságot, a civil együttműködések fő területeit lefedik, biztosítva a helyi lakosság megszólítását. A Körös-szögi Civil Fórum Egyesület a helyi civil szervezetek ernyőszerkezete, az egyesületen keresztül ezért azok is képviseletet kapnak a HACS-ban, akik önálló tagként nem léptek be a helyi közösségbe.

Az SZHK együttműködő 22 tagja eljuttatta az aktuális híreket saját közösségeibe, ahonnan visszacsatolás érkeztetett a tagok részvételével létrejött munkacsoportokba. Ezáltal a tervezési folyamatba bevonásra került a helyi érintettek széles köre, köztük a nemzetiségek, a fiatalok, a hátrányos helyzetű lakosok is, új szempontokkal és ötletekkel gazdagítva a stratégiát, egyúttal biztosítva annak társadalmi beágyazottságát.

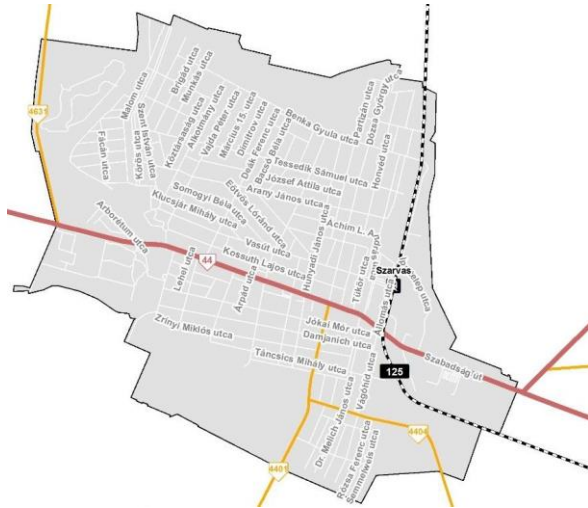
Az információgyűjtés és a HACS együtt gondolkodása révén kirajzolódtak a fő fejlesztési célok és irányvonalak, amelyre a HKFS tervezése épült, úgymint:

- **Nemzetiségi kultúra, örökség, mint fontos helyi erőforrás hasznosítása a város társadalmi-gazdasági életében, az ehhez szükséges infrastrukturális háttér és programkínálat megteremtésével:** igényként merült a kulturális intézmények, a nemzetiségek közösségi tereinek megújítása, tartalommal való megtöltése; a nemzetiségi értékek, hagyományos tevékenységek bemutatása; a civil szervezetek számára megfelelő terek biztosítása; a kulturális programkínálat bővítése; a fiatalok intenzívebb bevonása a város életébe, a fiatalok számára vonzó programok szervezése.
- **Egymás jobb megismerését és megértését elősegítő közösségfejlesztés:** igényként merült a nemzetiségek közötti konfliktusok feloldása; a nemzetiségi gyökerek megőrzése mellett az egységes városi identitás építése; a társadalmi befogadás erősítése; a hátrányos helyzetű – köztük roma – lakosság társadalmi-gazdasági integrációja.

E célok az ITS által megfogalmazott törekvésekkel összhangban vannak, kiegészítik annak céljait és beavatkozási területeit.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A HKFS célterülete Szarvas város belterülete, mivel külterületével szerepel a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület által 2014-2020 programozási időszakra készített Helyi Fejlesztési Stratégiában. Az Akcióterület mérete 16,157 km², a jogosult terület lakónépessége a 2014. évi KSH adatok alapján 15.060 fő (a város teljes népessége 16.275 fő, amelyből a külterületen élő lakosság 1.215 fő). A belterületi lehatárolás földrajzi szempontból összefüggő akcióterületi egységet hoz létre:

1. kép: Az Akcióterület, a város teljes belterülete

Annak ellenére, hogy Szarvas Város ITS-e a város belterületét 5 városrészre osztja, **társadalmi, gazdasági koherencia szempontjából e városrészek összefüggő, integráns egységet alkotnak** (pl. a lakónépesség 2/3-a a Kertvárosban él, ugyanakkor a városi szolgáltatásokat a Városközpontban veszi igénybe, az Iparterületen működő nagyvállalatok a helyiek jelentős részének biztosítanak munkát). A város kulturális értékei, épített és természeti közösségi terei a városban szétszórtnak, valamennyi városrészt érintően helyezkednek el, így a városi identitástudat kialakításában egységként való kezelésük nélkülözhetetlen.

A tervezett akcióterület elég nagy ahhoz, hogy kritikus tömeget biztosítson emberi, gazdasági erőforrások tekintetében a stratégia megalkotásához és megvalósításához. A fő civil, üzleti és önkormányzati szereplők a város belterületén működnek, a közösségi együttműködés is leginkább a város belterületi határain belülre koncentrálódik. A célként megfogalmazott kulturális, nemzetiségi örökség felélesztése és társadalmi-gazdasági erőforrásként való hasznosítása, vagy a fiatalok megtartása sem köthető a városon belüli önálló területi alegységekhez. Éppen ellenkezőleg, *az egyes alközösségek közötti párbeszéd és partnerség ösztönzése, egy egységes városi identitás építése nem nélkülözheti a teljes belterület összetartozó, együttműködő alrendszeréből álló egységként való kezelését.*

Ugyanakkor, Szarvas kisvárosi léptéke lehetővé teszi a személyes interakciókat, az érintettség érzésének kialakulását a helyi szereplők körében, **az akcióterület ezért elég kicsi ahhoz, hogy biztosítsa az emberi, szakmai kapcsolatokra alapozott és közösségbe ágyazott fejlesztési elképzelések megvalósítását, az összetartozás és közös városi identitás érvényesülését.**

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás¹

Az alábbiakban röviden áttekintjük a város fő térszerkezeti, demográfiai, gazdasági jellemzőit, ezt követően kerül sor – a HACs által előzetesen azonosított fő fejlesztési szükségletekre reflektálva – a helyi kulturális és nemzetiségi adottságok, identitási tényezők részletes értékelésére. A helyzetfeltárás felhasználta Szarvas város 403/2015. (IX.24.) képviselő-testületi határozatával elfogadott ITS-ét, illetve annak megalapozó vizsgálatát.

3.1.1. A térszerkezet specifikumai

Szarvas város Békés megyében, a történelmi Magyarország és a Kárpát-medence földrajzi középpontjában helyezkedik el. Szeged és Békéscsaba által meghatározott külső nagyvárosi gyűrűtől, valamint a Kecskemét és Szolnok által meghatározott ipari logisztikai gyűrűtől szinte egyenlő távolságra (50-80 km) található. Szarvas város a régióközpontokhoz gyenge kapcsolatot mutat: Szarvasról a régió nagyvárosai közúton kizárólag a 44-es úton érhetők el, vasúton pedig csak átszállással közelíthetők meg. **Szarvas járási központ, tradicionálisan erős térségközponti szereppel bír, fontos szerepet tölt be a térség életében kulturális, gazdasági-foglalkoztatási, oktatási és közigazgatási szempontból egyaránt.**

3.1.2. Környezeti adottságok

A város területi adottságai és természeti környezete nagyban meghatározták a településszerkezet kialakulását és olyan gazdálkodási formákat tettek lehetővé, amelyek hosszú időn keresztül determinálták Szarvas helyi gazdaságát. A felszíni vizek gazdagsága, a Hármas-Körös és a hozzá kapcsolódó holtágrendszer a halgazdálkodás, az öntözés gazdálkodás és a turizmus (vízi turizmus, horgászturizmus, stb.) lehetőségét adta a városnak.

A holtágak és a Hármas-Körös az egykori kiterjedt vízi élővilág jelenleg meghatározó élettere, számos terület áll nemzetközi, és nemzeti természetvédelmi oltalom alatt. A Szarvasi arborétum (közismertebb nevén Pepi-kert) a Hármas-Körös egyik holtága mentén alakult ki, hazánk egyik legnagyobb és legjelentősebb élő fagyűjteményének ad helyet. A városban található a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága. A város jelentős termálvízincis felett helyezkedik el, amelyből a gyógyfürdő és a távhőszolgáltató jelenleg is profitál.

Szarvas környezeti állapota összességében jónak mondható. Jelenleg a vízutánpótlási és vízfrissítési problémák okoznak gondot a várost övező vizekben. A települést átszelő 44. sz. főút levegőtisztaságromló és jelentős zajterhelést okozó szennyező forrás, mely problémát a tervezett elkerülő út megépítése orvosolhatja.

3.1.3. A település gazdasága

Gazdasági szempontból Szarvas városa az elmúlt években a tudatos fejlesztéseknek, a rendelkezésre álló forráslehetőségek hatékony felhasználásának köszönhetően jelentős fejlődést tudhat maga mögött. Prosperáló vállalkozásai miatt foglalkoztatási szempontból vonzó térségi központ, kiskereskedelmi létesítményei kiszolgálják a környező településeket is. A térség gazdaságára a mezőgazdasági jellegű tevékenység és az ehhez kapcsolódó feldolgozóipar jellemző, de Szarvas jól működő saját tulajdonú ipari parkkal is rendelkezik. A szolgáltató ágazaton belül a kereskedelem, a szakmai-tudományos tevékenység, valamint az idegenforgalomhoz és oktatáshoz, pénzügyekhez kapcsolódó vállalkozások dominálnak.

¹ Készült Szarvas Város Önkormányzata Integrált Településfejlesztési Stratégiája Megalapozó Vizsgálatának felhasználásával

A város kulturális és turisztikai szempontból frekventált terület: számos attrakció (pl. Szarvasi Gyógyfürdő, Szarvasi Arborétum – Pepi-kert, Mini-Magyarország), országos és regionális jelentőségű rendezvény és kulturális esemény fogadja a helyieket és a turistákat.

A gazdasági aktivitás kedvezőbb a megyei átlagnál. A mikrovállalkozások dominanciája mellett jelentősebb kis- és közepes vállalkozások, valamint két nagyvállalkozás is működik a településen (pulykafeldolgozás, takarmány-előállítás). **A lakosság foglalkoztatottsági aránya (kb. 40%) magasabb a megyei átlagnál.** A nyilvántartott álláskeresők aránya 2015-ben 4,14% volt, ezzel az országos és megyei értékek alatt maradt. Jelentős a városba ingázó, más településen élők foglalkoztatása is.

3.1.4. A település társadalma

Szarvas várost az országos trendekhez hasonlóan kedvezőtlen demográfiai folyamatok jellemzik. A népességszám csökken, a lakosság fogyása az elmúlt évtizedben gyorsuló ütemű volt (az elmúlt évtized alatt a lakosság több mint 10%-át veszítette el a város). Ebben szerepet játszik mind a természetes fogyás (azaz az elveszületések számát meghaladó halálozás), mind a negatív migrációs különbözet. Az elvándorlás elsősorban a magasabb iskolai végzettségű fiatalok körében jelentős. Mindennek következményeként *előregedő lakosságról beszélhetünk* (az öregedési index alapján az idős lakosság fiatalokhoz viszonyított aránya drasztikusan emelkedik), a népesség megújulási képességének romlásával. *A folyamatot lassítja Szarvas iskolaváros, felsőoktatási centrum szerepe:* az itt működő felsőoktatási intézmények, a kutatóintézet a lakónépesség számának növekedéséhez is hozzájárulnak, Szarvas város lakosságának képzettségi szintje javuló tendenciát mutat.

A város kedvező foglalkoztatási helyzetének és oktatási szerepének köszönhetően jelentős a városba befelé irányuló ingázás, több mint háromszorosa a településről napi szinten eljárók számának (utóbbiak elsősorban Békéscsabára ingáznak). A befelé irányuló ingázás elsődleges célja – a munkába járás mellett – a középiskolai oktatás igénybevétele.

Szarvas mind az országos, mind a megyei átlaghoz képest jóval nagyobb a nemzeti kisebbséghez tartozók aránya. Legnagyobb arányban a szlovák nemzetiség van jelen, arányuk a legutolsó népszámlálási adatok alapján megközelítette a teljes lakosság 11%-át, jelenleg ez az érték kb. 14%-ra tehető. Emellett, a roma kisebbség létszáma jelentős még (a KSH népszámlálási adatok szerint kb. 2,88%, valójában a szarvasi népesség 9%-a lehet). A városban élő nemzetiségek hagyományai, kultúrája évszázadokon keresztül fennmaradt, képviselői ma is a városban élnek, az értékek azonban nem egyenlő arányban érvényesülnek/hasznosulnak. A roma kultúra sokkal kevésbé jelenik meg ma, a szlovákoknál pedig a szokások „átörökítése” okoz nehézséget.

A kedvező foglalkoztatási helyzetnek köszönhetően **Szarvas város jövedelmi viszonyai kedvezőbb képet mutatnak mind az országos, mind pedig a megyei értékekhez képest.** Ugyanakkor megjelennek a városban a szegregátumok, vagy szegregációval veszélyeztetett területek is, **az alacsony státuszú lakosok arány az aktív korú lakosságon belül kb. 9%.**

3.1.5. Közszolgáltatások, infrastrukturális jellemzők

Szarvas élhető kisváros, megfelelően kiépült infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal.

Az **oktatás-nevelés valamennyi intézményi szintje megtalálható a városban** az óvodától a felsőoktatási intézményig (Szent István Egyetem Gazdasági, Agrár- és Egészségtudományi Kar Tessedik Campusa), ennek köszönhetően Szarvas a megye egyik legjelentősebb oktatási és tudományos központja. Az intézményfenntartásban az egyházak és a nemzetiségi önkormányzatok is részt vállalnak.

A város egészségügyi ellátottsága teljes, szakorvosi rendelők és sürgősségi ellátás egyaránt biztosított, Szarvas a fekvő beteg ellátás tekintetében az orosházi kórház ellátási körzetébe tartozik. Szociális és gyermekvédelmi alapellátást és szakosított ellátást az Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény biztosít a térségben.

Az intézményi ellátottságot tekintve, Szarvas valódi térségközponti szerepkörrel rendelkezik, pl. itt működik a Békés Megyei Kormányhivatal számos szakigazgatási szerve, illetve kirendeltsége; a Szarvasi Járási Földhivatal, az Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv Ügyfélszolgálati Pontja, a Rehabilitációs Szakigazgatási Szerv Kihelyezett Ügyfélszolgálat, stb.

A lakásállomány **közműellátottsága** jelentősen javult az elmúlt évtizedben. Az ivóvízhálózatba kapcsolt lakások aránya 90% feletti, míg a csatornázottság a lakásállomány 80%-ában megoldott köszönhetően a szennyvíztisztító rendszer komplex fejlesztését célzó sikeres KEOP projektnek. A városban 14 helyen történik szelektív hulladékgyűjtés, a keletkezett hulladék közel 100%-át deponálják.

Szarvas területén a környezetminőséget befolyásoló belterületi zöldfelületi adottságok kedvezőek, a város belterületi zöldfelületei megfelelően gondozottak. A város energiagazdálkodását javíthatja, hogy a meglévő geotermikus adottságok kihasználása mellett a magas napsütéses óraszámot kihasználva a napenergia hasznosítás révén növelhető a település energiahatékonysága.

3.1.6. Kulturális adottságok, közösségépítés

Szarvas városa hosszú történelmi múltra visszatekintő, nagy hagyományokkal rendelkező város, mely nemzetiségi kulturális tradícióinak köszönhetően sokszínű kulturális palettával bír.

3.1.6.1. Helytörténet

Szarvas környéke már az őskor óta lakott, a település valószínűleg a 13. század utolsó évtizedeiben jött létre. 1566 után, a török hódoltság idején palánkvár épült itt, amelyet a török felégetett, de a várat 1673-ban újjáépítették és hidat emeltek a Körösön. A törökellenes harcok és a Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc az ország középső területein élt magyarságot végzetesen kipusztította. 1720-ban báró Harruckern János György magyarokat és a mai szarvasi szlovákság őseit telepítette be e vidékre. 1723-ban Szarvas már mezővárosi kiváltságlevéllel rendelkezett. Emellett megindulhatott a belszerkezet közönséges parasztfaluból városiassá alakulása. Ez a fizikális újjászületés Tessedik Sámuelnek köszönhetően szellemi megújulással is együtt járt. Gyülekezetének lelkesze, tanítója, templomépítője volt, aki létrehozta Európa első gazdasági iskoláját, és a város gazdasági felvirágzását szorgalmazta. Tessedik innovációs szemléletet teremtett a városban. Az iskolaépület, valamint az evangélikus Ótemplom nagyszabású építkezéseivel, továbbá városrendezési munkáival jelentősen átformálta a korabeli városképet, a korábbi szabálytalan utcák helyébe tudatosan tervezett, szabályos sakktabla-alaprajzú utcahálózatot alakított ki. A további fejlődést a gimnázium 1834-es Szarvasra települése, gróf Bolza család XIX. századi kastélyépítő tevékenysége a Körös partján, valamint a máig működő és különlegesnek számító szárazmalom létrehozása, az Anna-liget, majd a Bolza Józsefről elnevezett Pepikert (Szarvasi Arborétum) kialakítása indukálta.

3.1.6.2. Városi kultúra, közművelődés

Szarvas kulturális értékekben gazdag város. Az épített látnivalók a történelmi múlt egyes fejezeteinek, Szarvas város fejlődéstörténetének állítanak emléket (pl. Evangélikus Ótemplom, Evangélikus Újtemplom; Bolza-, Csáky-, Mitrovszky-kastély; népi kultúrához kapcsolódó látnivalók, Újratelepítési Emlékmű, volt Bárány-fogadó, Tessedik Sámuel sírja, Árpád Szálló).

Számos kulturális, közművelődési intézmény működik a városban, ezek egy része felújításra is került az elmúlt években, más létesítmények azonban fizikai és tartalmi megújulásra várnak:

- A Vajda Péter Művelődési Központ és Turul Mozi Szarvas Város Önkormányzatának részben önálló intézményeként működik, közművelődési feladatokat lát el. A 2006-ban felújított épületben 420 férőhelyes nagyterem színpaddal, öltözőhelyiségekkel, valamint két kamaraterem és kisebb előadóterem található. Az intézményben különböző színházi előadásokat, városi ünnepeket, kulturális eseményeket és konferenciákat szerveznek.

- A Tessedik Sámuel Múzeum, Szarvas város és környezetének gazdag történetét, valamint a tájegység egyedi néprajzát jeleníti meg. Az intézményhez tartozik Ruzicskay György festőművész egykori műtermében berendezett gyűjteményes kiállítás, valamint a Városi Könyvtár is.
- Vízi Színház: 2011-ben épült meg a Holt-Körös partján a közel 1000 fő befogadására alkalmas Vízi Színház. A Színházat a békéscsabai Jókai Színház működteti, de teret ad a Cervinus Teátrum szlovák nemzetiségi színjátszás² programjainak is.
- A nemzetiségi kultúrához kapcsolódóan Roma közösségi ház, Szlovák közösségi ház és Szlovák Tájház is megtalálható, ezek állapota azonban leromlott, eszközei és programkínálata fejlesztendő a nemzetiségi kultúrák bemutatása, a lakosság, köztük a fiatalok megnyerése érdekében.

Mini-Magyarország Park színesíti a kulturális látványokat, programok körét. Számos országos és regionális jelentőségű rendezvény és kulturális esemény várja a helyieket és az ide látogatókat (pl. Szarvasi Szilvanapok, Halas nap, Város napja, Cervus fesztivál).

A város kulturális életében, közművelődésében igen fontos szerepet töltenek be az oktatási-nevelési intézmények is. Kiemelhető ezek közül a Chován Kálmán Alapfokú Művészeti Iskola, ahol képző- és iparművészeti, színművészeti, táncművészeti és zeneművészeti oktatás folyik, magas színvonalon. A nemzetiségi kultúra ápolását, továbbadását a Szlovák Iskola segíti. A közel 200 éves múltra visszatekintő pedagógiai képzést a Gál Ferenc Főiskola szarvasi Pedagógiai Kara viszi tovább.

3.1.6.3. Nemzetiségi értékek, hagyományok és együttélési jellemzők

Ahogy már említettük, Szarvason jelentős a nemzetiségek aránya, a szlovák nemzetiség és a roma kisebbség aránya számottevő. **A nemzetiségi hagyományok a város történetének, életének szerves részét képezik.** A kultúra, a megélt társadalmi hagyományok vonzóak a kívülről érkező számára is, hiszen egy tradicionálisan kialakult szokásrend nemcsak az azt kialakító közösségnek lehet megtartó erő, hanem kifelé is a működőképességet, a stabilitást és az életrevalóságot sugározza.

Az ITS azonban felhívja a figyelmünket arra, hogy **„a kulturális és etnikai sokszínűség számos esetben társadalmi konfliktusok forrását is jelenti”**. A roma kisebbség esetében a kulturális értékek és hagyományok, mint fontos erőforrások kiaknázása mellett a hátrányos helyzetű lakosok problémáinak kezelésére is nagy hangsúlyt kell fektetni.

A romák szerepe a város életében, nemzetiségi értékek

A romák a lakosság 8-9%-át teszik ki ma Szarvason, kb. 1200-1300 fő tartozhat e nemzetiséghez³. (A szarvasi roma fiatalok közül kevesen hagyják el a várost, részben hagyományaik, részben lehetőségeik okán.

Szarvas újratelepítését követően a romák nagy valószínűséggel a XVIII. század közepe táján jelentek meg a város területén. 1768-ban már uradalmi rendeleteket hoztak, amelyek a vándorló életmód felszámolását, letelepedésüket és valamilyen mesterség folytatását célozták meg számukra. Az 1830. évi helyi rendelet csak a „Cigányvárosba, azaz Betlehembe” engedte letelepedésüket. Ez a terület azonban ártér volt, így innen az Endrődtől Szarvasig húzódó gát megépülése után átköltöztek a mai Krakó közelébe. A város keleti részét régebben „Halesznak” nevezték, ennek az északi részét osztotta ki a Bolza család magyar és szlovák cselédjeinek és idénymunkásainak. A cigányság „krakói” megjelenését a vasútépítés segítette elő: Krakó észak-keleti sarkán, a két csatorna közötti beszögellésben voltak a kubikgödörök, itt a „gödörben” építették az első szálláshelyeket és legeltették lovaikat. A századforduló után egyre több zenész, lókupec, vályogvető, tapasztó és meszelő cigány költözött be erre a területre, az I. világháború után pedig az oláh cigányok jelentek meg. A II.

² Fontos megjegyezni, hogy a Magyarországon a szlovák színjátszás két helyszínen van csak jelen: a Vertigo Szlovák Színház Budapesten, és a Cervinus Teátrum Szarvason.

³ A 2011-es népszámlálás alacsonyabb adatokat mutatott: a romák mindössze 2,9%-a vallotta magát e nemzetiséghez tartozónak.

világháború után felgyorsult a városi területekre való beköltöztetésük. A roma nemzetiség területi szegregációja az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott az ITS szerint: „a Krakó korábbi telepe régen megszűnt, ugyanakkor mind az alacsony státuszú, mind a roma lakosság tömbszerűen koncentrálódik a város egyes területein”.

Szarvas város lakossága mintegy két-háromszáz éve él együtt a cigánysággal, ennek ellenére kevesen ismerik közösségi életüket, szokásaikat, nyelvezetüket. Jellegzetesek például a roma temetkezési szokások, a roma lakodalom, a viseletek és a cigány törvények. A lótarás a régmúlta tekint vissza, nagyhírű lótenyésztés köthető a szarvasi romákhoz. Problémát jelent ugyanakkor, hogy a városiasodásnak köszönhetően a Szarvas belterületén élő romák nem rendelkeznek megfelelő földterületekkel, ami lehetővé tenné számukra a külterületi lótenyésztést, a tradíció továbbvitelét. Így a nemzetiségek hagyományos foglalkozásai, korábbi városalkotó és gazdaságszervező tevékenységei, a roma lótaráshoz kapcsolódó mesterségek, mint tudás is eltűntek/eltűnnek, nem öröklődnek tovább. **A roma hagyományok nagyban gazdagíthatnák a város kulturális életét, a nemzetiségi értékek hasznosítása azonban még várat magára, részben a megfelelő közösségi terek és programok hiánya, részben a közösségek közötti kommunikáció korlátozottsága miatt.** A roma közösség önszerveződő erejének növelése is kihívást jelent, erősségeik és lehetőségeik felismerésével, civil szerveződések megerősítésével. A roma hagyományok megőrzése a fiatalabb generációknál már nem magától értetődő, a városban élő két cigány népcsoport (a cigány nyelvet nem beszélő Romugrók, illetve a lovári nyelvet beszélő oláh cigányok) közül jellemzően csak az oláh cigányok tartják hagyományaikat és kultúrájukat. Országos szinten Békés megye az egyedüli, ahol a lovári cigány nyelvet beszélnek és a román kriszt (cigány törvény) a mai napig használják.

A tradíciók megőrzésében, a helyi közösség összefogásában nagy szerepe van a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak. A szarvasi romáknak 1994 óta van képviselőjük Szarvason, a jelenlegi Roma Önkormányzat 3 képviselővel dolgozik. A Roma Önkormányzat – a képviselői demokrácia gyakorlása melletti – jelentős tevékenysége a roma kultúra, hagyomány fenntartása és továbbadása, valamint a cigány nyelv ápolása. **A jelenleg működő, de rossz műszaki állapotú roma közösségi házban rendszeresen programokat szerveznek különböző korosztályok számára,** pl. játszóház, klubok, táncház szerepel a programok között, igény szerint felzárkóztatás, korrepetálás, tehetséggondozás is folyik. A közösségi ház mellett gondosan karbantartott futballpálya pedig sportolási lehetőséget biztosít. **A Roma Önkormányzat emellett fontosnak tartja a szarvasi romák munkaerő-piaci esélyeinek növelését, elhelyezkedésük segítését.** Jelenleg az önkormányzat 18 főnek tud munkát biztosítani közfoglalkoztatás keretében.

A Roma Önkormányzat jó kapcsolatot ápol a városvezetéssel, amely nagyban segítheti a CLLD program hatékony, gördülékeny megvalósítását is. A Roma Önkormányzat emellett együttműködik iskolákkal és rendszeresen szervez közös programokat is az intézményekkel (pl. DADA nap). Fontos előrelépés, hogy a Székely Mihály Általános Iskola a 2016-2017-es tanévben a roma kultúrát és hagyományt felvette az éves tantervébe. Ennek keretében heti egy alkalommal tanítják majd a roma kultúrát, és roma mesemondó délutánokat szerveznek.

A szlovákok szerepe a város életében, nemzetiségi értékek

A szlovák nemzetiségbe a szarvasi lakosság kb. 14%-a tartozik⁴. A 150 éves török uralom után Szarvas lakatlan, mocsaras pusztasággá változott. A XVIII. század elején a már említett Harruckern János György báró birtokaira minél több jobbágyot kívánt csábítani, így a Felvidékről, sőt Németországból is hívott telepeseket. A telepések, akik zömében evangélikus vallású családok voltak, Abaúj, Gömör, Hont, Nógrád és Zólyom vármegyéből, valamint Békéscsabáról és Aszódról is érkeztek.

A Szarvason élő mai szlovákok ősei önellátók voltak, az állattenyésztés és földművelés volt a fő megélhetési forrásuk. A tanyák körüli földeken gabonánövényeket, lent, kendert, zöldségféléket és

⁴ A 2011-es népszámlálás alacsonyabb adatokat mutatott (10,74%).

gyümölcsöt termesztettek. A gabonát megőrölték, a kenderből ruhákat készítettek, a maguk vetette vályogból pedig házakat építettek. A tanyák melletti legelőket kihasználva baromfit, haszonállatokat, juhot, tehenet vagy kecskét tartottak. A XVIII-XIX. század fordulóján már kőművesek és ácsok is dolgoztak a városban. A tanyák mellett kézműves műhelyek is voltak, amelyek a mezőgazdasági termelést és a mindennapi szükségletek kielégítését szolgálták, pl. malom, kovácsműhely, kerékgyártó. Tessedik Sámuel evangélikus lelkész, pedagógus gazdasági iskolájában elsajátított gyakorlat alapján selyemhernyó-tenyésztéssel, selyemfeldolgozással, juhtenyésztéssel és gyapjú-feldolgozással is foglalkoztak a helyi manufaktúrákban. Tessedik emléket a városban számos épület, látnivaló és intézmény őrzi (pl. Tessedik Sámuel Múzeum, Tessedik Sámuel szobra és síremléke, Tessedik-akác). 1778-1817 között a csizmadia céh egyedülként működött. Ezt követően, 1817-ben megalakult a kovácsok és a kerékgyártók céhe, majd több mint két évtizeddel később a festők, asztalosok, lakatosok, üvegezők és a kádárok céhe is.

Az egyedi receptúráknak és a hagyományos kézi feldolgozási technikáknak köszönhetően a földműves életmódból táplálkozó szlovák gasztronómia ma a nemzetiségi értékek egyik leghangsúlyosabb eleme. Sóval, borssal, hagymával, szalonnával gazdagon fűszerezett ételeik közül a legismertebbek a sztrapacska és a kapusznik. Kiemelhető helyi termék az akácméz, a szilvapálinka és a csabai/békési brand alatt elhíresült kolbász, mely a megye számos pontjához hasonlóan a szlovák ízvilágra épül. E termékek beépülése a város turisztikai/vendéglátó ipari és termékpiacon kínálatába a helyi gazdaságfejlesztés hatékony eszköze lehet (mindamelllett, hogy identitáserősítő hatással is jár).

A szlovákság szarvasi történetét számos épített látnivaló őrzi, pl. az Evangélikus Ótemplom, a Szlovák Tájház, a Szárazmalom, a Letelepedési Emlékkő.

- 1786 és 1788 között Tessedik Sámuel kezdeményezésére és szervező munkájával épült meg a barokk stílusú **Evangélikus Ótemplom**. Az épület terveit Kimnach Lajos pozsonyi származású építész készítette. Minden évben, július 23-án, a Város Napján ünnepi istentisztelet színhelye Tessedik temploma.
- A **Szlovák Tájházban** a felvidékről származó (tót) parasztok mindennapi élete, a szarvasi szlovákok hagyományos ház- és lakáskultúrája kerül bemutatásra egy jellegzetes XIX. századi népi lakóházban. Az épület jelentősebb felújításra szorul, az interpretáció és a programkínálat is fejlesztendő, főként a fiatalabb korosztályok megnyerése érdekében.
- A letelepedési feltételek között szerepelt egy **Szárazmalom** építése is. Ezt a Bolza család építtette 1836-ban, főként gabonát őröltek benne. 1883-1968 között a Tomka család tulajdonában működött az úgynevezett „kásamalom”, amelyben kölest hántoltak, kukoricát és árpát daráltak. A felújított malomépület ma a Tessedik Sámuel Múzeum gondozásában működik. A malom érdekessége, hogy a teljes szerkezete fából készült, és meghajtó kerekét lovakkal forgatják.
- 2002-ben, az újratelepítés 280. évfordulóján avatták fel a **Letelepedési Emlékkövet**, amely a legújabb, szlovákságra utaló látnivalója Szarvasnak. Szarvas testvérvárosa, Poprád adományozta a követ, amelyből városunk szülötte, Lestyan Goda János és a galántai (Szlovákia) Ladislav Sabo szobrászok emlékművet faragtak, megörökítve rajta a 34 első telepes nevét is.

A nemzetiségi közösségi házban számos program várja az itt lakókat és az érdeklődőket. Az épület jelentősebb felújításra szorul, eszközállománya is cserét, megújítást igényel a fiatalabb generációk bevonása érdekében.

A szlovák nemzetiségi értékek megtartásában, ápolásában fontos szerepe van a szlovák nemzetiségi önkormányzatnak, a civil szervezeteknek és intézményeknek:

- Az első szarvasi **Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat** 1995. január 5-én alakult meg öt képviselővel (2010-től négy tagja van). 2001 óta székhelye az Eötvös utcában van. A Szlovák Önkormányzat feladatai közé tartozik a szlovák választók érdekvédelme, a szlovák nyelv megőrzése és a szlovák hagyományok ápolása. A nyelv megőrzése érdekében szlovák nyelvű

előadásokat, színházlátogatásokat szerveznek. Rendszeres kapcsolatot tart fenn Szarvas szlovákiai testvérvárosaival, Malackyval és Popráddal. Szarvas Város Szlovák Önkormányzata gondozza a Szlovák Tájékoztatót, és minden hónapban megjelenteti a „Novinkár nad Kerešom” című szlovák nyelvű lapot is. A lapban cikkek jelennek meg az önkormányzat munkájáról és a szarvasi szlovákság életében történt nagyobb szabású eseményekről.

- Szarvason a nemzetiségi oktatás is biztosított: a szlovák önkormányzat fenntartásában működő **Szlovák Általános Iskola Óvoda és Diákotthon** népszerű a helyi lakosok körében, különösen, amióta felújították és kibővítették az intézményt.
- Lelkes népművelők – a szlovák kultúra és hagyományok ápolása, a környéken élő szlovákokkal való kapcsolattartás érdekében – 1980 szeptemberében megalapították a Szlovák Nemzetiségi Klubot, amely 1994 óta **Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre – Vernost'** néven működik a Szlovák Önkormányzat épületében. Az egyesület tevékenysége kiterjed a magyarországi szlovák civil közösség társadalmának fejlesztésére, érdekeinek érvényesítésére, valamint a határon túli kapcsolattartásra. Fontos feladatának tekinti a hagyományok átörökítését az ifjúság számára, ezért közvetlen munkakapcsolatban van a helyi szlovák iskola pedagógusaival és tanáraival. A gyerekek **rendszeres résztvevői a hagyományőrző programoknak**, szlovák nyelvű műsorral színesítik a rendezvényeket.
- A szlovák hagyományokat **kulturális csoportok** is ápolják: a Szarvasi Hagyományőrző Közalapítvány működteti a Tessedik Táncgyűttest és a Szarvasi Szlovák Népdalkört; a Cervinus Teátrum a nemzetiségi színházi örökítést.

3.1.6.4. Egyéb közösségi programok

A közösségi élet felpozíciójában a városi szabadidő-eltöltési lehetőségek, köztük a sportprogramok, ifjúsági programok is nagy szerepet játszanak.

A város önkormányzatának tulajdonában 2 nagyméretű tornaterem (sportcsarnok), két sportpálya, 4 játszótér és egy uszoda áll. Kihasználságuk megfelelő és programokkal telített.

2006 januárjában készült el, majd 2010-ben felülvizsgálatra került **az Ifjúsági Konceptió és Ifjúsági rendelet**. Az Ifjúsági Konceptió szerint Szarvason (a Konceptió készítésekor) a 19-30 éves korosztály volt a legszámosabb (2811 fő) a 41-60 éves felnőtt korosztály után (7477 fő). A 15-18 évesek száma 607 fő volt. 2006 januárjától ifjúsági információs pont működik a Városi Könyvtárban, valamint, 2008-tól kistérségi oktatási-, ifjúsági- és sportreferens foglalkozik a kistérségi ifjúságpolitika ügyeivel. A fiatalok számára vonzó programokat kínál a Cervinus Teátrum, a Turul Mozi. Ugyanakkor a programkínálat bővítése mindenképpen szükséges lenne a fiatalok megtartása érdekében, hiszen jelenleg **a fiatalok számára vonzó, hasznos és értelmes időtöltést biztosító lehetőségek köre korlátozott**, nem állnak rendelkezésre olyan kulturális és „beszélgető” terek, amelyek közösségi igényeiket más korosztályok zavarása nélkül elégítenék ki. A fiatalokon belüli egyes korcsoportok jelentősen eltérő szocializációs mintákat mutatnak, így más módszerek, eszközök szükségesek a megszólításukhoz. Ezzel összefüggésben a beruházások tervezésekor is „újító”, a korszellemhez és az eltérő igényekhez igazodó elképzelésekkel szükséges alkotni és pályáztatni.

3.1.6.5. Civil szektor, együttműködések

Szarvason a civil szektor aktív, kb. 120 civil szervezet működik leginkább szociális és oktatási, szabadidősport területen. A város hagyományaival, történelmi és kulturális értékeivel számos szervezet foglalkozik, a teljesség igénye nélkül az alábbiak is:

- Körös-menti Turisztikai és Kulturális Egyesület: helyi TDM szervezetként működő egyesület Szarvas, Békésszentandrás és Kondoros települések turisztikai kínálatát fogja össze és népszerűsíti.
- Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület: a LEADER HACS szervezete, amely jelenleg Szarvas külterületén és a környezetében lévő településeken működik, vidékfejlesztési

feladatokat lát el, így a vidéki természeti és kulturális örökség megőrzésén és fenntartható hasznosításán is fáradozik. 2013-ig Szarvas Város belterületével is LEADER akcióterület volt, így az Egyesület tagjaként több tucat önkormányzati, civil és vállalkozói projektet valósított meg.

- Emberöltő Alapítvány: a határon túli magyarokkal való kapcsolattartás, kulturális tevékenység, a lakosság szociális, egészségügyi helyzetének javítása szerepel a céljai között.
- Babilon Táncsoport Közhasznú Egyesület: a fiatalok összefogását, az értelmes és hasznos szabadidő-eltöltési lehetőségek biztosítását célozza az egyesület.
- Szarvasért Alapítvány: az alapítvány célja a város kulturális, szellemi életének fejlesztésének, épített és természeti környezetének megővésének támogatása.
- Aquarius67 Alapítvány: az alapítvány kulturális-, szabadidős programok, oktatási-, felnőttképzési programok, esélyegyenlőségi programok szervezésével foglalkozik, karitatív tevékenységeket végez.
- Szarvasi Hagyományőrző Közalapítvány (közsférához tartozik): a Szarvasi Hagyományőrző Közalapítvány működteti a Tessedik Táncegyüttest és a Szarvasi Szlovák Népdalkört, a Közalapítvány több éve szervezője a Kárpátaljai Népzene és Néptánc Tábornak.
- Körös-szögi Civil Fórum Egyesület: 2007-ben jött létre a Körös-szögi Civil Fórum Egyesület, amely ernyőszerkezete a helyi non-profit szervezeteknek.

Annak ellenére, hogy a vállalati támogatói háttér is jelen van, **a civil szektor jellemzően finanszírozási problémákkal küzd**, működésük és aktivitásuk fenntartása, szerepük erősödése nagyban függ az önkormányzat gazdasági erejétől, a számukra biztosított pénzügyi támogatásoktól. **Szükség van a civilek fejlesztési céljainak, elképzeléseinek összehangolására, a köz- és a civil szféra közötti együttműködés javítására.**

A városvezetés, a kisebbségi szervezetek és a civil szektor közötti együttműködésre voltak már példák, ugyanakkor **az együttműködések gyakoriságának és intenzitásának növelésére feltétlenül szükség lenne a városban élő három nemzetiség közötti párbeszéd kialakulásához, egymás értékeinek fel- és ismeréséhez.**

Szarvas nemzetközi kapcsolatokkal is bír: nyolc testvérvárossal (Szilágysomlyó, Szentegyháza, Barót, Poprád, Malacky, Keuruu, Bucine, Wuxi) alakult ki kulturális, oktatási, turisztikai, tudományos és gazdasági kapcsolat a rendszerváltozás óta.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

A CLLD a 2014-2020 közötti EU-s programidőszak új területi integrációs eszköze. Mivel Magyarország Kormánya úgy döntött, hogy élni kíván a CLLD eszköz nyújtotta lehetőségekkel, a releváns országos fejlesztési dokumentumok mindegyike tervez közösségvezérelt helyi fejlesztésekkel. A TOP logikájából következően az egyes megyék és települések tervezési dokumentumai is megemlítik az eszközt, mint a helyi fejlesztések lehetséges forrását.

3.2.1. Főbb országos fejlesztési dokumentumok

3.2.1.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az OFTK a teljes hazai fejlesztéspolitika kereteit jelöli ki. Bár az OFTK tervezési folyamata részben megelőzte a hazai 2014-2020-as tervezést, a dokumentum röviden megemlíti a CLLD-t, mint a helyi, térségi együttműködésben megvalósuló fejlesztési programok végrehajtásának legfontosabb eszközét. Az OFTK komoly hangsúlyt fektet a CLLD elméleti hátterét adó területiség biztosítására is: a dokumentum az általános célok mellett a hazai fejlesztéspolitika térségi szemléletű specifikus céljait is kijelöli. Az OFTK területi céljain kívül a HKFS elsősorban a dokumentum 5. számú specifikus céljához

járul hozzá: ez egy szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő és valló társadalom kialakítását célozza, amely képes mind a helyi közösségi, mind a nemzeti szintű megújulásra.

3.2.1.2. Partnerségi Megállapodás (PM)

A CLLD eszköz a PM-ban leírtak alapján elsősorban az Európai Unió 9. számú TC-jének teljesítéséhez, vagyis a társadalmi együttműködés erősítéséhez és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemhez járul hozzá. Ugyanakkor a PM kitér arra is, hogy a CLLD eszköz keretében sokszínű beavatkozások valósíthatók meg a tematikus célok szinte mindegyikéhez kapcsolódóan. A PM azt is rögzíti, hogy a térségleg decentralizált fejlesztések egyik fő küldetése a helyi közösségek megerősítése, illetve a helyi és közösségi alapú gazdaság fejlesztése.

3.2.1.3. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)

A CLLD eszköz TOP keretén belül történő alkalmazásának keretrendszerét, így jelen Stratégia elkészülésének feltételeit a TOP 7. prioritási tengelye (Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések) jelöli ki. A prioritási tengely előírja a jogosult városokban a helyi lakosság, civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok együttműködésében kísérleti jelleggel megvalósuló, integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot elősegítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú, a helyi gazdaságfejlesztést támogató stratégiák elkészítését.

3.2.2. Megyei és térségi fejlesztési dokumentumok

3.2.2.1. Békés megye Területfejlesztési Programja

A Programban meghatározott 4 cél közül a HKFS a „Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó innovatív fenntartható továbbfejlesztése” célhoz kapcsolódik, amelynek révén a Békés megyei ITP 2 céljához is illeszkedik: 1. „a települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében”, valamint 2. „A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periferikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása”. Jelen HKFS e célokat elsődlegesen a helyi hagyományokra és nemzeti kultúrára építő közösségfejlesztésen, a hátrányos helyzetű lakosság társadalmi integrációján keresztül támogatja.

3.2.2.2. A Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája

A Vidékfejlesztési Program által finanszírozott CLLD fejlesztések az újjáalakult LEADER HACS-ok helyi fejlesztési stratégiája szerint valósulnak meg. Szarvas város külterületei a város közelében lévő települések a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület akcióterületéhez tartoznak. A Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület LEADER közösség stratégiájának jövőképe: „a Stratégia által kínált alternatív jövedelemszerzési lehetőségek bővülése és a kistelepüléseken elérhető szolgáltatások fejlesztése, valamint a helyi közösségek erősödése és kompetencia fejlődése révén javul a Körösök völgye térség élıhetősége”. Ehhez három átfogó célt – a „lokális gazdaság fejlesztése”, a „településeken elérhető életminőség javítása” és „A társadalmi tőke növelése” – és hat specifikus célt határoz meg. A stratégia kiemelt szerepet szán a vidéki örökség megőrzésének, a közösségi kezdeményezések felkarolásának, az identitástudat erősítésének. Jelen HKFS e célokat városi szintre emeli, így kiegészíti a vidéki területek fejlesztéseit. Erre garanciát jelent a LEADER szervezettel kialakított szoros együttműködés is.

3.2.3. A település átfogó és releváns ágazati fejlesztési dokumentumai

3.2.3.1. Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Szarvas Város ITS-ben foglalt jövőképe szerint „Szarvas Békés megye nyugati kapuja, a Szarvasi járás igazgatási, szolgáltatási és foglalkoztatási központja, változatos természeti és kulturális adottságai, komplex termékínálata révén vonzó turisztikai központ, a térség prosperáló gazdasági centruma, az itt élők és ideérkező vendégek számára is élıhető, fenntartható középváros” lesz 2030-ra. Az ITS középtávú, átfogó céljai:

- 1. A város térségben betöltött központi szerepkörének fenntartása és további erősítése
- 2. Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva
- 3. A település népességmegtartó erejének erősítése és a lakosság életminőségének javítása

Ezen célok közül jelen stratégia elsősorban a 3. célt erősíti, a közösségi szinten meghatározott infrastrukturális fejlesztési elképzeléseivel, valamint kulturális és közösségi programjaival az adott cél megvalósulásához nagyban hozzájárul. Emellett, a 2. célhoz kiegészítő jelleggel járul hozzá a helyi gazdaságfejlesztés ösztönzésén keresztül. Így a HKFS az ITS céljaihoz megfelelően illeszkedik.

3.2.3.2. Helyi Esélyegyenlőségi Program

Szarvas Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2015 (HEP) átfogó célként határozza meg az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét; a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét; a diszkriminációmentességet; a szegregációmentességet; valamint a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. Az intézkedések főként a munkanélküliség csökkentésére, a foglalkoztatás növelésére, a helyi feldolgozóipar fejlesztésére, az egészségügyi állapot javítására, oktatásfejlesztésre, akadálymentesítésre fókuszálnak. A HKFS céljai között szerepel a fenti célok és intézkedések támogatása, elsősorban a helyi kultúra és a nemzetiségi hagyományok megőrzésén, a közösségfejlesztésen és a városi identitástudat erősítésén keresztül támogatva a helyi közösségek közötti párbeszéd kialakítását, a hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációját.

3.2.3.3. Közművelődési rendelet

Szarvas közművelődési rendeletek (5/2009. (II.20.) és a 22/2003. (X.17.) számú rendeletekkel módosított 9/2000. (III.22.) rendelete) célja, hogy az önkormányzat a helyi társadalom, a helyi közművelődés adott állapota, igényei és lehetőségei ismeretében meghatározza a település közművelődési feladatait, törekvéseit, intézkedéseit, megalapozza közép- és hosszú távra a fejlesztés lehetőségeit. Jelen HKFS szorosan illeszkedik a rendelet céljaihoz és intézkedéseire, hiszen nagyban hozzájárul a közművelődés infrastrukturális és tartalmi fejlesztésén keresztül a közművelődési rendelet által meghatározott feladatokhoz, úgymint

- A közösség művelődéséhez méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra kialakítása;
- Az etnikai, a kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, gazdagítása, a kisebbségek hagyományainak ápolása és fejlesztése a Cigány Kisebbségi és a Szlovák Önkormányzat támogatásával;
- Az élet minőségének, az ünnepek örömeinek és kultúrájának gondozása, gazdagítása, amatőr művészeti körök, műhelyek, alkotó táborok támogatása és városi rendezvényeken való aktív részvételük biztosítása életkortól függetlenül;
- Az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok és felnőttoktatási lehetőségek támogatása, propagálása a helyi médiák útján, amelyek célja az önismeret növelése, életminőség és életésély javítása;
- Az egyetemes kultúra értékeinek megismertetése, a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése.

3.2.3.4. Gyermek- és Ifjúságpolitikai Koncepció

Szarvas Gyermek- és Ifjúságpolitikai Koncepciója (2010) öt területen – egészségügy; oktatás, képzés; szabadidő, kultúra, sport; pályaválasztás, munkavállalás; érdekvédelem, jog, nemzetközi kapcsolatok – vizsgálta a sarvasi fiatalok helyzetét és lehetőségeit. A HKFS e területek közül elsősorban a „szabadidő, kultúra, sport” céljaihoz és intézkedéseire kapcsolódik, emellett támogatja a fiatalok oktatásával, képzésével és munkavállalásával kapcsolatos törekvéseket is a hátrányos helyzetűek

társadalmi integrációján, illetve a hagyományos tevékenységek életben tartásán, felélesztésén keresztül. A koncepció fő hívszója az integráció, amely a HKFS fő horizontális elemét is jelenti.

3.2.3.5. Fejlesztési-stratégiai környezet további összefüggései

Körös-menti Turisztikai és Kulturális Egyesület, mint helyi TDM szervezet fogja össze Szarvas és közvetlen környékének turizmusfejlesztési feladatait. A szervezet 2012-ben alakult Békésszentandrás és Kondoros településekkel együttműködésben. Sikeres EU-s pályázat keretében fejlődött a város turisztikai kínálata és turizmusmarketing tevékenysége. Az Egyesület működteti a szarvasi Tourinform irodát, Békésszentandrás információs pont áll rendelkezésre. A Körös-menti TDM hosszú távú stratégiai célként tekint a térség kulturális és természeti örökségének széleskörű bemutatására, a helyi értékek és hagyományok beépítésére a turisztikai kínálatba. A HKFS megvalósítása így nemcsak a helyi közösséget szolgálhatja, de a TDM szervezettel kialakított szoros együttműködés révén (a szervezet tagja a megalakult SZHK HACCS-nak is) a város turisztikai kínálatát is új, egyedi elemekkel gazdagíthatja, amely a turizmus fellendülésén keresztül a helyi társadalom számára is számos pozitív hozaddal jár (pl. munkahelyteremtés, helyi termékek értékesítése, identitástudat erősítése).

Szarvas város kulturális, közösségi életének fejlődését több **megvalósított projekt** szolgálta az elmúlt években, amelyek keretében adnak a HKFS-ben tervezett beavatkozásoknak is. A legfontosabbak közé az alábbiak sorolhatók:

- Oktatási intézmények, művelődési házak korszerűsítése, energetikai fejlesztése, esélyegyenlőségi programok (pl. Roma nők foglalkoztatáson keresztül történő integrációja Szarvas Város Óvodáiban; Vajda Péter Művelődési Központ energiaellátásának fejlesztése, napelemes rendszer kiépítése; Szlovák Általános Iskola és Diákotthon villamos energia fogyasztásának csökkentése napelemes rendszer kiépítésével; A Zöldpázsit utcai óvoda bővítése az esélyegyenlőség jegyében; Esélyegyenlőségi programok megvalósítása a szarvasi közoktatásban; Szarvas Város Közoktatási Intézménye óvodáinak infrastrukturális fejlesztése, közintézmények akadálymentesítése)
- Községi terek fejlesztése: 2006-ban megújult a Vajda Péter Művelődési Központ. 2011-ben Vízi Színház épült a Holt-Körös partján. DAOP pályázat keretében a Bethlen Gábor u. 11/2. szám alatt jött létre kifejezetten gyermek és ifjúsági célcsoporttal működő fejlesztő, felkészítő, tanácsadó funkciót betöltő közösségi és szabadidő elemeket felvonultató szociális tér a 0-29 éves hátrányos helyzetű fiatalok részére. DAOP pályázat keretében a kistérségi székhely integrált fejlesztésére kerülhetett sor, amelynek eredményeként – Szarvas Városrekonstrukciós Terve szerint – megújultak a város közterei, így a Deák Ferenc utca, a Kossuth tér, a Kossuth-Deák-Béke utca, a Vajda Péter utca, bővült a Piac infrastruktúrája.
- Kulturális programok szervezése (pl. „Kulturális szemléletformálás a népművészet eszközeivel Szarvason és környékén” - Szarvasi Hagományőrző Közalapítvány; nyári szabadidős és fejlesztő táborok szervezése)
- Sportinfrastruktúra, szabadidősport fejlesztései (pl. kerékpárutak építése, gyalogtúra útvonalak fejlesztése; sportegyesületek programjai, turisztikai célú fejlesztések)

A fenti fejlesztések hozzájárultak egy élhető, nívós épített környezetű város kialakításához, elősegítették az oktatási, közművelődési intézmények – elsősorban infrastrukturális jellegű – megújulását. Ugyanakkor, több kulturális, közművelődési intézmény fizikai felújítására nem került még sor, a létesítményeket tartalommal megtöltő, a nemzetiségi hagyományok életben tartását és bemutatását szolgáló, a helyi közösséget építő beavatkozások is feladatot jelentenek.

3.3 SWOT elemzés

A SWOT elemzésbe beépítésre kerültek a város közösségi és kulturális szempontból ide vonatkozó helyzetfeltárásának, adatelemzésének legfontosabb következtetései, valamint a társadalmi párbeszéd

során beérkező információk. A SWOT elemzésben szereplő megállapításokat a tervezés során szervezett munkacsoport üléseken alakította ki az SZHK HACS.

A helyzetfeltárás alapján megállapítható, hogy Szarvas kedvező adottságokkal bíró kisváros, amely hagyományos térségközponti funkciókkal, vonzó természeti környezettel, adottságokkal, térségi szinten kedvező gazdasági helyzettel (jó gazdasági aktivitás, erős KKV-k mellett jelentős foglalkoztatók jelenléte, saját tulajdonú ipari park megléte, vonzó turisztikai adottságok, országos, megyei átlagnál kedvezőbb foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzet, jövedelmi viszonyok) jellemezhető. Az iskolaváros szerepkör, a megfelelően kiépült közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, közművek, stb.) és humán infrastruktúra miatt Szarvas élhető térségi központ. Problémát jelent ugyanakkor a város kedvezőtlen megközelíthetősége (túlterhelt, alsóbbrendű közút, közvetlen vasúti járatok hiánya a környező nagyvárosokba), romló demográfiai mutatói (népeségfogyás, elöregedés, fiatal és képzett lakosok elvándorlása), valamint a szegregátumok jelenléte, az alacsony státuszú lakosság jelentős aránya a népességszámhoz képest.

Ezek az általános adottságok és jellemzők adták a keretét a **HKFS tervezési folyamatának: a HACS és tematikus munkacsoportjainak ülésein megállapításra került, hogy a kedvező gazdasági, infrastrukturális helyzet lehetőséget ad a városnak arra, hogy társadalmi gondjait a kultúra, a közművelődés, a közösségépítés fejlesztésein keresztül próbálja enyhíteni.**

Ennek megfelelően, jelen **SWOT elemzés specifikusan a HKFS fő irányvonalát jelentő kulturális, közösségfejlesztési tényezőket összegzi:** a SWOT elemzés módszertanának megfelelően, az erősségek és gyengéségek a város, illetve a HKFS szempontjából vizsgált területek belső tényezőinek értékelését rögzítik; míg a lehetőségek és veszélyek a külső környezet HKFS szempontjából releváns hatással bíró sajátosságait mutatják be.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - gazdag történelmi múlt, épített és szellemi kulturális örökség - az oktatási valamennyi szintjét érintő, a helyi kulturális, közművelődési életben is aktív oktatási intézményrendszer (állami, nemzetiségi és egyházi fenntartásban is) - magas színvonalú művészeti oktatás - meglévő, részben felújított kulturális, közművelődési intézmények (művelődési házak, muzeális intézmények), egyedi kínálati elemek (pl. Vízi Színpad, Mini Magyarország park) - nemzetiségek jelentős aránya – magyar, szlovák és roma nemzetiségi értékek, hagyományok megléte, nemzetiségi oktatás - nemzetiségi érdekképviselői és civil szervezetek működése (kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, alapítványok) - viszonylag aktív civil szféra (vállalati támogató háttérrel) - önkormányzati, vállalkozói és civil együttműködés (kialakult területekkel és személyes érintettséggel) - rendelkezésre álló sportinfrastruktúra - aktív testvérvárosi együttműködések (köztük nemzetiségi kapcsolatok) - helyi szereplők 2007-2013-as LEADER Programban szerzett tapasztalatai 	<ul style="list-style-type: none"> - a magyar-roma-szlovák nemzetiségek közötti kommunikációs problémák, konfliktusok, együttélési nehézségek (pl. a lótarás városban való elnehezülése és az etnikai viselkedés eltérő jegyei) - a kulturális, nemzetiségi tradíciók megjelenítésének, a nemzetiségi kultúra bemutatóhelyeinek hiánya - a hagyományos tevékenységek értékéknem, vagy csak igen korlátozottan épülnek be a város gazdaságába - egymás értékeinek alacsony szintű ismerete - kulturális, nemzetiségi értékek és hagyományok infrastrukturális hiányosságai (nemzetiségek leromlott állapotú közösségi házai, sport-, tánc és mozgásos terek hiánya, technikai újítások hiánya/alacsony szintű alkalmazása) - fiatalok számára vonzó programlehetőségek szűk köre - finanszírozási problémákkal küzdő civil szektor (működésük függ az önkormányzati és egyéb támogatási forrásoktól) - társadalmi párbeszéd, együttműködések korlátozottsága - roma lakosság társadalmi integrációjának nehézségei

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - a gazdag kulturális, közösségi kínálat kohéziós szerepe pozitív hatást gyakorol a városi lakosság együttélésére - a helyi értékek iránti igény, kereslet növekszik (mind a városi lakosság, mind a turisták részéről) - a helyi gyökerek és városi identitás megerősítésével a fiatalok elvándorlása lassítható, megállítható - a közösségépítés hosszú távú partnerségek kialakulását indítja el más területeken is (pl. gazdasági együttműködések) - a társadalmi és gazdasági élet egyéb területein fejlődése elősegíti a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatását, amely a szegregációs problémák kezelésével a társadalmi feszültségek csökkentését hozza magával - a kultúra, a nemzetiségi értékek a helyi gazdaságban hangsúlyosabban jelennek meg, munkahelyteremtést indukálnak a kulturális gazdaságban; - a hazai és nemzetközi együttműködések bővülnek; - a városfejlesztés egyéb megvalósított beruházási, projektjei támogatják a közösségépítést. 	<ul style="list-style-type: none"> - a társadalom nyitottsága romlik, a kulturális és etnikai sokszínűség erősödő társadalmi konfliktusforrássá válik - a társadalmi, gazdasági helyzet romlása tovább nehezíti a hátrányos helyzetű lakosság integrációját - a szegregáció erősödik, a város alacsony státuszú lakosságának további tömörszerű koncentrálódására kerül sor - a fiatalok elvándorlásának fokozódásával a társadalom megújulásához szükséges humán kapacitások jelentősen szűkülnek, a kulturális, nemzetiségi értékek továbbbörökítése problémákba ütközik - a három szféra közötti kommunikáció nehézségei meggátolják a hatékony partnerségi programok megvalósítását - a helyi kulturális és közösségi aktivitás gyengeségei, a lakosság szociális elidegenedése (kritikus tömeg hiánya) a részvételi alapú közösségfejlesztés gátját jelenti - a közösségi terek és kulturális szolgáltatások gazdasági fenntarthatóságát segítő turizmus nem élénkül, visszaesik - a támogató helyi fejlesztések (pl. helyi vállalkozások fejlesztései, épített környezet megújítása) elmaradnak - a magasabb területi szintek, illetve ágazati fejlesztési programok nem támogatják a HKFS megvalósítását

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A helyzetelemzés Szarvasról egy jól működő, szolgáltatásokban gazdag, gazdaságilag stabil, dinamikus fejlődő, járásközponti szerepű város képét adja. Az ehhez hozzáadódó különleges elhelyezkedés (Kárpát-medencei középpont), vonzó természeti környezet, a gazdag történelmi múlt és **a hagyományait még őrző nemzetiségek jelenléte kedvező lehetőséget teremt a kulturális, közösségalapú városfejlesztéshez. A kulturális és etnikai sokszínűség azonban számos esetben társadalmi konfliktusok forrását is jelenti.** A területi szegregáció, a hátrányos helyzetűek területi elkülönülésének megszüntetése folyamatos kihívást jelent a város számára. A hátrányos helyzetűek magas aránya a társadalmi, gazdasági integráció fontosságára hívja fel a figyelmet. A hagyományok, nemzetiségi tradíciók továbbvitele hosszabb távon problémákba ütközhet a fiatalabb generációk érdeklődésének hiánya, a képzett, a társadalom megújulását biztosító fiatalok elvándorlása miatt.

A globális kihívások kezelésében egyre nagyobb szerepet kapnak a helyi erőforrások: Szarvason a gazdag nemzetiségi, kulturális és szellemi örökség olyan értéket jelent, amely egyedisége révén is hozzáadott értéket képviselhet a társadalmi, gazdasági fejlődésben. A kulturális értékek tökéletesítéséhez azonban számos feladatot kell még megvalósítania a városnak:

- A helyi értékek, hagyományok, kulturális és szellemi örökségelemek felkutatása, feltárása alapvető fontosságú a kulturális alapú városfejlesztéshez. Ebben már történtek előrelépések (pl. értéktár készítése), azonban számos, elsősorban a nemzetiségek kultúrájához kötődő elem még feltáratlan, ezek jórészt ismeretlenek maradnak mind a város, mind pedig a tágabb környezet számára.
- Az értékeket be kell mutatni, meg kell jeleníteni és a városi élet részévé kell tenni a társadalom minden szintjén ahhoz, hogy identitáserősítő és városi közösségépítési funkciójukat betölthessék. A nemzetiségek kulturális intézményei, közösségi házai azonban rossz műszaki állapotban vannak, színvonalukban és a nyújtott szolgáltatáskörben sem képviselnek olyan vonzerőértéket, amellyel a lakosság szélesebb körét, kiváltképp a fiatalabb generációkat meg tudnák szólítani. A gazdag nemzetiségi, kulturális hagyományok bemutatásához szükséges, a 21. századi elvárásokat teljesítő infrastrukturális háttér megteremtése mellett szükség van továbbá ezen értékek feldolgozását és átélését biztosító eseményekre, programokra, információs felületekre is, célcsoport-orientált módon, innovatív megoldások alkalmazásával.
- A városi közösségépítés, az identitástudat erősítése nem nélkülözheti a közösségek önszerveződő erejének növelését, a városi humán kapacitások és a civil társadalom fejlesztését. Olyan programokra, szolgáltatásokra van szükség, amelyek a tudásátadás, a szemléletformálás, a társadalmi innováció révén hozzájárulnak a kulturális alapú kompetenciák erősítéséhez, az értékek tudatosításához, az egyes közösségek együttgondolkodásában, együttműködésében, a társadalmi szerepvállalásban rejlő hozzáadott érték kiaknázásához. A helyi gyökerek megerősítésén és a támogató helyi közösség kialakításának keresztül a fiatalok megtartása is elősegíthető, amely szintén kiemelt fejlesztési szükségletet jelent Szarvas számára.
- A közösségépítés kiemelten fontos feladatát kell, hogy jelentse egymás elfogadásának, a társadalmi párbeszéd kialakulásának támogatása. Az ehhez szükséges terek és programok megteremtésével a szolidaritás erősítésére, az egyes közösségek közötti együttműködés aktivizálására nyílnak mód, amely alapvető bázisát jelenti a város- és közösségépítésnek.

Összegzésként tehát, egyrésztől szükség van a kulturális örökségnek, a nemzetiségi értékeknek és tradícióknak az élő, a mindennapokban magának helyet találó megőrzésére, hasznosítására, másrésztől nélkülözhetetlen, hogy a helyi közösség értelmes időtöltésben, kulturális szórakozásban egymásra találjon és egymás jobb megismerésén, egymás értékeinek felfedezésén keresztül befogadóbb, és együttműködőbb legyen.

A Stratégia végrehajtásával Szarvas képes lesz demonstrálni, hogy a fejlődés nemcsak magas technológiai szint, nagyléptékű beruházások segítségével érhető el, hanem a társadalmi megújuláson keresztül is biztosítható.

4. A stratégia jövőképe

Az SZHK által a fenti helyzetfeltárás, az erősségek és a gyengeségek elemzése, valamint a fejlesztési szükségletek meghatározása alapján alakította ki hosszú távú (2030) **jövőképét: Szarvas olyan nyitott, befogadó város, amely kulturális örökségét, szlovák és roma nemzetiségi értékeit és élő hagyományait társadalmi, gazdasági erőforrásként hasznosítva közös városi identitástudatot építő sokszínű és együttműködő közösségként működik.**

Szarvas Város HKFS-ének jövőképe

Szarvas városa nyitott, befogadó, kulturális örökségét, az élő nemzetiségi értékeket és tradíciókat a közös városi identitástudat részeként hasznosító sokszínű és együttműködő közösség.

E jövőkép nem titkolt célja a városon belüli nemzetiségek békés együttélésének támogatása, közös kulturális kincsként, egyúttal gazdasági potenciálként kezelve a nemzetiségi értékeket, amely révén egymást elfogadó és egymás értékeit fel- illetve elismerő, azokra építő városi társadalom hozható létre. A közös városi identitáshoz kapcsolódó, de saját nemzetiségi tudatát, gyökereit és értékeit megőrző közösségek építése révén a fiatal korosztályok megtartása is segíthető.

5. A stratégia célhierarchiája

5.1 Átfogó célok

A helyzetfeltárás, a SWOT elemzés és a fejlesztési szükségletek alapján az SZHK HACS – munkacsoportjai segítségével – meghatározta a HKFS átfogó céljait, az alábbiak szerint:

- **1. „A kulturális örökség, a nemzetiségi értékek és tradíciók megőrzése”** átfogó cél a város történelmi múltjában, társadalmi sokszínűségében rejlő kulturális örökségi elemek, nemzetiségi értékek és hagyományok életben tartását, hasznosítását, bemutatását célozza.
- **2. „Befogadó, megújulni képes, együttműködő helyi közösségek kialakítása”** átfogó cél a Szarvason jelenlévő nemzetiségek – magyar, szlovák, roma lakosok – békés együttélését, egymás jobb megismerését, egymás értékeinek – mint a városi kultúra, társadalom és gazdaság kiemelten fontos építőköveinek – fel- illetve elismerését hivatott elősegíteni.

5.2 Specifikus célok

- **Specifikus célok:1.1. Specifikus cél: A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele**

E specifikus cél a városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújításán, új, innovatív, célcsoport-orientált (különösen fiataloknak szóló) szolgáltatások fejlesztésén, a közösségi terek megújításán és közösségi funkcióinak erősítésén, a kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség bemutathatóvá tételén keresztül szolgálja a fejlesztési szükségletek között megfogalmazott törekvéseket.
- **1.2. Specifikus cél: A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba**

E specifikus cél a városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek felélesztését célozza e tevékenységek bemutatására, továbbbővítésére, valamint a helyi termékek innovatív értékesítésére alkalmas helyszínek létrehozásával, programok, események, foglalkozások szervezésével.
- **2.1. Specifikus cél: Városi és nemzetiségi identitástudat erősítése**

E specifikus cél a nemzetiségi gyökerek megerősítésén keresztül egy egységes városi identitástudat kialakítására irányul, a városi /nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezésével.
- **2.2. Specifikus cél: Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés**

E specifikus cél a szarvasi nemzetiségek közötti párbeszéd kialakítását, egymás jobb megismerését és megértését közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezésével, a civil társadalom, köztük kiemelten a fiatalok városi szerepvállalásának megerősítésével hivatott szolgálni.

– **2.3. Specifikus cél: Hátrányos helyzetű lakosok integrációjának támogatása**

E specifikus cél a szarvasi hátrányos helyzetű lakosság – köztük a roma lakosok – városi integrációjának elősegítését célozza a lakosság munkaerő-piaci esélyeinek javítását célzó, valamint a társadalmi integrációt segítő programok indításával, szervezésével.

5.3 Indikátorok

A specifikus célokhoz rendelt eredmény- illetve output indikátorokat az alábbi táblázat tartalmazza:

Mutató	Bázis-érték (2015)	Cél-érték (2020)	Adatforrás	A beszámolás gyakorisága
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest (db)	0	2	Intézményi statisztikai adatok, éves beszámolók, jelentések	Évente
Megújított fedett városi / nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények alapterülete (m ²)	0	350	Műszaki naplók, kedvezményezettek jelentései	Évente
Megújított városi / nemzetiségi kulturális, közművelődési nyitott terek alapterülete (m ²)	0	500	Műszaki naplók, kedvezményezettek jelentései	Évente
HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (%)	0	6	Jelenléti ívek, intézményi statisztikai adatok, éves beszámolók, jelentések	Évente
A programokban résztvevő lakosok száma (fő)	0	200	Jelenléti ívek, intézményi statisztikai adatok	Évente
HKFS keretében végrehajtott programok száma (db)	0	14	Éves beszámolók, jelentések	Évente
HKFS által érintett város lakosság száma (fő)	0	15060	KSH adat	Évente
Új, illetve megújított kulturális szolgáltatások száma (db)	0	3	Éves beszámolók, jelentések	Évente
Feltárt, feldolgozott helyi, városi, nemzetiségi kulturális értékek száma (db)	0	35	Éves beszámolók, jelentések	Évente
Új helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)	0	7	Éves beszámolók, jelentések	Évente

5.4 A HKFS célrendszerének összefoglalása

A HKFS logikai felépítését az alábbi táblázat összegzi:

Jövőkép	Szarvas városa nyitott, befogadó, kulturális örökségét, az élő nemzetiségi értékeket és tradíciókat a közös városi identitástudat részeként hasznosító sokszínű és együttműködő közösség				
Átfogó célok	Á-1. A kulturális örökség, a nemzetiségi értékek és tradíciók megőrzése		Á-2. Befogadó, megújulni képes, együttműködő helyi közösség kialakítása		
Specifikus célok	S-1.1. A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele	S-1.2. A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba	S-2.1. Városi és nemzetiségi identitástudat erősítése	S-2.2. Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés	S-2.3. Hátrányos helyzetű lakosok integrációjának támogatása
Kiemelt eredmény indikátorok	E-1.1. Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest (db)	E-1.2. A programokban résztvevő lakosok száma (fő)	E-2.1. A programokban résztvevő lakosok száma (fő)	E-2.2. HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (%)	E-2.3. A programokban résztvevő lakosok száma (fő)
Kapcsolódó műveletek	TOP-7.1.1-16-H-048-1 Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása (ERFA) TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele (ESZA)	TOP-7.1.1-16-H-048-3 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése (ERFA) TOP-7.1.1-16-H-048-4 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése (ESZA)	TOP-7.1.1-16-H-048-5 Városi /nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése (ESZA)	TOP-7.1.1-16-H-048-6 Közösségi terek megújítása (ERFA) TOP-7.1.1-16-H-048-7 Közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezése, a civil társadalom építése (ESZA)	TOP-7.1.1-16-H-048-8 Hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci esélyeinek javítása és társadalmi integrációjának elősegítése (ESZA)

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

6.1.1. Á-1. „A kulturális örökség, a nemzetiségi értékek és tradíciók megőrzése” átfogó célhoz kapcsolódó műveletek

TOP- 7.1.1-16H-048-1 Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása
Művelet háttere, indoklása
A helyzetelemzés megállapításai szerint a Szarvas lakosságát alkotó, nagyarányú nemzetiség gazdag kultúrája, tradíciója gyakran rejtve marad a helyi társadalom és az idelátogató közönség előtt, holott ezek a hagyományok, kulturális értékek évszázadokon keresztül meghatározták a város fejlődését. Ennek oka a városi, de kiváltképp a nemzetiségek kulturális, közművelődési intézményeinek korlátozott befogadóképessége, illetve rossz műszaki, infrastrukturális állapota, amely nem alkalmas a gazdag kultúra bemutatására, fenntartható hasznosítására.
Kapcsolódó specifikus cél
S-1.1 A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele
Támogatható tevékenységek
<ul style="list-style-type: none">
– a városi, nemzetiségi kulturális értékek, szellemi örökség megjelenítésének infrastrukturális támogatása meglévő épületek felújításával, korszerűsítésével, vagy új terek létrehozásával (pl. múzeumok, tájházak, közösségi házak, egyéb kulturális, közművelődési intézmények és terek)
– új, innovatív, célcsoport-orientált (főként fiataloknak szóló) kulturális szolgáltatások fejlesztése
– a kulturális szolgáltatásnyújtáshoz, a szolgáltatáskör bővítéséhez közvetlenül szükséges eszközbeszerzések
– a kulturális szolgáltatásnyújtás létesítményeinek energetikai korszerűsítése (önállóan nem támogatható)
– a helyi, nemzetiségi értékek népszerűsítését szolgáló anyagok, eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható)
– projekt előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek (pl. előkészítés, műszaki ellenőri tevékenység, projektmenedzsment; önállóan nem támogatható)
Kiegészítő jelleg, lehatárolás
A művelet keretében támogatott projektek hozzájárulnak az ESZA típusú tevékenységekhez, biztosítva az azok keretében feltárt kulturális, nemzetiségi örökségelemek bemutatását, infrastrukturális hátteret adva a tervezett programok, rendezvények lebonyolításához.
Célcsoportok
A művelet fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik igénybe veszik a felújított, illetve új kulturális, közművelődési intézményeket, szolgáltatásokat: az elsődleges célcsoportot a helyi nemzetiségek (szlovákok, romák) alkotják, de természetesen kiemelten kezeljük a kulturális párbeszéd, egymás értékeinek megismertetése érdekében a nem nemzetiségi lakosokat, mint potenciális igénybevevői kört is. A létrejövő kulturális szolgáltatások valamennyi korosztályt megcélözzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalok megnyerésére. Kiegészítő célcsoportot jelentenek a városba érkező, a helyi, nemzetiségi kulturális értékek iránt érdeklődő turisták.

Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztéssel érintett infrastruktúra a helyi kulturális és nemzetiségi értékek, szellemi örökség terjesztésében, bemutatásában érintett - a fejlesztés által mindenki számára hozzáférhető szolgáltatáskör jön létre - a fejlesztés révén új, vagy felújított infrastruktúra jön létre, ezáltal javul a nyújtott szolgáltatás színvonala, elérhetősége, és/vagy bővül a nyújtott szolgáltatások köre - a fejlesztéssel érintett infrastruktúra egynél több városi kulturális szervezet és közösség számára nyújt bemutatkozási/találkozási lehetőséget - a projekt gazdasági, környezeti, társadalmi szempontból fenntartható és különös figyelemmel van a környezeti szempontokra - előnyt jelent, ha a fejlesztés révén új munkahely jön létre (ide értve az önfoglalkoztatást is) - előnyt jelent, ha a fejlesztés során figyelembe veszik a hátrányos helyzetű lakosok igényeit az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében - előnyt jelent a fiatalok bevonását (is) biztosító fejlesztés - a projekt költségvetése reális és megalapozott 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.1.	Megújított fedett / nyitott városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények, közösségi terek alapterülete (m ²)	
O-1.1.2.	Új, illetve megújított kulturális szolgáltatások száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
49 879 770 Ft	1 000 000 Ft	~~48.200.000~~
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
Max. 100% (kedvezményezettől és beavatkozásoktól függően regionális támogatási térkép szerinti is lehet)	ERFA	2018. május - 2022. július

törölt: 45 000 000 Ft

formázott: Kiemelt

törölt: március

TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutatathatóvá tétele
Művelet háttere, indoklása
A helyzetfeltárás megállapításai szerint Szarvas gazdag kulturális, nemzetiségi hagyományokkal és szellemi örökséggel bír, problémát jelent ugyanakkor e kulturális, nemzetiségi tradíciók megjelenítésének hiánya, a hagyományok egyre nehezebb átörökíthetősége a fiatalabb generációk számára. A kulturális örökség feltárása ugyan megkezdődött, mely tevékenység révén több feltárt érték bekerült a helyi értéktárba; ahhoz azonban, hogy ezen értékek hasznosítása megkezdődhessen, tovább kell kutatni a még fel nem tárt örökségelemeket, ezeket fel kell dolgozni és bemutatathatóvá kell tenni a nagyközönség számára. E művelet ezért a városi, nemzetiségi örökség, értékek kutatását, feldolgozását, adatbázisba szervezését támogatja.
Kapcsolódó specifikus cél
S-1.1 A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutatathatóvá tétele
Támogatható tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> - a helyi, nemzetiségi közösségi értékek felmérésének támogatása, adatbázisok, kincstárak készítése, néprajzi gyűjtések, nemzetiségi örökség tárgyi emlékeinek felkutatása - értékek, hagyományok feldolgozása és bemutatathatóvá tétele (pl. digitális / multimédiás megoldások, filmek, oktatási anyagok, kiadványok, egyéb, célcsoport-specifikus interpretációs anyagok készítése) - kulturális örökség, nemzetiségi kultúra bemutatását szolgáló események, programok szervezése (pl. színi előadások, koncertek, táborok, kiállítások) - a helyi, nemzetiségi közösségi értékek népszerűsítését szolgáló anyagok, eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás		
A művelet keretében támogatott projektek hozzájárulnak az „TOP-7.1.1-16-H-048-1 Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása”, valamint az „TOP-7.1.1-16-H-048-Közösségi terek megújítása” című műveletek keretében létrejött intézmények, terek tartalommal való megtöltéséhez, kulturális szolgáltatásainak kialakításához, olyan, a városi, a nemzetiségi örökségre, értékekre építő tartalmak előállításával, amelyek e terekben bemutatathatók lesznek.		
Célcsoportok		
A művelet a helyi értékek feltárására és feldolgozására irányul, így közvetlen érintettjei ezen értékek, emlékek birtokosai, tradíciók művelői, azaz azok a helyi lakosok, akik a város történelmi, kulturális, nemzetiségi és szellemi örökségét őrzik. A megvalósított projektek keretében feltárt, feldolgozott értékek bemutatásának elsődleges célcsoportjai pedig a helyi lakosok, akik a kulturális örökséget megismerik, nagy hangsúlyt fektetve a fiatalabb generációkra a helyi értékek továbbörökítésében. Másodlagos célcsoportot alkotnak a városba látogató, a helyi értékeket megismerni vágyó turisták.		
Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztéssel érintett érték a helyi közösség múltjában, tradíciójában gyökerezik és annak feldolgozása, bemutatása a helyi közösség és a nemzetiségek egymásra találásában nyújt támogatást - a fejlesztés révén javul a helyi közösség értékeinek megismerhetősége, bemutatásának színvonala - a projekt költségvetése reális és megalapozott 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.3.	Feltárt, feldolgozott helyi, városi, nemzetiségi kulturális értékek száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
40 290 497 Ft	500 000 Ft	20 000 000 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
	100%	ESZA
		2018. július - 2022. július

törölt: április

TOP-7.1.1-16-H-048-3 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése		
Művelet háttere, indoklása		
A nemzetiségi (roma, szlovák) hagyományos tevékenységek évszázadokon keresztül fontos gazdaságalkotó tényezők voltak: a roma lótarthatás, a szárazmalom, illetve a Szlovák Tájházban bemutatott Felvidékről származó (tót) paraszti tevékenységei hangsúlyos építőkövei voltak a szarvasi helyi gazdaságnak. A feltárt nemzetiségi hagyományok egy része bemutatató jelleggel, más része újra helyi gazdasági céllal integrálható a város életébe. Ehhez azonban nélkülözhetetlen a városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek felélesztése, valamint a helyi termékek innovatív értékesítésére alkalmas helyszínek létrehozása.		
Kapcsolódó specifikus cél		
S-1.2. A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba		

Támogatható tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> - a helyi, nemzetiségi hagyományos tevékenységekhez kötődő termékek, szolgáltatások árusítóhelyeinek létrehozása, fejlesztése, eszközbeszerzése - alkotóházak, nyitott „látvány”műhelyek, kézműves bemutatóhelyek, kreatív műhelyek létrehozása, fejlesztése, illetve a bemutatáshoz szükséges eszközök beszerzése - a helyi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatásához szükséges létesítmények energetikai korszerűsítése (önállóan nem támogatható) - a helyi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek népszerűsítését szolgáló anyagok, eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható) - projekt előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek (pl. előkészítés, műszaki ellenőri tevékenység, projektmenedzsment; önállóan nem támogatható) 		
Kiegészítő jelleg, lehatárolás		
<p>A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele” művelethez, mivel az annak keretében feltárt hagyományos tevékenységek bemutatását, illetve innovatív értékesítési helyeinek létrehozását támogatja. Emellett, az „TOP-7.1.1-16-H-048-4A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése” művelet programjaihoz biztosítja a szükséges infrastrukturális hátteret.</p>		
Célcsoportok		
<p>A művelet közvetlen érintettjei azok a hagyományos tevékenységeket végző, hagyományos termékeket előállító magánszemélyek, vállalkozások, amelyek az intézkedés keretében tervezett projekteknek köszönhetően tevékenységeiket, termékeiket színvonalasabb körülmények között, innovatív módon megmutathatják a nagyközönségnek. A létrejövő bemutatóhelyek elsődleges célcsoportját pedig a helyi lakosok alkotják. E célcsoporton belül nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalabb generációk megnyerésére, a tradicionális tevékenységek megismertetése, továbbörökítése érdekében. Másodlagos célcsoportot jelentenek a helyi értékek, tradíciók iránt érdeklődő turisták.</p>		
Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztéssel érintett infrastruktúra a helyi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek terjesztésében, bemutatásában érintett - a fejlesztés révén új, vagy felújított infrastruktúra jön létre, ezáltal javul a nyújtott szolgáltatás, a helyi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenység bemutatási színvonala, elérhetősége, és/vagy bővül a nyújtott szolgáltatások köre - a helyi termékek árusítóhelyei innovatív bemutatási formákat alkalmaznak - a projekt gazdasági, környezeti, társadalmi szempontból fenntartható és különös figyelemmel van a környezeti szempontokra - előnyt jelent, ha a fejlesztés révén új munkahely jön létre (ide értve az önfoglalkoztatást is) - előnyt jelent, ha a fejlesztés során figyelembe veszik a hátrányos helyzetű lakosok igényeit az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében - előnyt jelent a fiatalok bevonását (is) biztosító fejlesztés - a projekt költségvetése reális és megalapozott - nem támogatható gazdasági célú tevékenység 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.1.	Megújított fedett / nyitott városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények, közösségi terek alapterülete (m ²)	
O-1.1.2.	Új, illetve megújított kulturális szolgáltatások száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
0 Ft	0 Ft	0 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
100% (kedvezményezettől és beavatkozásoktól függetlenül regionális támogatási térkép szerinti is lehet)	ERFA	-

TOP-7.1.1-16-H-048-4. A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése

Művelet háttere, indoklása

A fenti művelethez kapcsolódva, a bemutatóhelyek létrehozása mellett kiemelten fontos feladatot jelent az ezeket megtöltő programok, események, foglalkozások szervezése. E művelet ezért a már felkutatott városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó örökség, értékek (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezését támogatja. A művelet keretében támogatott projektek módszereket és alkalmakat adnak a gazdag helyi kultúra megmutatására és integrálására a helyi gazdaságba, társadalmi életbe.

Kapcsolódó specifikus cél

S-1.2. A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba

Támogatható tevékenységek

- a helyi, nemzetiségi hagyományos tevékenységeket bemutató programok, események, foglalkozások szervezése, lebonyolítása, pl. lovagláshoz, lótartáshoz kapcsolódó programok, alkotó- és kézműves táborok, foglalkozások szervezése
- tradicionális tevékenységekhez kapcsolódó oktatások, képzések, szakmaismertető és bemutató programsorozatok szervezése
- alkotóházak, nyitott „látvány”műhelyek, kézműves bemutatóhelyek, kreatív műhelyek programjainak fejlesztése, szervezése, lebonyolítása
- a helyi, nemzetiségi hagyományos tevékenységekhez kötődő programokat népszerűsítő anyagok és eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-3 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése” (ERFA) művelethez, mivel részben az annak keretében létrehozott infrastruktúrát tölti meg tartalommal, programokkal.

Célcsoportok

A művelet fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik részt vesznek a programokon, eseményeken. Az elsődleges célcsoportot a helyi nemzetiségek (szlovákok, romák) alkotják, de természetesen kiemelten kezeljük a kulturális párbeszéd, egymás értékeinek megismertetése érdekében a nem nemzetiségi lakosokat, mint potenciális résztvevőket is. A programok valamennyi korosztályt megcélözzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalok megnyerésére. Kiegészítő célcsoportot jelentenek a városba érkező, a helyi, nemzetiségi kulturális értékek iránt érdeklődő turisták.

Kiválasztási kritériumok

- a fejlesztéssel érintett program, esemény, vagy foglalkozás a helyi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek terjesztésében, bemutatásában érintett
- a fejlesztés révén javul a helyi közösségek értékeinek megismerhetősége
- előnyt jelent a fiatalok megnyerését (is) biztosító programkínálat
- előnyt jelent a programszervezés során a hátrányos helyzetű lakosok igényeinek figyelembevétele, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása
- a projekt költségvetése reális és megalapozott

Kimeneti (output) indikátorok

O-1.1.4. Helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)

Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
17 997 821 Ft	300 000 Ft	10 000 000 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
100%	ESZA	2018. június - 2022. július

törölt: április

6.1.2. Á-2. „Befogadó, megújulni képes, együttműködő helyi közösség kialakítása” átfogó célhoz kapcsolódó műveletek

TOP-7.1.1-16-H-048-5Városi, nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése		
Művelet háttere, indoklása		
Egy erős, saját erőforrásaiból profitálni képes társadalom létrejöttének alapfeltétele a város történelmét, kulturális és szellemi örökségét, hagyományait ismerő, azt értéknek tekintő, lokálpatrióta lakosság megléte. A városi, azon belül a nemzetiségi identitástudat építése ezért rendkívül fontos feladat a helyi közösség megerősítésére. E művelet ezért a városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programok, események, foglalkozások szervezését támogatja.		
Kapcsolódó specifikus cél		
S-2.1. Városi és nemzetiségi identitástudat erősítése		
Támogatható tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – a városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programok, események, foglalkozások szervezése – lakossági programok, vetélkedők szervezése (pl. iskolai helytörténeti vetélkedősorozat, rajzpályázat gyermekeknek nemzetiségi / városimázs témákban) – pályázatok kiírása identitás témákban (pl. városi arculati elemekre, jelképekre, alkotásokra) – a városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programok, események, foglalkozások népszerűsítését szolgáló anyagok és eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható) 		
Kiegészítő jelleg, lehatárolás		
A művelet szoros összefüggésben van a nemzetiségi és közösség terek infrastruktúráját megújító műveletekkel, így az „TOP-7.1.1-16-H-048-1Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása”, az „TOP-7.1.1-16-H-048-2. Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele” és az „TOP-7.1.1-16-H-048-6 Községi terek megújítása” műveletekkel. A városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programoknak elsősorban ezek a helyszínek adnak teret.		
Célcsoportok		
A művelet fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik részt vesznek a programokon, eseményeken. A programok valamennyi korosztályt megcélozzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalok megnyerésére. A helyi identitásformálásban fontos célcsoportot jelentenek a helyi művészek, alkotók, alkotói közösségek.		
Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> – a fejlesztéssel érintett program, esemény, vagy foglalkozás a városi, nemzetiségi identitástudat erősítésében érintett, a fejlesztés révén javul a helyi / nemzetiségi közösség identitástudata – a programok nem közvetítenek diszkriminációt, hozzájárulnak a nemzetiségek közötti párbeszédhez, és egyenlő esélyű hozzáférést biztosítanak – előnyt jelent a fiatalok megnyerését (is) biztosító programok szervezése – a projekt költségvetése reális és megalapozott 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.4.	Helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
3 000 000 Ft	300 000 Ft	3 000 000 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
100%	ESZA	<u>2018. június - 2021. december</u>

törölt: 2018. június - 2021. december

TOP-7.1.1-16-H-048-6. Közösségi terek megújítása		
Művelet háttere, indoklása		
Bár a közösségi terek fejlesztése évtizedek óta folyik a városban, a civilek találkozására alkalmas épületek, terek – kiváltképp a nemzetiségek közösségi házai – infrastrukturálisan gyenge állapotúak, nem, illetve csak korlátozottan alkalmasak olyan programkínálat biztosítására, amelyek szélesebb közönség megnyerésére adnának lehetőséget. A különböző közösségek, nemzetiségek találkozási helyei, a közterek is fejlesztést igényelnek a közösségi funkciók betöltésére.		
Kapcsolódó specifikus cél		
S-2.2 Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés		
Támogatható tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – a helyi, nemzetiségi közösségek találkozására alkalmas közösségi terek infrastrukturális fejlesztése a meglévő terek felújításával, vagy új terek létrehozásával, a közösségi tér funkciók kialakításával, erősítésével – nemzetiségi közösségi házak felújítása, fejlesztése, új szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó építési tevékenységek és eszközbeszerzések – közösségi házak, létesítmények energetikai korszerűsítése (önállóan nem támogatható) – a közösségi terek népszerűsítéséhez szükséges anyagok és eszközök fejlesztése (önállóan nem támogatható) – a projektek előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek (pl. projektelőkészítés, műszaki ellenőri feladatok, projektmenedzsment; önállóan nem támogatható) 		
Kiegészítő jelleg, lehatárolás		
A művelet szorosan kapcsolódik az TOP-7.1.1-16-H-048-7 Közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezése, civil társadalom építése c. művelethez, mivel annak infrastrukturális háttérét biztosítja.		
Célcsoportok		
A művelet fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik igénybe veszik az felújított, illetve új közösségi épületeket, tereket, közösségi szolgáltatásokat: az elsődleges célcsoportot a helyi nemzetiségek (szlovákok, romák) alkotják, de természetesen kiemelten kezeljük a kulturális párbeszéd, egymás értékeinek megismertetése érdekében a nem nemzetiségi lakosokat, mint potenciális igénybevevői kört is. A létrejövő közösségi terek valamennyi korosztályt megcélözzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalokra.		
Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> – a fejlesztéssel érintett infrastruktúra a helyi közösség találkozásához nyújt támogatást – a fejlesztés révén új, vagy felújított infrastruktúra jön létre, ezáltal javul a nyújtott szolgáltatás színvonala, elérhetősége, és/vagy bővül a nyújtott szolgáltatások köre – a fejlesztéssel érintett közösségi terek adott közösség / nemzetiség részvétele mellett támogatják más városi közösségek, csoportok részvételét is – a fejlesztés által mindenki számára hozzáférhető szolgáltatáskör jön létre – a fejlesztés révén bővül a megnyerhető célcsoportok köre – a projekt gazdasági, környezeti, társadalmi szempontból fenntartható – előnyt jelent, ha a fejlesztés révén új munkahely jön létre (ide értve az önfoglalkoztatást is) – előnyt jelent, ha a fejlesztés során figyelembe veszik a hátrányos helyzetű lakosok igényeit az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében, valamint a fiatalok bevonását (is) biztosító fejlesztés – a projekt költségvetése reális és megalapozott 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.1.	Megújított városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények, közösségi terek alapterülete (m ²)	
O-1.1.2	Új, illetve megújított kulturális / közösségi szolgáltatások száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
79 286 897 Ft	1 000 000 Ft	74.537.277
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
Max. 100%	ERFA	2018. március - 2022. július

törölt: 60 166 667 Ft

formázott: Kiemelt

törölt: április

TOP-7.1.1-16-H-048-7Közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezése, civil társadalom építése

Művelet háttere, indoklása

A helyzetfeltáráskor körvonalazódott, hogy Szarvas gazdag nemzetiségi öröksége nem tölti be maradéktalanul kulturális és közösségépítő funkcióját, a nemzetiségek együttlétének konfliktusai megjelennek. Éppen ezért a stratégia egyik fő fókuszja az egymás jobb megismerésének és elfogadásának előremozdítása. Szükség van a város nemzetiségeinek békés együttlétének, egymás jobb megismerésének, egymás értékeinek – mint a városi kultúra, társadalom és gazdaság kiemelten fontos építőköveinek – fel- illetve elismerésének támogatására, a városlakók összetartozásának erősítésére, a közösségépítésre. Továbbá kiemelten fontos azoknak a működési mechanizmusoknak a létrehozása, amelyek képesek becsatornázni a döntési folyamatokba a helyi szereplők – lakosok, civil szervezetek, vállalkozások, köztisztviselők – érdekeit, véleményét, elképzeléseit is. Bár Szarvason viszonylag sok civil szervezet működik, a lakosság részvételét a városfejlesztésben mindenképpen erősíteni szükséges az alulról építkező, párbeszeden alapuló fejlesztések megvalósítása érdekében.

Kapcsolódó specifikus cél

S-2.2. Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés

Támogatható tevékenységek

- helyi közösség-szervezési tevékenységek
- közösségi programok, események, fesztiválok szervezése
- sportprogramok, egyéb szabadidős tevékenységek szervezése
- közösségi párbeszédet célzó programok szervezése (pl. előadások, vitafórumok)
- fiatal művészek, tehetségek bemutatását célzó programok szervezése
- pályázatok kiírása közösségépítés témákban
- közösség-szervezési tevékenységekhez kötődő programokat, eseményeket, foglalkozásokat népszerűsítő eszközök, anyagok fejlesztése (önállóan nem támogatható)
- helyi társadalmi párbeszédet célzó civil fórumok, egyeztetések, kerekasztalok szervezése, a nemzetiségek részvételével
- fiatalok civil szerveződéseinek támogatása (programok, diáktanács, diákönkormányzat programok)
- szolidaritást, önkéntességet erősítő, megszerettető programok szervezése
- „egy jó ügy, egy jó ember” jellegű szerveződések
- társadalmi párbeszéd megindításához kötődő programokat, eseményeket, foglalkozásokat népszerűsítő eszközök és anyagok fejlesztése (önállóan nem támogatható)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A művelet szorosan kapcsolódik az TOP-7.1.1-16-H-048-6 Közösségi terek megújítása c. művelethez, mivel az annak keretében létrehozott közösségi létesítmények, közösségi terek programokkal való megtöltését támogatja.

Célcsoportok

A művelet fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik részt vesznek a programokon, eseményeken. Kiemelt célcsoport a nemzetiségek közössége, ugyanakkor a társadalmi párbeszéd, egymás megismerésének és megértésének előmozdítása érdekében a közösségek együttes időtöltése preferált, így valamennyi közösséghez, nemzetiséghez tartozó helyi lakos megnyerése indokolt. A programok valamennyi korosztályt megcélözzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalok megnyerésére.

Kiválasztási kritériumok		
<ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztéssel érintett program, esemény, vagy foglalkozás a helyi közösség építését szolgálja - a fejlesztéssel érintett programok, események, vagy foglalkozások adott közösség / nemzetiség részvétele mellett támogatják más városi közösségek, csoportok részvételét is - a programok hozzájárulnak a helyi társadalom sokféleségének értékékként való elfogadásához - a programok nem közvetítenek diszkriminációt, hozzájárulnak a nemzetiségek közötti párbeszédhez, és egyenlő esélyű hozzáférést biztosítanak - a fejlesztés révén javul a helyi nemzetiségi közösségek elfogadása, nemzetiségek együttélésének konfliktusai csökkennek - a fejlesztéssel érintett programok, események, vagy foglalkozások egynél több városi etnikum / közösség találkozására adnak lehetőséget - a projekt költségvetése reális és megalapozott 		
Kimeneti (output) indikátorok		
O-1.1.4.	Helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)	
Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
16 119 525 Ft	500 000 Ft	10 000 000 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
100%	ESZA	2018. június - 2022. július

törölt: április.

TOP-7.1.1-16-H-048-8. Hátrányos helyzetű lakosság munkaerő-piaci esélyeinek javítása és társadalmi integrációjának elősegítése
Művelet háttere, indoklása
<p>Az általánosan jónak mondható gazdasági helyzet ellenére Szarvason viszonylag magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya, a szegregátumok jelen vannak a településen. A hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációja és munkaerő-piaci esélyeinek javítása ezért fontos feladatot jelent, amely e lakosság képességeinek, készségeinek javítása mellett a szociális és kulturális gazdaság segítségével is előmozdítható. Bevonásukhoz a különböző szolidaritási programok, közösségépítési tevékenységek nagyban hozzájárulhatnak. E művelet ezért a hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci esélyeinek javítását célozza, a képességek és készségek fejlesztését célzó programok, tudástranszfer események szervezésével, a szociális gazdaság ösztönzésével, a helyi, közösségi alapú gazdaságfejlesztési megoldások népszerűsítésével.</p>
Kapcsolódó specifikus cél
S-2.3. Hátrányos helyzetű lakosok integrációjának támogatása
Támogatható tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> - iskolarendszeren kívüli képzések, tanfolyamok, egyéb tudástranszfer események szervezése kulturális gazdaság, szociális gazdaság és egyéb kapcsolódó témákban - helyi, közösségi alapú gazdaságfejlesztési megoldások kidolgozása, népszerűsítése, „tanuljunk egymástól” jellegű társadalmi (szociális) gazdaság fejlesztését ösztönző programok szervezése - a hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci esélyeit javító programok előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek (pl. előkészítés, projektmenedzsment; önállóan nem támogatható) - szolidaritási programok - ösztöndíjak, helyi tehetség (pl. helyi példakép kereső) programok - egyéb, a hátrányos helyzetű lakosság, kiváltképp a fiatalok városi közösségi életbe való bevonását segítő programok
Kiegészítő jelleg, lehatárolás
<p>A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-4 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele” művelethez, hiszen ennek értékét feltáró eredménye lehet a gyakorlatban is hasznosítható. A művelet kapcsolódik továbbá az „TOP-7.1.1-16-H-048-3A városi, nemzetiségi kultúrához</p>

kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése” hiszen az e művelet a közösségi alapú gazdaságfejlesztési megoldások révén. A programszervezést támogató műveletek pedig a hátrányos helyzetű lakosság közösségi életbe történő integrációját segítik.

Célcsoportok

A művelet fő célcsoportját a hátrányos helyzetű lakosok jelentik, akik a programok révén olyan új képességekre és készségekre tehetnek szert, a szolidaritási és egyéb programok révén pedig társadalmi integrációjuk segíthető. Kiemelt célcsoport a helyi roma lakosság, valamint a fiatalok.

Kiválasztási kritériumok

- a fejlesztéssel érintett program a hátrányos helyzetű lakosok munkaerő-piaci esélyeinek javítását és/vagy a társadalmi integrációját szolgálja
- a programok hozzájárulnak a helyi társadalom sokféleségének értékékként való elfogadásához
- a programok nem közvetítenek diszkriminációt, hozzájárulnak a nemzetiségek közötti párbeszédhez, és egyenlő esélyű hozzáférést biztosítanak
- a fejlesztés révén javul a helyi nemzetiségi közösségek elfogadása, nemzetiségek együttélésének konfliktusai csökkennek
- előnyt jelent, ha a fejlesztés révén új munkahely jön létre (ide értve az önfoglalkoztatást is)
- előnyt jelent, ha a program a fiatalok, fiatal pályakezdők munkaerő-piaci esélyeit kívánja javítani
- a projekt költségvetése reális és megalapozott
- gazdasági célú tevékenység nem támogatható

Kimeneti (output) indikátorok

O-1.1.4. Helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)

Allokált forrás	Projektek méretkorlátai	
	Min. támogatás	Max. támogatás
5 925 490 Ft	500 000 Ft	5 925 490 Ft
Támogatásintenzitás	Fejlesztési alap	Megvalósítási idő
100%	ESZA	2018. június - 2022. július

törölt: április

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek összefoglalása

Sorszám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (Ft)	A finanszírozás forrása	Tervezett időintervallum (év, hónap)
TOP-7.1.1-16-H-048-1	Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása	Szarvas gazdag kultúráját részben a helyi nemzetiség adja, amelynek azonban kulturális, közművelődési intézményei rossz műszaki, infrastrukturális állapotban vannak, így nem alkalmasak a gazdag kultúra bemutatására, fenntartható hasznosítására.	S-1.1 A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutatathatóvá tétele	– a városi, nemzetiségi kulturális értékek, szellemi örökség megjelenítésének infrastrukturális támogatása meglévő épületek felújításával, korszerűsítésével, vagy új terek létrehozásával (pl. múzeumok, tájházak, közösségi házak, egyéb kulturális, közművelődési intézmények és terek) – új, innovatív, célcsoport-orientált (főként fiataloknak szóló) kulturális szolgáltatások fejlesztése	A művelet keretében támogatott projektek hozzájárulnak az ESZA típusú tevékenységekhez, biztosítva az azok keretében feltárt kulturális, nemzetiségi örökségelemek bemutatását, infrastrukturális háttérrel adva a tervezett programok, rendezvények lebonyolításához.	A helyi lakosok, elsődlegesen a nemzetiségek (szlovákok, romák), kiegészítően a turisták.	49 879 770	ERFA	2018. május - 2022. július
TOP-7.1.1-16-H-048-2	Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutatathatóvá tétele	Szarvas gazdag kulturális, nemzetiségi hagyományai megjelenítésének hiánya nem csak a közösségi terek, intézmények hiányára, hanem a kulturális örökség hiányos feltárására is visszavezethető. Már megkezdődött a feltárt értékek helyi értéktárba szervezése, azonban a hasznosítás érdekében tovább kell kutatni a még fel nem tárt örökségelemeket, és fel kell dolgozni és bemutatathatóvá kell tenni a már feltártakat a nagyközönség számára.	S-1.1 A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutatathatóvá tétele	– a helyi, nemzetiségi közösségi értékek felmérésének támogatása, adatbázisok, kincstárak készítése, néprajzi gyűjtések, nemzetiségi örökség tárgyi emlékeinek felkutatása – értékek, hagyományok feldolgozása és bemutatathatóvá tétele (pl. digitális / multimédiás megoldások, filmek, oktatási anyagok, kiadványok, egyéb, célcsoport-specifikus interpretációs anyagok készítése) – kulturális örökség, nemzetiségi kultúra bemutatását szolgáló események, programok szervezése (pl. színi előadások, koncertek, táborok, kiállítások)	A művelet keretében támogatott projektek hozzájárulnak az „TOP-7.1.1-16-H-048-1. Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása”, valamint az „TOP-7.1.1-16-H-048-6 Községi terek megújítása” című műveletek keretében létrejött intézmények, terek tartalommal való megtöltéséhez, kulturális szolgáltatásainak kialakításához, olyan, a városi, a nemzetiségi örökségre, értékekre építő tartalmak előállításával, amelyek a terekben bemutatathatók lesznek.	Érintettek a helyi értékek, emlékek birtokosai, tradíciók művelői, célcsoport a helyi lakosok, a helyi értékeket megismerni vágyó turisták.	40 290 497	ESZA	2018. július - 2022. július
TOP-7.1.1-16-H-048-3	A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése	A nemzetiségi (roma, szlovák) hagyományos tevékenységek évszázadokon keresztül fontos gazdaságalkotó tényezők voltak: a roma lótarthatás, a szárazmalom, illetve a Szlovák Tájháza bemutatott Felvidékről származó (tót) paraszti tevékenységei hangsúlyos építőkövei voltak a szarvasi helyi gazdaságnak. A feltárt nemzetiségi hagyományok egy része bemutatott jelleggel, más része újra helyi gazdasági céllal integrálható a város életébe. Ehhez azonban nélkülözhetetlen a városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek felélesztése, valamint a helyi termékek innovatív értékesítésére alkalmas helyszínek létrehozása.	S-1.2. A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba	– a helyi, nemzetiségi hagyományos tevékenységekhez kötődő termékek, szolgáltatások árusítóhelyeinek létrehozása, fejlesztése – alkotóházak, nyitott „látvány” műhelyek, kézműves bemutatóhelyek, kreatív műhelyek létrehozása, fejlesztése, illetve a bemutatáshoz szükséges eszközök beszerzése	A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutatathatóvá tétele” művelethez, mivel az annak keretében feltárt hagyományos tevékenységek bemutatását, illetve innovatív értékesítési helyeinek létrehozását támogatja.	Érintettek a hagyományos tevékenységeket végző, termékeket előállító magánszemélyek, vállalkozások, célcsoport a helyi lakosok, a turisták.	0	ERFA	-

törölt: április

Formázott táblázat

törölt: április

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (Ft)	A finanszírozás feledezője	Tervezett időintervallum (év, hónap)
TOP-7.1.1-16-H-048-4	A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése	A nemzetiség i, kulturális, közművelődési intézmények rossz műszaki állapota mellett nagyon hiányzik az ezeket megtöltő programok, események, foglalkozások sokasága.	S-1.2. A hagyományos tevékenységek felélesztése, integrálása a helyi gazdaságba	– a helyi, nemzetiségi hagyományos tevékenységeket bemutató programok, események, foglalkozások szervezése, lebonyolítása, pl. lovaglás, lótarthoz kapcsolódó programok, alkotó- és kézműves táborok, foglalkozások szervezése – tradicionális tevékenységekhez kapcsolódó oktatások, képzések, szakmismertető és bemutató programsorozatok szervezése – alkotóházak, nyitott „látvány” műhelyek, kézműves bemutatóhelyek, kreatív műhelyek programjainak fejlesztése, szervezése, lebonyolítása	A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-3 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése” (ERFA) művelethez, mivel részben az annak keretében létrehozott infrastruktúrát tölti meg tartalommal, programokkal.	A helyi lakosok, elsődlegesen a nemzetiségek (szlovákok, romák), hangsúlyosan a fiatalok, kiegészítően a turisták.	17 997 821	ESZA	2018. június - 2022. július
TOP-7.1.1-16-H-048-5	Városi, nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése	Egy erős, saját erőforrásaiból profitálni képes társadalom létrejöttének alapfeltétele a város történelmét, kulturális és szellemi örökségét, hagyományait ismerő, azt értékek tekintő, lokálpatrióta lakosság megléte. A városi, azon belül a nemzetiségi identitástudat építése ezért rendkívül fontos feladat a helyi közösség megerősítésére.	S-2.1. Városi és nemzetiségi identitástudat erősítése	– a városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programok, események, foglalkozások szervezése – lakossági programok, vetélkedők szervezése (pl. iskolai helytörténeti vetélkedősorozat, rajzpályázat gyermekeknek nemzetiségi / városimázs témákban) – pályázatok kiírása identitás témákban (pl. városi arculati elemekre, jelképekre, alkotásokra)	A művelet szoros összefüggésben van a nemzetiségi és közösségi terek infrastruktúráját megújító műveletekkel, így az „TOP-7.1.1-16-H-048-1 Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása”, az „TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutatathatóvá tétele” és az „TOP-7.1.1-16-H-048-6 Közösségi terek megújítása” műveletekkel. A városi és nemzetiségi identitástudathoz kötődő programoknak elsősorban ezek a helyszínek adnak teret. A fő célcsoportját a helyi lakosok jelentik, akik részt vesznek a programokon, eseményeken. Az elsődleges célcsoportot a helyi nemzetiségek (szlovákok, romák) alkotják, de természetesen kiemelten kezeljük a kulturális párbeszéd, egymás értékeinek megismertetése érdekében a nem nemzetiségi lakosokat, mint potenciális résztvevőket is. A programok valamennyi korosztályt megcélözzák, de különösen nagy hangsúlyt fektetünk a fiatalok megnyerésére. Kiegészítő célcsoportot jelentenek a városba érkező, a helyi, nemzetiségi kulturális értékek iránt érdeklődő turisták.	A helyi lakosok, elsődlegesen a nemzetiségek (szlovákok, romák), hangsúlyosan a fiatalok.	3 000 000	ESZA	2018. június - 2021. december

törölt: április

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (Ft)	A finanszírozás felelőse	Tervezett időintervallum (év, hónap)
TOP-7.1.1-16-H-048-6	Közösségi terek megújítása	A város kulturális értékei, szellemi öröksége, a nemzetiségi (roma, szlovák) hagyományok nagyban gazdagíthatnák a város kulturális életét, de részben a megfelelő közösségi terek hiánya miatt ezek hasznosítása egyelőre várat magára. Bár a közösségi terek fejlesztése évtizedek óta folyik a városban, a civilek találkozására alkalmas épületek, terek, infrastrukturálisan gyenge állapotúak, nem, illetve csak korlátozottan alkalmasak olyan programkínálat biztosítására, amelyek szélesebb közönség megnyerésére adnak lehetőséget. A különböző közösségek, nemzetiségek találkozási helyei, a közterek is fejlesztést igényelnek a közösségi funkciókör betöltésére.	S-2.2 Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés	– a helyi, nemzetiségi közösségek találkozására alkalmas közösségi terek infrastrukturális fejlesztése a meglévő terek felújításával, vagy új terek létrehozásával, a közösségi tér funkciók kialakításával, erősítésével	A művelet szorosan kapcsolódik az TOP-7.1.1-16-H-048-7. Közösségépítő, a nemzetiségek együttműködését célzó tevékenységek, programok szervezése c. művelethez, mivel annak infrastrukturális hátterét biztosítja.	A helyi lakosok, elsődlegesen a nemzetiségek (szlovákok, romák), hangsúlyosan a fiatalok.	79 286 897	ERFA	2018. március - 2022. július
TOP-7.1.1-16-H-048-7	Közösségépítő, a nemzetiségek együttműködését célzó tevékenységek, programok szervezése, civil társadalom építése	Szarvas gazdag nemzetiségi öröksége nem tölti be maradéktalanul kulturális és közösségépítő funkcióit, a nemzetiségek együttélésének konfliktusai megjelennek. Szükség van a város nemzetiségeinek békés együttélésének, egymás jobb megismerésének, egymás értékeinek – mint a városi kultúra, társadalom és gazdaság kiemelten fontos építőköveinek – fel- illetve elismerésének támogatására. Fontos feladat a civil társadalom erősítése, a helyi szereplők elképzeléseinek meghallgatása a városi döntési folyamatok során.	S-2.2. Társadalmi párbeszéd és összetartozás erősítése, közösségépítés	– helyi közösség-szervezési tevékenységek – közösségi programok, események, fesztiválok szervezése – sportprogramok, egyéb szabadidős tevékenységek szervezése – közösségi párbeszédet célzó programok szervezése (pl. előadások, vitafórumok) – fiatal művészek, tehetségek bemutatását célzó programok szervezése – pályázatok kiírása közösségépítés témákban – helyi társadalmi párbeszédet célzó civil fórumok, egyeztetések, kerekasztalok szervezése, a nemzetiségek részvételével – fiatalok civil szerveződéseinek támogatása (programok, diákönkormányzat programok) – szolidaritást, önkéntességet erősítő, megszerettető programok szervezése – „egy jó ügy, egy jó ember” jellegű szerveződések	A művelet szorosan kapcsolódik az TOP-7.1.1-16-H-048-6 Közösségi terek megújítása c. művelethez, mivel az annak keretében létrehozott közösségi létesítmények, közösségi terek programokkal való megtöltését támogatja.	A helyi lakosok, hangsúlyosan a fiatalok.	16 119 525	ESZA	2018. június - 2022. július

törölt: április

törölt: április

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (Ft)	A finanszírozás fejezete	Tervezett időintervallum (év, hónap)
TOP-7.1.1-16-H-048-8	Hátrányos helyzetű lakosság munkaerőpiaci esélyeinek javítása és társadalmi integrációjának elősegítése	Az általánosan jónak mondható gazdasági helyzet ellenére Szarvason viszonylag magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya. Ráadásul az aktív közösségi élet ellenére romló demográfiai mutatókat (népeségfogyás, elöregedés, fiatal és képzett lakosok elvándorlása), a szegregátumok fokozódó jelenlétét, az alacsony státuszú lakosság a népességszámhoz képesti jelentős arányát mutatja. A hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációja és munkaerőpiaci esélyeinek javítása ezért fontos feladatot jelent, amely a lakosság képességeinek, készségeinek javítása mellett a szociális és kulturális gazdaság segítségével is előmozdítható. Bevonásukhoz a különböző szolidaritási programok, közösségépítési tevékenységek nagyban hozzájárulhatnak. Valamint a korábbi hagyományos tevékenységek felélesztése is olyan kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget kínálhat, amellyel akár az önfoglalkoztatóvá válás is megalapozható.	S-2.3. Hátrányos helyzetű lakosok integrációjának támogatása	<ul style="list-style-type: none"> iskolarendszeren kívüli képzések, tanfolyamok, egyéb tudástranszfer események szervezése kulturális gazdaság, szociális gazdaság és egyéb kapcsolódó témákban helyi, közösségi alapú gazdaságfejlesztési megoldások kidolgozása, népszerűsítése, „tanuljunk egymástól” jellegű társadalmi (szociális) gazdaság fejlesztését ösztönző programok szervezése a hátrányos helyzetű lakosok munkaerőpiaci esélyeit javító programok előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó kiegészítő tevékenységek (pl. előkészítés, projektmenedzsment; önállóan nem támogatható) szolidaritási programok ösztöndíjak, helyi tehetség (pl. helyi példakép kereső) programok egyéb, a hátrányos helyzetű lakosság, kiváltképp a fiatalok városi közösségi életbe való bevonását segítő programok 	<p>A művelet szorosan kapcsolódik az „TOP-7.1.1-16-H-048-2 Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutatathatóvá tétele” hiszen ennek értéket feltáró eredménye lehet sok a gyakorlatban is hasznosítható tradíció gazdaságba történő újra bevonása, turisztikai jelleggel történő bemutatása. A művelet kapcsolódik továbbá az „TOP-7.1.1-16-H-048-3 A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése” hiszen az e művelet keretében elsődleges célcsoportnak tekintett hátrányos helyzetű lakosság é terekben kaphat képzést, tudástranszferet és itt lehet közösségi alapú gazdaságfejlesztési megoldásokat kidolgozni, a gyakorlatba ültetni.</p> <p>A művelet kapcsolódik még az „TOP-7.1.1-16-H-048-4. A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése”, illetve az „TOP-7.1.1-16-H-048-5 Városi / nemzetiségi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése” műveletekhez mert ezen kulturális bemutatkozás adhat bevonódási lehetőséget a célcsoportnak tekintett hátrányos helyzetű lakosság számára.</p>	A hátrányos helyzetű lakosok, elsősorban a helyi roma lakosság, valamint a fiatalok.	5 925 490	ESZA	2018. június - 2022. július

törölt: április

6.2 Együttműködések

Szarvasnak nyolc testvérvárosa van, Erdélyben (Szilágysomlyó, Szentegyháza, Barót), Szlovákiában (Poprád, Malacky), Finnországban (Keuruu), Olaszországban (Bucine), Kínában (Wuxi). A települések között kulturális, oktatási, turisztikai, tudományos és gazdasági kapcsolat alakult ki a rendszerváltozás óta. A település kiemelt figyelmet fordít a szlovák kapcsolataira, ez annak köszönhető, hogy jelentős az önmagát szlovák nemzetiségűnek (tót) valló lakosok száma.

Az együttműködések keretében Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata Malackyal és Popráddal tervez megújított kapcsolatfelvételt, amelyben mindkét városból 20-20 fős kulturális csoportot várnak (pl. a Szilvanapokon). De az Önkormányzat együttműködik a Romániai Szlovákok és Csehek Demokratikus Szövetségével és részt vesznek egymás nagyobb szabású rendezvényein.

Az együttműködések révén elsősorban az „S-1.1. A helyi kulturális, nemzetiségi örökség, értékek megőrzése, bemutathatóvá tétele” specifikus cél kívánjuk szolgálni. A testvérvárosi és közösségi kapcsolatokon keresztül beemelni az említett városok szlovák nemzetiségeinek kulturális kínálatát. Erre a kulturális identitás megerősítése és megmutatása érdekében van szükség.

6.3 A HKFS megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

6.3.1. Az SZHK HACS összetétele, szervezeti felépítése, a szervezeti egységek feladatai

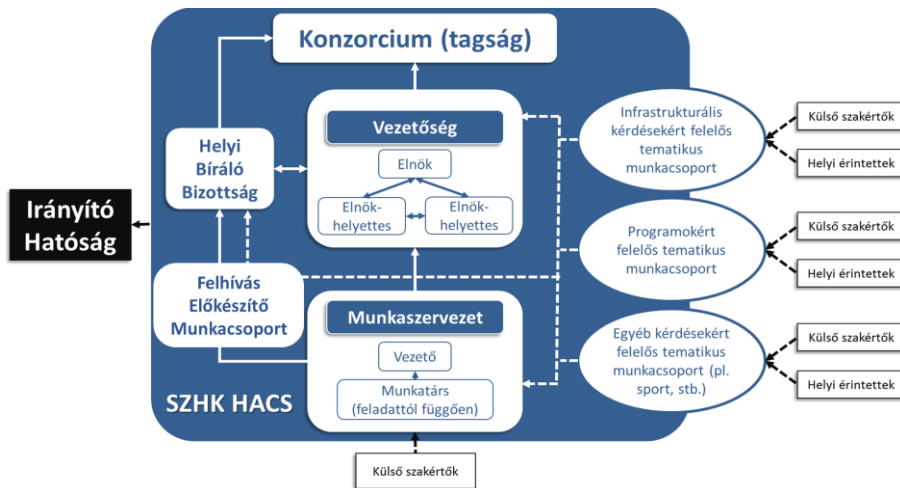
Az SZHK HACS önálló jogi személyiséggel nem rendelkező, konzorciumi formában működő szervezet. Az SZHK HACS konzorciuma 2016. május 23-án alakult meg, kifejezetten azzal a céllal, hogy az SZHK HACS HKFS-ét elkészítse és az NGM IH-val a Támogatási Szerződést (TSZ) a HKFS megvalósítására megkösse.

A HKFS megvalósításának kezdő lépéseként, legkésőbb a támogatási szerződés megkötését követő 3. hónap végéig – a rendelkezésre álló adminisztrációs és menedzsment költségek terhére – a tagok **Szervezeti és Működési Szabályzatot** (SZMSZ) dolgoznak ki, amely Szabályzat tartalmazza a működés részletes szabályozását, eljárásrendjét, az egyes szervezeti egységek feladatait és felelősségi körét, munkaügyi szabályozásokat, stb. Így jelen fejezetben kizárólag a legfontosabb, az SZMSZ alapját jelentő szervezeti és működési irányelveket mutatjuk be.

Az SZHK HACS szervezetét a Konzorcium (tagság) alkotja. A Konzorciumon belül működik:

- Az MSZ, amely az SZHK HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete;
- A Vezetőség, amely a Konzorcium képviselői és operatív testülete;
- A HBB, amely a HACS által közzétett felhívásokra benyújtott Támogatási Kérelmek kiválasztási folyamatában döntéshozó tevékenységet lát el;
- A Konzorcium tagságából alkotott tematikus munkacsoportok, amelyek a jelen HKFS tervezésében vettek részt, illetve a működés során az Vezetőség, a HBB számára szakmai tanácsadást végeznek (a HKFS tervezésekor létrejött két munkacsoport – az infrastrukturális ill. a programokért felelős munkacsoport – mellett további tematikus munkacsoportok is alakulhatnak);
- A Felhívás Előkészítő Munkacsoport (FEMCS), amely a HACS által a helyi felhívás sablon alapján előkészített felhívások megvitatásáért felel, üléseire az adott felhívás területéhez kötődő szakemberek bevonásra kerülnek.

Az SZHK HACS szervezeti felépítését az alábbi szervezeti ábra mutatja:

2. kép: Az SZHK HACS szervezeti ábrája

Konzorcium (tagság)

A konzorcium (tagság) a szervezet legfőbb szerve, a tagok összessége. Kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- A HACS működését szabályozó dokumentumok, valamint a HACS stratégiai fejlesztési dokumentumainak az elfogadása, módosítása (pl. konzorciumi megállapodás, SZMSZ, HKFS, támogatási felhívások);
- A HACS működési formájának, jogi kereteinek elfogadása, módosítása;
- A HACS éves költségvetésének elfogadása;
- A HACS tagsági viszonyára vonatkozó döntések meghozatala (pl. új tag felvétele, tag kizárása);
- Az éves beszámoló, előrehaladási jelentések, kifizetési kérelmek elfogadása;
- A vezető tisztségviselők (vezetőségi tagok, bíráló bizottsági tagok, munkaszervezeti vezető) megválasztása.

A Konzorcium működését a Konzorciumi megállapodás és az SZMSZ szabályozza.

A Konzorcium működésének fő szabályai:

- Határozatképes, ha a tagok legalább 50%-a + 1 fő jelen van;
- Valamennyi tag 1 szavazattal rendelkezik a döntéshozatal során;
- A szavazás minden esetben nyílt;
- A döntéshozatal alapesetben egyszerű többséggel történik;
- Az SZMSZ által meghatározott esetekben – pl. HKFS módosítása, elnökség megválasztása, helyi bíráló bizottság megválasztása, tagok kizárása – a konzorcium 2/3-os döntéssel dönt;
- Az ülésekről jegyzőkönyv készül.

A HACS konzorciumi tagjait a megalakuláskor aláírt együttműködési megállapodás, majd a később aláírt Konzorciumi megállapodás tartalmazza.

A HACS-ban való részvétel nyitott, új tagok számára a jövőben is lehetőség lesz a csatlakozásra az alábbi feltételek teljesülése esetén:

- A HACS tagja csak a TOP-7.1.1-16 kódszámú pályázati felhívásban előírt feltételeknek megfelelő szervezetek lehetnek;
- A HACS tagoknak el kell fogadniuk a HACS céljait, irányelveit, tevékeny részt kell vállalniuk a HKFS megvalósításában;
- A három szektor képviselőit ki kell egyensúlyozottnak kell maradnia.

A HACS jelenlegi összetétele jól reprezentálja az akcióterületi lakosságot, illeszkedve a tervezett akcióterületi fejlesztésekhez, hiszen a Helyi Közösséget létrehozó szervezetek között 40,9%-ban a civil szféra, 31,8%-ban a közsféra, valamint 27,27%-ban az üzleti szféra jelenik meg.

HACS Vezetőség

A HACS operatív testülete a Vezetőség. A Vezetőség tagjainak száma – a Konzorciumi megállapodás alapján – 3 fő. A Vezetőség tagjait a HACS tagságából a Konzorcium választja ki, 2/3-os döntéssel. A Vezetőség tagjai a 3 szektort (magán-, köz- és civil szféra) 1-1 fővel képviselik.

A Vezetőség tagjainak változásáról a konzorciumi tagság dönthet. A Vezetőség egyetlen tagja sem lehet a HACS alkalmazottja.

A Vezetőség feladata az SZMSZ által a hatáskörébe utalt feladatok, valamint a teljes konzorciumi tagság összehívását nem igénylő egyéb döntési jogkörök ellátása, egyebek között:

- A HACS működésének, a HKFS megvalósításának felügyelete;
- Kapcsolattartás az MSZ-szel és munkavégzésének felügyelete;
- Konzorciumi ülések összehívása, szervezése, levezetése;
- Javaslattétel tagsági jogviszonyra (új tag felvétele, tagsági jogviszony megszüntetése);
- Javaslattétel az MSZ vezetőjére;
- A HKFS megvalósításának felügyelete, szükség esetén javaslattétel a HKFS módosítására;
- Éves beszámoló, előrehaladási jelentések, kifizetési kérelmek előterjesztése.

A Vezetőség az SZMSZ alapján működik. Akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van, a határozatokat konszenzussal hozza. A szervezet képviselőire az Elnök jogosult, az Elnököt és az Elnökhelyetteseket a Konzorcium tagjai választják.

Az SZHK HACS Vezetősége megfelelően reprezentálja a helyi társadalom sokféleségét, a három érdekszféra arányos képviselővel.

Helyi Bíráló Bizottság (HBB)

A HBB a HKFS-re alapozott, közösségi szinten irányított városi, helyi fejlesztések megvalósítása érdekében a HACS által közzétett felhívásokra benyújtott Támogatási Kérelmek kiválasztási folyamatában döntéshozó tevékenységet lát el.

A HACS rendes tagjaiból választott önálló testület. A HBB tagjait a HACS konzorciumi tagsága választja, 2/3-os többséggel, az alábbi feltételek figyelembevételével:

- A HBB megfelelően reprezentálja a helyi társadalom sokféleségét, a három érdekszféra arányos képviselővel;
- A HBB 5 testületi tagból (2 fő a közsféra, 2 fő a civil szféra, 1 fő a vállalkozói szféra képviselőjében) áll, szükség szerinti helyettesítésükre (távollétükben, illetve összeférhetetlenség esetén) 1-1 póttagot választanak (azonos szektorból). Póttag csak a saját

szektorába tartozó tagot helyettesíthet, hogy a HBB-ben meghatározott arányok ne módosuljanak;

- A HBB minden tagja 1 szavazattal rendelkezik;
- Az 5 tag egyike tölti be a Bizottság elnökének pozícióját, alelnököt is választanak, aki az elnököt távollétében helyettesíti;
- A HBB dönt a támogatandó projektekről és az értékelése alapján, IH-nak előterjeszti;
- A HBB akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van, a határozatokat konszenzussal hozza.

Összeférhetetlenség kezelése: a HBB tagja csak olyan pályázat értékelésében vesz részt, amellyel kapcsolatban a HBB tag pártatlan és objektív közreműködése biztosítható (a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 39. § (1) bek. figyelembevételével).

A HBB saját ügyrendje szerint működik (ügyrendjét az IH hagyja jóvá), működését az SZMSZ részletezi.

Munkaszervezet és munkaszervezeti vezető

Az MSZ a HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete, feladata az igazgatási és pénzügyi feladatok ellátása. Az MSZ munkáját a munkaszervezeti vezető irányítja. Az MSZ-ben dolgozó főállású munkavállaló tevékenységét munkaviszony keretében látja el. A feladatok mennyiségének függvényében 12 hónapra a Munkaszervezet megbízási szerződéssel munkaszervezeti ügyintézőt alkalmaz.

Feladata a HKFS megvalósításával összefüggő koordinációs, kommunikációs és adminisztrációs feladatok, különösen

- Helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése
- Projektfejlesztési tevékenység: ügyfélszolgálati iroda működtetése (heti 3 nap, napi 4 órában személyes ügyfélszolgálat; heti 5 nap, napi 6 órában telefonos ügyfélszolgálat), tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása, projektmenedzsment (a beérkező projektötletek esetében szakértői tanácsadás a fenntartási időszak végéig)
- HBB tevékenységét segítő technikai, adminisztratív és szakmai háttér biztosítása
- HBB döntés előkészítés
- A FEMCS tevékenységét segítő technikai, adminisztratív háttér biztosítása (FEMCS ülések előkészítése, összehívása, dokumentálása; helyi felhívások sablon szerinti előkészítése)
- A helyi támogatási kérelmek befogadásában és értékelésében való közreműködés (befogadás, iktatás, jogosultsági ellenőrzés, jogosultsági kritériumokra vonatkozó hiánypótlás kérése, tartalmi értékelés, tisztázó kérdések küldése, értékelési lapok elkészítése minta alapján, az értékelési lapokat a pontszámok alapján a HBB elé terjeszti)
- Kapcsolattartás a Program IH-val, továbbá más szakmai partnerekkel
- Monitoring és értékelési tevékenységhez szükséges adatgyűjtés
- Konzorcium működésének segítése, a konzorcium tájékoztatása a HKFS végrehajtásáról, szükség esetén javaslattevés a HKFS módosítására
- Együttműködési projektek előkészítésében és lebonyolításában történő közreműködés
- Szakmai és pénzügyi beszámolók összeállítása

Az MSZ szervezeti felépítése, feladatai, létszáma a szervezet tevékenységeihez igazodóan változhat, amely az SZMSZ-ben kerül meghatározásra; az alábbi fő szempontok mindenkor figyelembevételével:

- Az MSZ-nek biztosítani kell a feladatok hatékony és minőségi ellátásához szükséges ismeretekkel, képzettséggel és tapasztalatokkal rendelkező humán erőforrásokat (a térség

közössége és gazdasága fejlesztéséhez használható szakmai háttérrel és helyismerettel), valamint technikai hátteret;

- Az MSZ vezetője nem lehet a HACS elnöke/vezetője;
- Az MSZ munkatársai pályázatírói és egyéb vállalkozói tevékenységet nem végezhetnek a HKFS pályázati felhívással érintett intézkedéseivel összefüggésben.

Az MSZ kiemelten fontos feladata a **városi animáció és projektfejlesztési tevékenységek támogatása**. Ennek keretében az MSZ tervezi, hogy:

- Projekt honlapot működtet (feltöltött anyagok, képek, meghívók, üzenőfal, stb.);
- A helyi felhívásokat és a benyújtáshoz szükséges dokumentumokat a HACS honlapján közzéteszi;
- A pályázati lehetőségeket a Kommunikációs Terv alapján meghirdeti;
- Pályázati nyílt információs-tájékoztató napokat szervez a felhívások és követelmények széles körben való megismertetésére;
- Egyéni konzultációs lehetőséget biztosít a projektötletek pályázati követelményeknek való megfelelőségének előzetes értékelésére, a projektté fejlesztés támogatására (előre egyeztetett időpontokban, személyesen);
- Lakossági fórumokon bemutatja az eredményeket, jó példákat és gyakorlatokat;
- Gyakran Ismételt Kérdések rovatot indít a honlapon;
- Ügyfélszolgálatot működtet (heti 3 nap, napi 4 órában személyes ügyfélszolgálat; heti 5 nap, napi 6 órában telefonos ügyfélszolgálat);
- A HACS honlapján folyamatosan friss híreket, információkat jelentet meg az eredményekről, pályázati tevékenységekről;
- Publikációkat jelentet meg a helyi lapban és egyéb felületeken.

Felhívás előkészítő munkacsoport

A Felhívás Előkészítő Munkacsoport (továbbiakban: FEMCS), a helyi felhívások szakmai tartalmának meghatározásában résztvevő szakmai-javaslattevő testület. A FEMCS állandó tagja a HACS munkaszervezetének képviselője. A FEMCS állandó meghívottja az IH képviselője. Amennyiben szükséges az adott felhívásra a témában érintett külső szakértők bevonásra kerülnek. A FEMCS tagok körét a HACS elnöksége határozza meg. A HACS elnöke írásban kéri fel a tagokat a FEMCS-ben való részvételre, részvételi szándékukról a tagok írásban nyilatkoznak.

A FEMCS feladata a helyi felhívások szakmai tartalmának meghatározása. A FEMCS működésével kapcsolatos koordinációs és titkári teendőket a HACS Munkaszervezet látja el.

A FEMCS szervezeti felépítését, működésének rendjét, tagjainak feladatait az SZMSZ tartalmazza a fenti kritériumok figyelembe vételével, a Működési Kézikönyvben és annak releváns mellékleteiben meghatározottak szerint.

Tematikus munkacsoportok

A tematikus munkacsoportok szakmai alapon működő szervezeti egységek, amelyek meghatározott speciális témákhoz alakulnak, Tagjai adott szakterületen releváns szakértelemmel bíró HACS tagok, illetve esetileg bevont, speciális kompetenciákkal rendelkező szakemberek, érintettek.

Főbb feladataik:

- Szakmai tanácsadás a HACS egyéb szervezeti egységei számára;

- Tanulmányok, elemzések készítése
- A HBB felkérésére a beérkező támogatási kérelmek előzetes értékelése - döntési jogkör nélkül!

A HACS által létrehozott/létrehozandó/tervezett tematikus munkacsoportok:

Tematikus csoport	Feladat
1. Infrastruktúra munkacsoport	A HKFS-ben meghatározott beavatkozási területeken infrastrukturális témákban szakmai segítségnyújtás a HACS szervezeti egységeinek
2. Közösség és kultúra munkacsoport	A HKFS-ben meghatározott beavatkozási területeken kulturális és közösségi témákban szakmai segítségnyújtás a HACS szervezeti egységeinek
3. Egyéb tematikus munkacsoport (opcionális)	A HKFS-ben meghatározott beavatkozási területekhez kapcsolódóan adott szakterületen szakmai segítségnyújtás a HACS szervezeti egységeinek

6.3.2. Döntéshozatali struktúra

A Támogatási Kérelmek (TK) kiválasztásához szükséges döntéshozatali struktúra előzetesen, az alábbiak szerint alakul (részletes kidolgozására az SZMSZ-ben kerül sor, az előírásoknak, rendeleteknek és az IH által rendelkezésre bocsátott útmutatóknak megfelelően).

Az értékelésben és a támogatási döntés előkészítésében résztvevőket a támogatást igénylő támogatási döntésről történő tájékoztatás időpontjáig titoktartási kötelezettség terheli.

3.2.3.6. A helyi szintű döntési struktúra

A HBB a döntéshozó szerv. A HBB 5 tagja dönt a HACS MSZ által felterjesztett helyi támogatási kérelmek rangsoráról és a támogatás összegéről. A HBB döntéseit a HACS MSZ-e készíti elő, azaz, az MSZ végzi a formai, jogosultsági és tartalmi értékelést. Amennyiben a HBB egyetért a helyi TK-k munkaszervezet általi értékelésével, úgy jóváhagyja azt, amennyiben nem, úgy indoklással visszaküldi a MSZ-nek újraértékelésre. A HBB üléseiről MSZ által készített, HBB által hitelesített és a HACS elnöke által ellenjegyzett jegyzőkönyvet a MSZ az üléstől számított 30 napon belül megküldi az IH-nak. A HBB döntési javaslatának megfelelő támogatási kérelmet a támogatást igénylő változatlan tartalommal a döntéstől számított 30 napon belül felölti az IH által előírt egységes informatikai rendszerbe. Az IH ezt követően ellenőrzi az azonosságot, egy alkalommal hiánypótlást kérhet, döntését követően pedig (amelyről a támogatást igénylőt és a HACS-ot is értesíti) a szerződéskötés és a támogatási kérelemben foglalt tevékenységek megvalósítása megegyezik a hagyományos pályázatok esetében szabályozott folyamatokkal, amelyekre a 272/2014 (XI.5.) Korm. rendelet iránymutatásai alkalmazandóak.

Mivel a HKFS nem tartalmaz kulcsprojekteket, ezért a helyi felhívásokra érkező projektek esetében a pályázatás folyamatos, szakaszos értékeléssel, azaz a HACS által megjelentetett Felhívást követően folyamatosan be lehet nyújtani a pályázatokat a HACS MSZ-hez. (Értékelésre és döntésre 4 hónapos időintervallumonként kerül sor.)

Az egyes szervezeti egységek feladatai a Támogatási Kérelmek kiválasztását célzó döntéshozatali folyamatban:

Az IH (NGM RFP Stratégiai, Tervezési és Értékelési Főosztály)

- Jóváhagyja a HBB ügyrendjét és a Támogatási Kérelmek kiválasztási eljárás tervezetét;
- Ellenőrzi a HACS által kiválasztott és sorrendbe állított Támogatási Kérelmek támogathatóságát az adott felhívásban szereplő jogosultsági szempontok szerint.

A Konzorcium

- Tárgyalja és elfogadja a benyújtandó Támogatási Kérelmek kiválasztási eljárás tervezetét, mielőtt megküldi az IH-hoz jóváhagyásra;

- A HKFS elfogadását követő 6 hónapon belül tárgyalja és elfogadja a helyi felhívás tervezete(ke)t; majd megküldi a helyi felhívástervezeteket az IH-nak jóváhagyásra;
- Tárgyalja és elfogadja a HKFS értékelésére vonatkozó javaslatokat;

HACS Munkaszervezete

- Az IH által megadott formanyomtatványok alapján kidolgozza az értékeléshez szükséges dokumentumokat:
  - Formai / jogosultsági ellenőrző listák
  - Szakmai értékelési lapok
- Az MSZ az első értékelést megelőzően vagy saját hatáskörben, vagy külső szakértő bevonásával felkészíti/képezi a HBB tagjait és póttagjait az értékelő szerepére;
- Gondoskodik a helyi felhívások és projektbenyújtási feltételek közzétételéről, segíti a pályázókat a TK-k összeállításában (pl. ellenőrzőlista);
- Befogadja a beérkező pályázatokat: a támogatási kérelmek benyújtására elektronikus formában ad lehetőséget;
- Hiánypótlásra ad lehetőséget 1 alkalommal 15 napon belül;
- Elvégzi a TK-k formai és jogosultsági szempontú értékelését, elvégzi a tartalmi értékelést;
- Tisztázó kérdés megválaszolására ad lehetőséget 1 alkalommal 15 napon belül;
- A helyi TK-k értékelési listáját felterjeszti döntésre a HBB-nek, amelyeket az ülés előtt 5 nappal megküld a HBB tagjainak;
- Megszervezi a HBB ülést;
- Összeférhetlenségi és titoktartási nyilatkozatot írat alá a HBB tagokkal;
- Ellátja a HBB titkársági feladatait (pl. jegyzőkönyv készítése);
- Megküldi a HBB által támogatásra javasolt, rangsorba állított TK-kra vonatkozó HBB által hitelesített és a HACS elnöke által ellenjegyzett jegyzőkönyvet úgy, hogy az értékelést (pl. az elért pontszámokat, a sorrendet) nem változtathatja meg;
- Az IH által ellenőrzött és elfogadott TK-ról szóló hirdetményt megjelenteti a szervezet honlapján;
- Levélben értesíti a nyertes pályázókat a Támogatási szerződéskötési folyamat megkezdéséről.

A HBB

A HBB működési szabályzata:

- A HBB külső szakértőket bevonhat a beérkező pályázatok tartalmi-minőségi értékelésébe;
- A HBB értékelő ülésén kiválasztja és rangsorolja a helyi felhívásokra érkezett támogatási kérelmeket;
- Döntését minden esetben részletesen indokolja;
- Az értékelő lapokon a kiválasztás egyes szempontjai mellett az adható maximális pontszámot, az elért pontszámot és a HBB véleményének szöveges leírásának és/vagy megjegyzéseinek helyet adó oszlopot is ki kell tölteni. Az értékelő lapokat a két értékelő és a HBB elnöke aláírásával hitelesíti;
- Az ülés jegyzőkönyvét a HACS MSZ-e készíti el és a HBB elnöke írja alá. A jegyzőkönyv mellékletét képezik:
  - a HBB tagjai által aláírt összeférhetlenségi és titoktartási nyilatkozatok,
  - a kitöltött és aláírt értékelő lapok (TK-ként 2 db),

- összefoglaló táblázat a HBB támogatási döntéseiről.

A támogatási kérelmek értékelése során az *összeférhetetlenség kizárása* alapvető szempont a 272/2014. Korm. rendelet 39. § (1) értelmében. A HBB és a Vezetőség tagjai ezért összeférhetetlenségi nyilatkozatot tesznek. Összeférhetetlenség esetén, az érintett HBB illetve Elnökségi tag adott pályázat értékelésében nem vehet részt, a Támogatási Kérelmek tárgyalásakor nem lehet jelen. Az érintett HBB tagot póttag helyettesíti adott Támogatási Kérelmek értékelésében

3.2.3.7. A kiválasztás fő paraméterei

A formai/jogosultsági, illetve a tartalmi értékelési szempontrendszer részletes kidolgozására a HKFS elfogadását követő 6 hónapon belül kerül sor. A szempontrendszert az MSZ, illetve a szakmai értékelési szempontrendszert, valamint a Helyi Felhívást az MSZ közreműködésével a FEMCS állítja össze és a Konzorcium hagyja jóvá.

Fő formai/jogosultsági szempontok (tervezet):

- A pályázatot a pályázati felhívás által megadott módon és időben adták be (megadott formanyomtatványok használatával, elektronikus úton);
- A pályázó a HKFS és a pályázati kiírás által meghatározott kedvezményezett körbe tartozik (pl. székhely / telephely az akcióterületen, jogi forma);
- A tervezett tevékenységekre az akcióterületen belül kerül sor;
- A pályázat megfelel az előírt kereteknek (megvalósítás időtartama, elszámolható költségek minimuma – maximuma, támogatás-intenzitás mértéke, esetleges belső költségkorlátok teljesítése);
- A pályázatot magyar nyelven nyújtották be;
- A költségvetést Ft-ban számították;
- Kizáró okok nem állnak fenn.

A formai/jogosultsági szempontok nem teljesítése esetén a pályázat automatikusan elutasításra kerül.

Szakmai értékelési szempontok:

A HKFS megvalósítását célzó TK-k szakmai értékelési szempontjait a TOP alábbi értékelési szempontjainak további kifejtésével, illetve kiegészítésével kell meghatározni:

- A felhívás keretében a jelen HKFS-hez illeszkedő fejlesztések valósulnak meg;
- A felhívás keretében megvalósuló projektek újszerűek, innovatív megoldásokat tartalmaznak; hozzáadott értéket állítanak elő az akcióterületre / célcsoportokra nézve; ösztönzik az ágazatközi, szektorok közötti együttműködéseket,
- A felhívás keretében támogatást nyert fejlesztések hozzájárulnak a terület népességmegtartó képességéhez a helyi közösségek megerősítésén, a multiplikátorhatásokon keresztül (pl. munkahelyteremtés, jövedelemgenerálás)
- A projekt-előkészítés és megvalósítás is széles körű társadalmasításra épült, a tervezett tevékenységek által elérni kívánt célcsoportok, köztük a hátrányos helyzetűek bevonása megvalósul, a tervezett tevékenységek nyitottságát a célcsoportok számára; a megvalósítás során a szükséges partnerség biztosított;
- A pályázat kidolgozottsága, módszertana megfelelő (beleértve a pályázat kidolgozottságát, minőségét; az egyes részfejezetek megfelelő kifejtését, teljességét; az ütemezés realitását; a tervezett tevékenységek támogathatóságát; a költségek elszámolhatóságát, realitását, alátámasztottságát);

- A pályázat által tervezett tevékenységek relevánsak adott akcióterület / célcsoportok igényei szempontjából, a pályázat belső logikája, koherenciája teljes (célok – célcsoportok – tervezett tevékenységek – eredmények egymásra épülése, viszonya);
- A pályázat fenntarthatóság biztosítható (a pályázó rendelkezik a szükséges tapasztalattal, képzettséggel, anyagi és technikai feltételekkel a projekt megvalósításához; a megvalósítás során elért eredmények fenntarthatósága bemutatott; környezeti és társadalmi fenntarthatóság biztosított).

6.3.3. A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrások bemutatása

Az MSZ tervezett létszáma a tervezett a feladatok függvényében 1-2 fő, akik közül 1 fő az MSZ vezetője és 1 fő ügyintéző. Egy fős MSZ esetén az MSZ vezetője ellátja az ügyintézői feladatokat is.

A további munkaszervezeti feladatokat az MSZ SZHK HACS tag saját, az MSZ-en kívüli erőforrásával látja el, amennyiben erre a munkaszervezeti vezetőnek szüksége van.

A munkaszervezeti vezetővel kapcsolatos szakmai elvárások:

Pozíció	Feladatkör	Elvárt tapasztalatok, képességek
Munkaszervezeti vezető	<p>Az MSZ működésének teljes körű vezetése, irányítása, ellenőrzése; kapcsolattartás a Vezetőséggel, a HBB-vel, a Konzorciummal és az Irányító Hatósággal:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az MSZ tevékenységének irányítása; – a HKFS tervezési folyamatának menedzselése; – az MSZ napi működtetése; ügyfélszolgálat működtetése; – részvétel a döntés-előkészítésben, formai-jogosultsági, tartalmi szempontú értékelés elvégzése, támogatva a HBB munkáját; – a kérelmek döntésre való felterjesztése; – beszámolás a Vezetőségnek, elnöknek a működésről. 	<p>Az MSZ vezető tapasztalata:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalat legalább 1 európai uniós és 2 egyéb alapra támaszkodó pályázat lebonyolításában – Helyi társadalmi elismertség, elfogadottság

Tekintettel arra, hogy az SZHK HACS MSZ-ét Szarvasi Polgármesteri Hivatal adja, ezért az MSZ munkáját támogató funkciókat alkalmilag tudja és vállalja biztosítani.

A Munkaszervezeti vezetővel kapcsolatban elvárás, hogy projektek előkészítésével, koordinációjával és pénzügyi ellenőrzésével foglalkozzon, képzettsége és a tapasztalata megfelelő garanciát jelentsen a HKFS sikeres megvalósításának támogatására. Az MSZ munkáját természetesen nagyban segítik a HACS tagok és a tematikus munkacsoportok, így a megfelelő kompetenciákat a HACS biztosítani tudja.

Bizonyos tevékenységek megvalósítására külső szakértőket is igénybe vehet a HACS, a megfelelő beszerzési eljárás, vagy a HACS MSZ-ét biztosító Szarvasi Polgármesteri Hivatal saját szervezetén belül történő erőforrás átcsoportosítás keretében:

- Külső szakértők bevonása a HBB tagok felkészítésébe;
- Külső szakértők bevonása speciális területeken, pl. kommunikációs, közösségi tervezési feladatokba;
- Külső szakértő bevonása a helyi TK-k szakmai értékelésébe.

6.3.4. A működés fizikai, technikai feltételei

A HACS hatékony, gördülékeny működéséhez szükséges fizikai, technikai feltételeket a tagság biztosítani tudja, az alábbiak szerint:

- A HACS üléseire a helyszínt, illetve a technikai feltételeket (projektor, flipchart, stb.) Szarvasi Polgármesteri Hivatal biztosítja, akárcsak a nagyobb létszámú események, nyílt napok helyszínét.
- A HACS tagok közötti kommunikáció különböző belső csatornákon (levelező listán, megosztott online felületeken) keresztül folyik (pl. kontakt adatbázis létrehozása, facebook csoport, online fájlmegosztó alkalmazás használata).
- Az MSZ irodája a napi szintű feladatok elvégzéséhez megfelelő helyet és technikai kapacitást biztosít.
- A HACS honlapján a nyilvánossági tevékenység megvalósíthatók (pl. hírek, meghívók, pályázati dokumentumok közzététele).

6.3.5. A működésre tervezett költségek alátámasztása

A HACs operatív működéséhez szükséges költségeket, ráfordításokat a táblázat tartalmazza:

Költség kategória	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
Projektelőkészítés költségei	0	9 525 000	0	0	0	0	0	9 525 000
Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költsége	0	9 525 000	0	0	0	0	0	9 525 000
Helyi közösségi fejlesztési stratégia	0	9 525 000	0	0	0	0	0	9 525 000
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei	0	0	4 059 047	1 577 380	0	373 380	2 584 992	8 890 104
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége	0	0	3 492 500	1 270 000	0	254 000	0	5 016 500
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége	0	0	3 492 500	1 270 000	0	254 000	0	5 016 500
Egyéb szakértői szolgáltatás költségei	0	0	0	0	0	0	1 689 100	1 689 100
Felmérések, kimutatások, adatbázisok, kutatások, tanulmányok készítésének költsége (ideértve a projekttevékenységek hatékonyságának és eredményeinek vizsgálatát)	0	0	0	0	0	0	1 689 100	1 689 100
Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei	0	0	543 055	307 380	268 605	119 380	895 892	2 134 312
Marketingeszközök fejlesztése	0	0	268 605	307 380	268 605	119 380	0	963 970
Rendezvényszervezés, kapcsolódó ellátási, ún. „catering” költségek, reprezentációs költségek	0	0	274 450	0	0	0	895 892	1 170 342
Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége	0	0	23 492	0	0	0	0	23 492
Kötelezően megvalósítandó nyilvánosság biztosításának költségei	0	0	23 492	0	0	0	0	23 492
Egyéb szolgáltatási költségek	0	0	0	0	26 700	0	0	26 700
Biztosítékok jogi, közjegyzői, bankköltségei	0	0	0	0	26 700	0	0	26 700
Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei	0	0	3 664 525	4 911 923	3 572 658	3 671 790	1 280 665	17 158 029
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás	0	0	3 664 525	4 906 612	3 572 658	3 541 992	1 180 665	16 819 893
Munkabér	0	0	3 066 550	3 066 550	3 066 660	3 066 660	1 022 220	13 288 640

Formázott táblázat

törölt: 4 059 047

törölt: 1 577 380

törölt: 295 305

törölt: 1 909 690

törölt: 1 150 065

törölt: 1 270 000

törölt: 1 270 000

formázott

törölt: 444 500

formázott

formázott

formázott

törölt: 444 500

formázott

törölt: 609 690

törölt: 355 565

törölt: 59 690

törölt: 550 000

törölt: 355 565

formázott

törölt: 350 000

törölt: 350 000

törölt: 30 000

törölt: 30 000

törölt: 3 664 656

törölt: 4 806 280

törölt: 2 687 161

törölt: 3 586 992

törölt: 2 066 162

törölt: 3 664 656

törölt: 4 800 969

törölt: 2 687 161

törölt: 2 066 162

törölt: 3 066 660

törölt: 3 066 660

törölt: 2 299 995

törölt: 1 788 885

Foglalkoztatást terhelő adók, járulékok	0	0	597975	367309	505998	475 332	501 639	2 448 253
Személyi jellegű egyéb kifizetések	0	0	0	1083000	0	0	0	1 083 000
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség	0	0	0	5 311	0	229798	103 027	338 136
Utazási költség	0	0	0	5311	0	229798	103 027	338 136
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	0	0	1 029 850	350 303	77 581	233 763	0	1 447 587
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	0	0	1 029 850	350 303	77 581	233 763	0	1 447 587
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	0	0	925 195	67 262	7 543	0	0	1 000 000
Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó anyagköltség	0	0	104 655	283 041	70 038	233 763	0	447 587
Általános (rezi) költség	0	0	114 380	151 455	80 314	101 466	26 138	479 280
Egyéb általános (rezi) költség	0	0	114 380	151 455	80 314	101 466	26 138	479 280
Kommunikációs és postaforgalmi szolgáltatások költsége	0	0	35 903	52 139	23 850	34 450	21 040	167 432
Közüzemi szolgáltatások költsége	0	0	78 477	99 316	56 464	67 016	5098	311 848
Bankszámlanyitás és vezetés költsége	0	0	0	0	0	0	0	0
ÖSSZESEN	0	9 525 000	8867802	6091061	4025858	5076399	2113880	37 500 000

Előlegként a működési költség 6 hónapra vonatkozó, átalányban számított összegét igényeljük, összesen 5.921.052.- Ft.

A HACS operatív működéséhez szükséges nem támogatható tevékenységek az alábbiak:

Költség kategória	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nem elszámolható költség – Marketing kommunikációs tevékenység (önerő)	0	0	0	0	0	238760	0
Nem elszámolható költség – szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek: laptop, fénymásoló, projektor, vetítőképernyő, szék, nyomatató (önerő)	0	0	0	0	2604	0	0
Nem elszámolható költség – Foglalkoztatást terhelő adók, járulékok – HACS vezető (önerő)	0	0	119469	134010	236627	190548	280 587
Nem elszámolható költség – Munkabér 1 fő HACS munkaszervezet vezető (önerő)	0	0	612650	728850	1430040	1229340	204 890
Nem elszámolható költség – Utazási költség (önerő)	0	0	0	0	0	0	1369
Összesen:	0	0	732119	862860	1669271	1 658 648	466 846

törölt: 597 996
törölt: 567 330
törölt: 387 166
törölt: 277 277
törölt: 1 166 979
törölt: 45 000
törölt: 0
törölt: 45 000
törölt: 0
törölt: 33 150
törölt: 33 150
formázott
törölt: 18 550
formázott
törölt: 14 600
törölt: 8 867 933
törölt: 6 885 418
törölt: 3 140 361
törölt: 5 831 911
törölt: 3 249 377
törölt: 1
Formázott táblázat
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott
formázott

6.4 Kommunikációs terv

A kommunikáció célja a HKFS megvalósulásának, illetve az elért eredményeknek a bemutatása, közzététele a minél szélesebb nyilvánosság felé, a projekt ismertségének és elfogadottságának növelése a helyi közösség körében. A kommunikációs tevékenységek – már a tervezési-előkészítési szakasztól kezdődően – biztosítják a források felhasználásának átláthatóságát és a megvalósult fejlesztések nyilvánosságát. A Kommunikációs terv megalapozza a projektek fenntarthatóságát is.

6.4.1. Célcsoportok meghatározása

A stratégiában meghatározott fejlesztési irányok és beavatkozási területek alapján a HKFS tervezése, megvalósítása során az alábbi célcsoportok érintettek:

Helyi felhívások lehetséges kedvezményezettei:

- Nemzetiségek érdekképviselői, kulturális, civil szervezetei, pl. nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségek civil szervezetei, nemzetiségi intézmények vezetői
- A város kulturális csoportjai, kulturális életének vezetői (pl. hagyományőrző csoportok, művészeti csoportok, kulturális és közművelődési intézmények vezetői)
- A város hátrányos helyzetű csoportjainak segítői, érdekképviselői és civil szervezetei, pl. szociális munkások, védőnői szolgálatok, családsegítők, egyházak
- A fiatalok érdekképviselői, civil szervezetei és önszerveződő csoportjai, pl. diákönkormányzatok, ifjúsági szervezetek és csoportok
- A város egyéb, kulturális, közösségi életében aktív nonprofit szereplői, pl. egyesületek, alapítványok, nonprofit Kft-k
- A város mikro-, kis- és középvállalkozásai

Helyi felhívások célcsoportjai (igénybevevők):

- A HKFS célcsoportját jelenti valamennyi aktív, a város kulturális életének javításáért, a közösség építéséért tenni kívánó helyi lakos, lakossági csoport, kiemelten:
  - Nemzetiségekhez tartozó lakosok
  - Fiatal korosztályok
  - Hátrányos helyzetű lakosok
- Városba érkező, a helyi kulturális, nemzetiségi értékek iránt érdeklődő turisták (másodlagos célcsoport, a projektek gazdasági fenntarthatóságát nagyban segítő szegmens)
- Szélesebb nyilvánosság (nyilvánossági, disszeminációs tevékenységek révén érintettek)

A megszólított célcsoportok a HACS illetékességi területének teljes lakónépességét, azaz Szarvas belvárosának teljes helyi társadalmát lefedik.

6.4.2. Kommunikációs tevékenységek, az információkhoz való hozzáférés biztosítása

6.4.2.1. A projekt előkészítési szakaszának kommunikációs feladatai

Kommunikációs terv

Jelen Kommunikációs terv tartalmazza a megvalósítani kívánt kommunikációs és nyilvánosságot biztosító tevékenységeket, azonosítja a stratégiai tervezés, megvalósítás és fenntartás során megszólítani, bevonni kívánt célcsoportjait, meghatározza a kommunikációval kapcsolatos felelősségi köröket, és bemutatja az ehhez szükséges humán kapacitást, az egyes feladatok ütemezését és pénzügyi tervezését.

Honlap

A HACS a HKFS tervezése alatt az önkormányzat honlapjáról közvetlen hivatkozáson elérhető (<http://www.szarvas.hu/content/blogcategory/118/207/> című) aloldalán teszi közzé a HKFS tervezéséhez, megvalósításához kötődő információkat. Az MSZ felel azért, hogy a honlap aktualizálása folyamatos legyen, a nyilvánosság számára a legfrissebb információkat tegye közzé. Az aloldalról a HKFS és a HACS minden elkészült dokumentuma, és a HACS-ról szóló információk letölthetők lesznek. Az aloldalon is meghirdetésre kerülnek a CLLD-hez kapcsolódó lakossági fórumok, workshopok felhívásai, feltüntetésre kerülnek a sajtómegjelenések, a fotódokumentációk. A <http://www.szarvas.hu/> oldalon megjelenő pop-up ablak azonnal megragadja a látogató figyelmét, az ablak a legfontosabb aktuális híreket is tartalmazza.

Kapcsolattartás a HACS tagok között

Az elektronikus kapcsolattartás teljes mértékben ellátja a belső kommunikáció funkcióját és helyettesíti a hivatalos postai értesítést, biztosítva a környezettudatos („zöld”) kommunikációs elvárások érvényesülését. A HACS tagok e-mail címeiből egy közös levelező lista jött létre, amelyen keresztül a folyamatos kapcsolattartás és gördülékeny kommunikációt folyik.

Részvételi alapú bevonás, interaktív bevonás

A HKFS tervezése során a HACS szervezésében interaktív módszertanokat alkalmazó munkacsoportos megbeszélések / műhelytalálkozók kerültek megszervezésre. A munkacsoportos megbeszélések célja a HKFS kiinduló helyzetelemzésének megalapozása, a jövőképek és a fő célkitűzéseinek, beavatkozási területeinek azonosítása / megtervezése volt. A különböző kapcsolódó rendezvények helyszínét Szarvas Város Önkormányzata, a HACS egyik tagja biztosította, így bérleti díj nélkül volt lehetőség ezek megszervezésére. A megbeszélések catering szolgáltatásait szintén Szarvas Város Önkormányzata finanszírozta, saját forrásból.

6.4.2.2. A projekt megvalósítási szakaszának kommunikációs feladatai

Honlap

A honlapot a megvalósítás során is működteti a HACS, a pályázatok meghirdetésére, a pályázati tevékenységhez szükséges minden információ közzétételére, az eredmények kommunikálására az átláthatóság, az eredmények és tapasztalatok tőkésítése érdekében. Ugyanitt népszerűsítjük majd a szélesebb közönséget megcélzó, kulturális közösségi életet fejlesztő projekt outputokat is (tanulmányok, brosúrák, szórólapok, térképek, új szolgáltatások adatai, rendezvények meghívói, stb.).

Közösségi média

A HACS a célcsoportok könnyebb és gyorsabb elérhetősége érdekében létrehozta saját Facebook oldalát a megvalósítás során, hiszen a célcsoportok – kiváltképp a fiatalok és középkorúak – megszólításának egyik leggyorsabb és legbiztosabb módja a közösségi oldalak, mint kommunikációs és nyilvánossági csatornák alkalmazása. Az MSZ gondoskodik arról, hogy az oldal folyamatosan frissüljön és az aktuális információk az oldalon elérhetőek legyenek.

Sajtóközlemény a projekt kezdetéről, sajtómegjelenések

A széles körű nyilvánosság biztosítására a HACS, illetve az általa megbízott kommunikációs csapat összeállítja a sajtólistát, amely lista alapján a helyi médiumokat, az illetékes szaksajtót és a Magyar Távirati Irodát kívánja elérni. A HKFS indításáról a listán szereplőknek egy oldalas informatív összefoglalót küld ki fényképes (jó minőségű, legalább 1 MB méretű) melléklettel.

A HKFS megvalósítási mérföldköveinek elérésekor a HACS, illetve az általa megbízott kommunikációs csapat gondoskodik az elért eredményeket és a megvalósult fejlesztéseket bemutató sajtómegjelenésekről (amelyek legalább a helyi szintű médiumokban adnak hírt az eredményekről, fejlesztésekről). A HACS valamennyi, a HKFS megvalósításához kapcsolódó sajtómegjelenést összegyűjti és az aktuális Előrehaladási Jelentésében megküldi az IH számára.

Tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése

A HACS a lakosság tájékoztatását, figyelmének felhívását a HKFS megvalósításához kapcsolódó, európai uniós támogatásból megvalósuló fejlesztésekről a helyszínen kihelyezett tájékoztató tábla útján biztosítja. A tájékoztató tábla méretét a megvalósult projekt költsége és típusa határozza meg az előírások, szabályozások alapján: ezek lehetnek „B” (3000 mm x 1500 mm) vagy „C” (594 x 420 mm) típusúak. A tájékoztató tábla az előírásoknak megfelelően a következő információkat tartalmazza: a projekt címe, a projekt célja, a kedvezményezett neve, támogatási szerződés/támogatási okirat szerinti támogatási összeg, a projektazonosító száma, a kötelező arculati elemek.

Fotódokumentáció

A HACS kommunikációs céllal a megvalósult fejlesztésekről, az infrastrukturális beruházásokról, eszközbeszerzésekről és a kulturális, közösségi célú, nem infrastrukturális fejlesztési elemekről jó minőségű, 300 dpi felbontású vagy minimum 1 MB méretű, nyomdai felhasználásra alkalmas fényképet készít/készíttet. Az infrastrukturális fejlesztések esetében a megvalósulás előtt, közben és azt követően is készül fotódokumentáció, a kulturális, közösségi célú, nem infrastrukturális fejlesztéseknél pedig a HACS ügyel a személyiségi jogok tiszteletben tartására.

Megjelenés helyi médiumokban

A HKFS megvalósításának fő lépéseiről, eredményeiről a helyi médiumokat folyamatosan tájékoztatjuk.

6.4.2.3. A projekt megvalósítását követő szakasz kommunikációs feladatai

Sajtóközlemény a projekt zárásáról

A projekt nyilvánosságának biztosítására a HACS MSZ-e a korábban összeállított sajtólista alapján a helyi médiumokat, az illetékes szaksajtót és a Magyar Távirati Irodát tájékoztatja a projekt zárásáról. A listán szereplőknek egy oldalas, a HKFS eredményeinek bemutatására szolgáló összefoglalót küld ki fényképes (jó minőségű, legalább 1 MB méretű) melléklettel.

TÉRKÉPTÉR

A széleskörű nyilvánosság biztosítása érdekében a HACS gondoskodik arról, hogy a projektről szóló leírást, a professzionális, a fejlesztést igényesen bemutató nyomdai felhasználásra alkalmas fényképet az erre a célra létrehozott TÉRKÉPTÉR-re feltölti.

„D” típusú emlékeztető tábla

A széleskörű nyilvánosság biztosítása érdekében a projekt megvalósulási helyén kihelyezett tájékoztató táblát a fizikai megvalósulást követően „D” típusú emlékeztető tábla váltja fel. A tábla mérete A3 (297 mm x 420 mm) ill. A1 (594 mm x 841 mm), a szabályozásnak megfelelően.

6.4.2.4. Kedvezményezettek kommunikációs feladatai

A helyi felhívások keretében kiválasztott kedvezményezettek a KTK2020 útmutató szerinti kommunikációs aktivitások elvégzésére kötelezettek (tevékenységtípus és projektméret alapján).

6.4.3. Szervezeti keretek, humán kapacitások

A fenti célcsoportok elérését, megszólítását és bevonását az SZHK HACS több szinten kívánja végezni, mely struktúra alkalmas a helyi lakosság, a különböző lakossági csoportok és szereplők aktivizálásához és a fejlesztési tevékenységekbe történő bevonásához szükséges kommunikáció biztosítására.

A HACS működésének, valamint a HKFS tervezésének, megvalósításának, majd az azt követő időszak kommunikációs feladatainak elvégzésével az SZHK HACS az MSZ-t bízta meg, mely szervezet felel a tervezés és megvalósítás során végzett kommunikációs tevékenység szabályos, és hatékony megvalósításáért. Az MSZ, a munkaszervezeti vezető és munkatársának kiválasztása során ezért fontos szempontot jelent a kommunikációs tapasztalat, az európai uniós projektek kommunikációs tevékenységeinek lebonyolításában szerzett gyakorlat (SZMSZ-ben rögzítve).

A célcsoportok elérésében igen fontos szerepet játszik a HACS tagság: a tagok között számos olyan szervezet található (pl. önkormányzat, szlovák és roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek), amelyek mindennapi működésük, munkájuk révén szoros kapcsolatban állnak a helyi lakosság különböző szegmenseivel, mint fő célcsoportokkal (pl. nemzetiségek, hátrányos helyzetűek, fiatalok, kulturális csoportok). A HACS kommunikációs aktivitásai mellett, e szervezeteken keresztül hatékony és közvetlen kommunikáció folytatható a célcsoportokkal a már meglévő és jól működő kommunikációs csatornákon keresztül.

A turisták megszólításában és megnyerésében pedig a Körös-menti Kulturális és Turisztikai Egyesület, mint helyi TDM szervezet nyújt hathatós segítséget.

A projektszintű kommunikációért a helyi felhívások kedvezményezettjei felelnek, a támogatási szerződések tartalmazzák az előírt és elvárt feladatokat, a HACS MSZ-e pedig ellenőrzi a szabályoknak megfelelő nyilvánossági, disszeminációs tevékenységet.

6.4.4. A kommunikációs tevékenységek ütemterve

Kommunikációs tevékenységek	2016			2017				2018				2019				2020				2021				2022		
	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	
Kommunikációs terv (benyújtva)																										
A HACS belső kommunikációs rendszerének létrehozása és működtetése																										
Honlap fejlesztése és frissítése																										
Közösségi média alkalmazása																										
Workshopok																										
Sajtóközlemények (nyitó, záró), sajtómegjelenések																										
Megjelenés helyi médiumokban																										
Tájékoztató táblák kihelyezése																										
Fotódokumentáció																										
TÉRKÉPTÉR																										
Emlékeztető táblák																										

6.4.5. A kommunikációs tevékenységek pénzügyi terve

Kommunikációs eszközök	Tevékenység időbeni ütemezése (év/hónap)	Darabszám	Az eszköz paraméterei	Az eszköz költsége (nettó)
Kommunikációs terv	HKFS keretében	1	„KTK 2020”-nak megfelelő kommunikációs terv a HKFS alfejezeteként benyújtva	HKFS keretében
Honlap fejlesztése és frissítése a teljes projektidő alatt	2016. szeptember - 2022. július	1	AZ SZHK HACS aloldal fejlesztése, folyamatos frissítése, tartalmi bővítése	500 000
Szociális média alkalmazása	2017. december - 2022. július	1	A HACS saját Facebook profiljának létrehozása folyamatos aktivitás biztosításával	ingyenes
Sajtóközlemények (nyitó, záró), sajtómegjelenések	2016. május - 2022. július	10	1 db A4-es oldal írott sajtóközlemény, jó minőségű, legalább 1Mb méretű fényképes melléklettel	ingyenes
Részvételi alapú bevonás (pl.: munkacsoportos megbeszélések)	2016. május - 2022. július	igény alapján	Közösségi tervezési alkalmak költségei	ingyenes
Megjelenés helyi médiumokban	2016. szeptember - 2022. július	20	Megvalósítás eredményeiről publikációk helyi sajtóorgánumban, megjelenés televízióban	40 000
Tájékoztató táblák kihelyezése	2017. január - 2017. január	1	„C” / (A2) 594 x 420 mm/ típus táblák	20 000
Fotódokumentáció	2017. december - 2022. július	1	Jó minőségű, 300 dpi felbontású vagy minimum 1 MB méretű, nyomdai felhasználásra alkalmas fényképdokumentáció	660 000
TÉRKÉPTÉR feltöltése	2022. március - 2022. július	1	Központi TÉRKÉPTÉR feltöltése	ingyenes
Emlékeztető táblák	2022. március - 2022. július	1	„D” típusú A3 (297 mm x 420 mm) és A1 (594 mm x 841 mm) közötti	20 000

törölt: április

törölt: április

törölt: április

törölt: április

törölt: április

törölt: április

törölt: április

törölt: április

6.5 Monitoring és értékelési terv

Az SZHK HACS felelős a HKFS-re alapozott, közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések megvalósításának nyomon követéséért / monitoringjáért. A monitoring célja, hogy rendszeres és megbízható információ álljon az SZHK HACS és az SZHK HACS-on keresztül a település népessége, valamint a támogató intézmény rendelkezésére a támogatási keret felhasználásáról és a stratégia céljainak megvalósításáról. A monitoring folyamatos adatgyűjtésen alapul, amely lehetővé teszi, hogy az SZHK HACS/IH vizsgálja a tevékenységek előrehaladását a kitűzött célok viszonylatában.

Az SZHK HACS 4 szinten végez monitoring tevékenységet:

- A HACS által felhasználható támogatási keretösszeg ütemezett és szabályszerű felhasználásáról;
- A TK-k támogatási szerződésben foglalt vállalásainak teljesüléséről;
- A HKFS céljainak megvalósításáról;

- Önértékelés.

6.5.1 A monitoring folyamata

1. A rendszer kiépítése

A monitoring rendszer kiépítésének részei és feladatai:

- **Indikátorok/mutatószámok és az adatgyűjtés módjának meghatározása:** a TOP 7. prioritásban alkalmazott indikátorokhoz és a stratégiában meghatározott célok teljesüléséhez kapcsolható mutatószámok, amelyeket a HKFS-ben meghatározott eredmények, illetve kimenetek /mérhető értékeknek /outputoknak megfelelően (ld. HKFS 5. és 6. fejezete) a pályázati felhíváshoz kapcsolódó pályázati útmutatóban tesz közzé a HACS. A vállalt indikátor értékeket a benyújtott helyi pályázatok, illetve a Támogatási Szerződés mellékletét képező elfogadott/támogatást nyert pályázati dokumentáció tartalmazza.
- **Jelentési rendszer kidolgozása:** a HACS a helyi pályázati felhívásokhoz kapcsolódó útmutatóban határozza meg a jelentések tartalmát (formanyomtatvány mellékelésével), illetve a jelentések gyakoriságát. A projektgazdák jelentési kötelezettsége függ a projektek fajtájától és méretétől, de minimum félévente benyújtják az előrehaladási jelentést a HACS MSZ-ének.
- **Adminisztrációs rendszer kialakítása az MSZ menedzsment költségeinek nyomon követésére:** a HACS által készítendő időközi beszámolók és kifizetési kérelmek elkészítéséhez a HACS MSZ-e felállít egy adminisztrációs rendszert, amellyel a működéshez szükséges források költségeinek nyomon követését végzi.

2. Indikátorok mérése

A HKFS indikátorait a projektgazdák által megvalósított fejlesztések kimenetei és eredményei adják meg: a HACS MSZ-e a projektgazdák előrehaladási kérelmei alapján összegyűjtött outputokat összegzi stratégiai szinten, és veti össze a HKFS-ben meghatározott mérőszámokkal.

Indikátorok	Adatgyűjtés módja	Adatgyűjtés gyakorisága
Output indikátorok		
HKFS keretében végrehajtott programok száma (db)	Helyi adminisztrációs és monitoring rendszer adatai (aláírt támogatási szerződések száma)	Évente
A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva	Helyi adminisztrációs és monitoring rendszer adatai (aláírt támogatási szerződések adatai)	Évente
Megújított fedett / nyílt városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények, közösségi terek alapterülete (m2)	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, építési engedélyek, műszaki dokumentációk, műszaki naplók, használatbavételi engedélyek)	Évente
Új, illetve megújított kulturális szolgáltatások száma (db)	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, szolgáltatási jegyzék)	Évente
Feltárt, feldolgozott helyi, városi, nemzetiségi kulturális értékek száma (db)	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, szolgáltatási jegyzék)	Évente
Helyi, nemzetiségi kulturális események száma (db)	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, szolgáltatási jegyzék)	Évente
Eredmény indikátorok		

Indikátorok	Adatgyűjtés módja	Adatgyűjtés gyakorisága
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, intézményi adatok)	Évente
A programokban résztvevő lakosok száma (fő)	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, jelenléti ívek, intézményei adatok)	Évente
A HKFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya	Kedvezményezettek beszámolóí (output indikátorok összesítése – projekt előrehaladási jelentések, jelenléti ívek, intézményei adatok)	Évente
HKFS által érintett város lakosság száma (fő)	KSH adat	Évente

A projektgazdák a támogatási szerződésben rögzített módon, tartalommal és rendszerességgel nyújtják be előrehaladási jelentésüket a HACS MSZ-ének. A projektgazdák érdekeltségét és a jelentési fegyelmet a jelentéstételi kötelezettség és a támogatás lehívásának összekötésével kell biztosítani.

Az előrehaladási jelentésben a projektgazdák a TK-ban meghatározott indikátorok időbeli teljesülését mutatják be:

- a projekt fizikai megvalósulása,
- projektköltségvetés alakulása, és
- egyéb, a Felhívásban szereplő, és a stratégia illetve a projekt megvalósítása szempontjából releváns információk szolgáltatásával, mint például a partnerségben megvalósított programok száma, vagy a résztvevőkre (egyénekre, illetve szervezetekre) vonatkozó kimeneti mutatók stb.

A HACS MSZ az Előrehaladási jelentés elfogadását minden projekt esetében legalább egyszer helyszíni vizsgálathoz köti. Továbbá, a HACS MSZ-e kockázatelemzés elvégzésével – amelyben figyelembe veszik a projekt méretét, összetettségét, a pályázó tapasztaltságát projektmegvalósításban, pénzügyi stabilitását stb. –, kiválaszthat olyan projekteket, amelyek helyszíni ellenőrzésére a projekt megvalósítás során többször is sor kerülhet.

A HACS MSZ a HKFS-re alapozott eljárásrend alapján, a kedvezményezettek Előrehaladási jelentéseiből nyert információk összesítésével rendszeresen, de legalább évente egyszer beszámolót készít a HACS/ részére, hogy bizonyosságot adjon a stratégia megvalósításának eredményes előrehaladásáról. A HACS döntéshozó szerve által elfogadott, éves monitoring jelentést november 30-ig megküldi az IH részére.

A HACS félfévente kifizetési kérelemmel egybekötött időközi beszámolót készít és nyújt be az Irányító Hatóság felé, amelyben ismerteti a HKFS végrehajtásának előrehaladását és működéséhez szükséges források kifizetését igényli meg.

3. Átfogó értékelések

A HACS MSZ az indikátorok teljesülésén felül tevékenységének hatékonyságát, eredményességét átfogó, jellemzően kvalitatív értékelési módszerekre épülő vizsgálatokkal is mérni tervezi. Az átfogó értékelés célja, hogy a számszerűsíthető mutatószámok mellett képet adjon a HACS működéséről, a program ismertségéről, társadalmi beágyazottságáról és hatásairól.

E cél érdekében a HACS időközi beszámolót készít a programmegvalósítás felénél, annak érdekében, hogy a szükséges korrekciók még megtehetőek legyenek. A program eredményességét pedig átfogó záróvizsgálattal tárja fel.

Az átfogó értékelések objektivitásának biztosítása érdekében e vizsgálatokat külső szakértő bevonásával érdemes megvalósítani, a módszertan részletes kidolgozásával.

A vizsgálatok előzetesen tervezett tartalma:

Vizsgálandó terület	Módszer
Az MSZ működésének hatékonysága, eredményessége (segítségnyújtás a pályázóknak / kedvezményezetteknek, kommunikáció, technikai feltételek, helyszíni ellenőrzések, stb.)	Célcsoport: potenciális pályázók / kedvezményezettek Módszer: online kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2019, 2023
Program ismertsége, társadalmi elfogadottsága (megvalósított fejlesztések és a program ismertsége és imázsa, a megvalósított fejlesztések hatásai a helyi közösségre, helyi gazdaságra, stb.)	Célcsoport: városi lakosság Módszer: online kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2019, 2023
Az eljárásrend és az értékelési szempontrendszer értékelése (folyamatok, eljárásrendi és működési mechanizmusok, egyes részfolyamatok időigénye, formai / jogszabályi és szakmai értékelési szempontrendszerek, stb.)	Célcsoport: potenciális pályázók / kedvezményezettek Módszer: online kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2019, 2023

6.5.2 Az eltérések okainak vizsgálata, kezelése

Amennyiben az összegyűjtött adatok a HKFS-ben tervezett mutatók, illetve várt hatások teljesülésétől eltérő tendenciát mutatnak (pl. kevés a pályázó, forrásfelhasználás üteme lassú, a programokban résztvevők száma elmarad a várttól, alacsony az érdeklődés egyes intézkedések iránt), a HACS feladata az, hogy az eltérések okainak feltárása érdekében rendelkezzen a stratégia rendkívüli felülvizsgálatáról, Értékelő jelentés elkészítésével.

Az értékelést elvégezheti a HACS önértékelés keretében, vagy külső, független szakértőre lehet bízni a feladatot. Mindkét esetben a HACS MSZ (vagy a feladatra felkért szakértő) feladat-meghatározást készít, amelyben leírja az értékelés célját és módszertanát. Az elkészült értékelésben az eltérések stratégiára visszavezethető vagy operatív jellegű okainak azonosításán túl, javaslatot kell megfogalmazni a szükséges beavatkozásokra konkrét, aktualizált Cselekvési terv formájában.

Az Értékelő jelentést és az annak alapján készített Cselekvési tervet megtárgyalja a HACS és dönt a szükséges beavatkozásokról. A HACS a HKFS esetleges módosításával összefüggésben vagy ügyrendi módosításokról előzetesen egyeztet az IH-val.

6.5.3 Felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikációja

Az eredmények kommunikálásának tervezett módjai:

- HACS honlapján hírek, publikációk megjelentetése
- Rövid összegző riportok készítése a kérdőíves felmérés eredményeiről
- Tájékoztató napok, fórumok szervezése a felülvizsgálatról, esetleges módosításokról
- Beszámoló helyi médiumokban

6.6 Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

A HKFS kiemelt célja az esélyegyenlőség biztosítása. Ennek érdekében a HKFS Cselekvési terve a HACS illetékességi területére vonatkozó Szarvas Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programjával, az EFOP kapcsolódó céljaival és intézkedéseivel, valamint a Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület LEADER HACS Helyi Fejlesztési Stratégiájával összhangban került kidolgozásra.

A HACS a HKFS tervezési folyamata, megvalósítása és monitoringja során a nemek közötti esélyegyenlőség érdekében biztosítja, hogy a hatáskörében elvégzendő feladatok legalább 50%-át női munkavállaló felelősségi és munkakörébe delegálja. A HKFS fő témája – közösség és kultúra – egyébként is teret ad a nők aktivitásának, amely tény az SZHK HACS személyi összetételében és a munkacsoportokban való részvételben is megmutatkozott.

A HKFS tervezése során a HACS illetékességi területén található különféle, releváns sérülékeny és/vagy hátrányos helyzetű csoportok, illetve azok képviselői megszólításra, bevonásra kerültek. Az SZHK HACS a munkacsoportokon való részvételben a fő hangsúlyt a magyar mellett a roma és a szlovák nemzetiség megszólaltatására helyezte. A megoldásra váró problémák feltárása és az elérendő cél megvalósítási folyamatának megtárgyalása, valamint a cselekvési terv kialakítására rendezett szakmai munkacsoportos megbeszéléseken egyaránt biztosított volt a település hátrányos csoportjainak – szegénységben élők, nők, idősek, etnikai kisebbségi csoportok – megjelenése és aktív részvétele. A tervezett beavatkozások meghatározása során, annak társadalmi elfogadottságának biztosítása és támogatottsága érdekében az SZHK HACS ötletgyűjtő adatlapot helyezett ki honlapjára. A megkérdezettek részét képezték a fent említett, bármely oknál fogva hátrányos helyzetű kategóriába sorolt csoportok is.

A HKFS által tervezett kulturális, közösségi célú, nem infrastrukturális tevékenységek (pl. közösségi programok, képzések) mindegyike az egyenlő bánásmód és diszkriminációmentes városi szociális élet megvalósítására törekszik. A programok célja a hátrányos helyzetű csoportok integrálása és részvételük biztosítása a város közösségi és kulturális életében.

Külön művelet irányul a nemzetiségi értékek, hagyományok felkutatására, bemutatására, a hagyományos nemzetiségi tevékenységek integrálására a helyi gazdaságba. A közösségépítésre irányuló műveletek egy befogadó, nyitott, együttműködő helyi társadalom kialakítását célozzák. Ugyancsak önálló műveletet jelent a hátrányos helyzetű lakosok társadalmi integrációja.

Emellett, a HKFS megvalósítása során a pályázatok kiírásakor előnyt élveznek azok a pályázók, akik (általános, horizontális szempontként):

- Pályázatukban a hátrányos helyzetű csoportok (a szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdő fiatalok, nagycsaládosok, etnikai csoportok) negatív megkülönböztetésének mérséklését vagy felszámolását tűzték ki célul;
- Vállalják, hogy a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci integrálódását elősegítik, olyan új munkahelyeket hoznak létre, ahol nőket, 50 év felettieket, pályakezdő fiatalokat, nagycsaládosokat, fogyatékkal élőket, etnikai kisebbséghez tartozókat foglalkoztatnak;
- A tervezett infrastrukturális beruházások megvalósítása során biztosítják a fogyatékkal élő személyek egyenlő esélyű hozzáférését, azaz megfelelnek a komplex akadálymentesítési kritériumoknak.

A HKFS céljai között szerepel, hogy a város közösségi, kulturális életében a diszkriminációmentesség érvényesüljön, azaz a létrejövő fejlesztéseknek a sérülékeny és/vagy hátrányos helyzetű csoportok ugyanúgy kedvezményezettjei lehessenek, mint a többségi társadalom tagjai; továbbá azokból előnyöket kovácsolhassanak, felzárkózásukat, beilleszkedésüket elősegítsék. A HKFS a város diverzifikált, sokszínű mégis egységes kulturális szövete létrejöttének alapjait és feltételeit kívánja biztosítani.

6.6.2 Fenntarthatóság

A HACS az Európai Unió és a magyar szabályozásoknak eleget téve a fenntartható fejlődés biztosítását és a környezet védelmét horizontális megközelítésben, minden tevékenységébe beépítve kezeli.

A környezeti fenntarthatóság biztosítása már a HKFS tervezése során is fontos szempont volt: az adminisztratív feladatok végrehajtásakor a HACS törekedett a hulladék keletkezésének minimalizálására, a papírfelhasználás csökkentésére. Ezek érdekében a tervezés során tartott

találkozókon, workshopokon a nyilvánosság biztosítása mellett ügyelt arra, hogy a meghívót és napirendet tartalmazó dokumentumok, valamint a csatolt háttéranyagok mindegyike elektronikus formában kerüljön továbbításra.

A HKFS tervezésének és megvalósításának környezeti fenntarthatóság szempontjából fő horizontális célkitűzései közé tartozik a helyi kulturális, nemzetiségi örökség védelme, a helyi erőforrások felhasználása, a hagyományos helyi termékek és értékek támogatása.

Pályázói oldalról előnyt élveznek, akik pályázatukban (általános, horizontális szempontként):

- Tevélegesen hozzájárulnak a helyi kulturális örökség védelméhez,
- a helyi termékekre alapoznak vagy előnyben részesítik azokat;
- a város üvegházhatású gáz, különösen a szén-dioxid kibocsátásának csökkentéséhez járulnak hozzá,
- infrastrukturális beruházás esetén gondoskodnak a környezeti kockázatok csökkentéséről/elkerüléséről;
- a környezeti fenntarthatóság jegyében figyelemfelkeltő, érzékenyítő, szemléletformáló fejlesztéseket terveznek és valósítanak meg.

Fontos szempont, hogy a tervezett fejlesztések mindegyike költséghatékony legyen, azaz ezek a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság elveit szem előtt tartó, takarékos költségvetéssel tervezett projektek legyenek. A környezetvédelmi fenntarthatóság szempontjainak érvényesülését a monitoring tevékenység keretében is vizsgáljuk.

6.7 A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A HKFS tervezésének és megvalósításának **fő innovatív elemét az alulról jövő kezdeményezésekre épülő, közösségi alapú tervezés jelenti**: bár a város korábban is hangsúlyt fektetett a különböző városfejlesztési projektek előkészítése és megvalósítás során a partnerségre, a nagyközönség tájékoztatására; de **olyan széles körű és részvételen alapuló tervezési folyamatra, amelyet jelen HKFS tervezéssel elindított a város** (22 HACS taggal, a köz-, a civil- és a magánszektor kiegyensúlyozott részvételével, az ágazatköziség biztosításával), **korábban még nem volt példa**. A HACS tagságban érintett szervezetek a város kulturális, közösségi életének jelentős részét lefedik területi és tematikus szempontból egyaránt, így biztosítva a minél szélesebb nagyközönség elérését és megnyerését, valamint az új aspektusok, nézőpontok beépítését a tervezési folyamatba. Ezt a részvételi alapú tervezést a HKFS a helyi felhívások kedvezményezetteitől is elvárja, azaz a kiválasztási szempontoknál is érvényesítjük ezeket az elveket.

Ugyancsak innovatív megközelítésmódot jelent **a stratégia erős tematikus fókusza: a HKFS a helyi kulturális, nemzetiségi értékeket helyezi a középpontba**, ezen értékekre, mint fontos társadalmi-gazdasági építőkövekre és erőforrásokra **fűzi fel** valamennyi **beavatkozását a közösségépítéstől a helyi gazdaság élénkítésén keresztül a városi identitástudat erősítéséig, illetve a hátrányos helyzetű lakosság integrációjának elősegítéséig**.

Innovatív a helyi gazdaság fejlesztésének is az a megközelítése, hogy a kulturális és közösségi életet összekösse a gazdaságfejlesztéssel. Vagyis hogy olyan **ötleteket** tegyen a Stratégia által megfogalmazott beavatkozások tárgyává, **amelyek a helyi tradíciókra épülő helyi és közösségi alapú gazdaság fejlesztését célozzák**. A HKFS szövegében több helyen szerepel, hogy „a helyi közösségeknek fel kell ismerniük helyi értékeiket, erőforrásaikat és azokra tudatosan építve, a helyi közösség tagjaival összefogva szükséges megtervezniük és végrehajtaniuk a települési, térségi fejlesztéseket”. Ez a felismerés a helyi közösségek cselekvésével **kiegészíti** a területfejlesztési feladatokkal törvényileg felhatalmazott **helyi önkormányzatok munkáját és segíti azok helyi fejlesztési törekvéseit a helyi közös érdekében**.

A HKFS új működési mechanizmusoknak ad teret, amelyben a helyi viszonyokat jól ismerő, azonban a stratégiai gondolkodásban és tervezésben kevésbé jártas helyi közösségek képesek lesznek ötleteiket megfelelő módon becsatornázni a döntési folyamatokba. Ezzel biztosíthatja az egyik legfontosabb helyi erőforrás, a helyi közösségek, nemzetiségi önkormányzatok és vállalkozók elköteleződését és a helyi célok érdekében történő mozgósítható.

Az egyes műveletek egymásra építése, komplementer jellege is ezt a megközelítésmódot hivatott erősíteni (kulturális, nemzetiségi értékek és hagyományok felkutatása, ezek bemutatásává tétele a szükséges infrastrukturális beruházásokkal és tartalomfejlesztésekkel, az infrastruktúrát megtöltő tartalmak és programok szervezése, az erre építő közösségfejlesztési és helyi gazdaságélénkítési tevékenységek).

A helyi felhívásokra beérkező pályázatok kiválasztása során is fontos szempont az innováció, azaz újszerű, előremutató és vállalkozó szellemű megoldásokat várunk (pl. helyi termékek árusításának innovatív megoldásai, innovatív közösségépítő tevékenységek).

A megvalósítás során fontos szerepet szánunk a hazai és nemzetközi kapcsolatoknak, elsősorban a szlovák és roma nemzetiségi együttműködésekre építő partnerségeknek (pl. testvérvárosok), amely révén jó példákkal ismerkedhet meg, már kipróbált és adaptálható megoldásokkal gazdagodhat a város.

6.8 Kockázatok elemzése

A veszélyforrásokat a jogi, társadalmi, pénzügyi, valamint intézményi kockázatok mentén vettük számba. Minden kockázat esetén vizsgáltuk a bekövetkezés esélyét és bekövetkezés esetén a hatás súlyosságát (1-től 5-ig skálán értékelve ezeket: minél magasabb a számérték, annál nagyobb a kockázat); ezt követően pedig a tervezett megelőzési és kockázatkezelési intézkedéseket adtuk meg.

Kockázat	Bekövetkezés esélye (1-5)	Súlyosság (1-5)	Tervezett intézkedés megelőzésre	Tervezett intézkedés bekövetkezés esetén
Jogi kockázatok				
Vonatkozó jogszabályoknak, előírásoknak, kötelezettségeknek, vállalatoknak való meg nem felelés	1	4	A vonatkozó jogszabályok felderítése, megismerése. A hatályos jogszabályoknak való megfelelő tervezés	Jogszabályok folyamatos figyelemmel kísérése, kapcsolattartás a releváns hatóságokkal
Társadalmi kockázatok				
A helyi pályázati felhívások iránti érdeklődés elmaradása	1	5	HKFS készítése során az alulról jövő kezdeményezések feltárása és beépítése a stratégiába, érintett szereplők bevonása a tervezési folyamatba, társadalmasítás	Az érdeklődés figyelése, a felhívások hirdetése, lakossági fórumok tartása, megfelelő népszerűsítés
Társadalmi elfogadottság, támogatottság hiánya	2	4	Valós helyi igényekre alapozott stratégiakészítés, HKFS társadalmasítása, célcsoportok bevonása	A lakosság tájékoztatása, nyilvánosság biztosítása, szükség esetén forrásátcsoportosítás
A támogatott projektek eredményei nem fenntarthatók	1	4	Alapos tervezés, a kiválasztási feltételrendszer szigorú meghatározása	A z TSZ módosításának kérelme a KSZ felé, Az Önkormányzat forrásainak átcsoportosítása
Pénzügyi kockázatok				

Kockázat	Bekövetkezés esélye (1-5)	Súlyosság (1-5)	Tervezett intézkedés megelőzésre	Tervezett intézkedés bekövetkezés esetén
HKFS megvalósításának időbeli csúszása	1	3	Reális ütemterv készítése a feladatok egyértelmű meghatározásával, tartalékidő beépítésével, pontos eljárásrendi szabályozással, megfelelő technikai támogatás biztosítása a hatékony munkavégzéshez	Folyamatos ellenőrzés, monitoring tevékenység, szükség esetén az eljárásrend módosítása (pl. adminisztratív időigény csökkentésével), válságterv készítése
Az egyes műveletek költségeinek nem megfelelő tervezése	1	2	Alapos tervezés, a társadalmítás során körültekintő projektgyűjtés	Szükség esetén költség-átcsoportosítás
Az elnyert támogatás mértéke kisebb az igényeltnél és a szükségesnél	1	4	Szakmailag megalapozott tervezés. A pályázati felhívás vonatkozó előírásainak (felhívás, útmutató, segédletek, stb.) betartása a tervezéskor is.	Szükség esetén költség-átcsoportosítás
Intézményi kockázatok				
Tervezési és végrehajtási hiányosságok	1	3	Megfelelő tervező kiválasztása. Alapos tervezés, előkészítés	Minőségi garanciák gyors és hatékony érvényesítése
Nem megfelelő szakértelemmel rendelkező szervezeti egységek	1	5	Körültekintő és megfelelő kiválasztás, kompetenciák és elvárások rögzítése	Munkafolyamatok folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén azonnali beavatkozás (pl. külső szakértelem bevonása)
Konfliktusok Az MSZ-en belül, vagy a HACS-ban	1	3	Konzultatív, partnerségre építő tervezés, alapos előkészítés	Egyeztetések, megbeszélések, folyamatos kapcsolattartás, vitarendezés

7. Indikatív pénzügyi terv

7.1 A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)

Beavatkozások / műveletek száma	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen	%
TOP-7.1.1-16-H-048-1	Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása	0	0	0	0	5 000 000	44 879 770	0	49 879 770	23,47%
TOP-7.1.1-16-H-048-2	Kulturális, elsősorban nemzetiségi örökség kutatása, feldolgozása, bemutathatóvá tétele	0	0	0	0	30 128 200	10 162 297	0	40 290 497	18,96%
TOP-7.1.1-16-H-048-3	A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó (hagyományos tevékenységekhez kötődő) gazdasági tevékenységek végzésére, bemutatására alkalmas helyszínek létrehozása, fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
TOP-7.1.1-16-H-048-4	A városi, nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományos tevékenységek bemutatását szolgáló programok, események, foglalkozások szervezése	0	0	0	0	0	17 997 821	0	17 997 821	8,47%

TOP-7.1.1-16-H-048-5	Városi, nemzetiégi identitás-formáló események, versenyek, lakossági programok szervezése	0	0	0	0	0	3 000 000	0	3 000 000	1,41%
TOP-7.1.1-16-H-048-6	Közösségi terek megújítása	0	0	0	0	0	17 570 610	61 716 287	79 286 897	37,31%
TOP-7.1.1-16-H-048-7	Közösségépítő, a nemzetiségek együttlétét célzó tevékenységek, programok szervezése	0	0	0	0	0	15 490 272	629 253	16 119 525	7,59%
TOP-7.1.1-16-H-048-8	Hátrányos helyzetű lakosság munkaerő-piaci esélyeinek javítása és társadalmi integrációjának elősegítése	0	0	0	0	0	5 925 490	0	5 925 490	2,79%
Összesen		0	0	0	0	35 128 200	115 026 260	62 345 540	212 500 000	100%

7.2 A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)

HACS költségek	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
Működési költségek	0	9 525 000	~~4867802~~	~~5167439~~	~~3501858~~	~~3950760~~	~~1863880~~	32 008 806
Animációs költségek	0	0	867 933	1 823 622	524 000	2 025 639	250 000	5 491 194
Összesen	0	9 525 000	~~4867802~~	~~6991061~~	~~4025858~~	~~5976399~~	~~2117880~~	37 500 000

törölt: 4 000 000

törölt: 6 371 491

törölt: 4 856 070

törölt: 5 756 245

törölt: 1 500 000

törölt: 7 781 884

törölt: 1 750 000

törölt: 4 867 933

törölt: 8 195 113

törölt: 5 380 070